

KOOLSTRA ADVIES

ECOLOGIE EN NATUURWETGEVING

Voortoets Natura 2000

BMC Bremenbergweg Meppel

INHOUD

1	Inleiding.....	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Doel van dit onderzoek.....	6
1.3	Relatie met de Omgevingswet.....	6
1.4	Leeswijzer	6
2	Depositiebijdrage BMC	7
2.1	Depositieberekening.....	7
2.2	Depositie per habitat	8
3	Voortoets.....	11
3.1	Inleiding.....	11
3.2	Algemeen (over kleine deposities).....	11
3.3	De Wieden	13
3.3.1	Inleiding	13
3.3.2	H4010B - Vochtige heiden (laagveengebied).....	14
3.3.3	H6410 – Blauwgraslanden.....	14
3.3.4	H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	15
3.3.5	H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden).....	16
3.3.6	H91D0 - Hoogveenbossen.....	16
3.3.7	Lg05 - Grote-zeggenmoeras.....	17
3.3.8	Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei.....	18
3.3.9	Lg08 - Nat, matig voedselrijk grasland.....	19
3.3.10	Lg10 - Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand- en veengebied 20	
3.3.11	Conclusie Natura 2000-gebied De Wieden	21
3.4	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	21
3.4.1	Inleiding	21
3.4.2	H2310 - Stuifzandheiden met struikhei.....	22
3.4.3	H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen.....	23
3.4.4	H2330 – Zandverstuivingen	24
3.4.5	H3110 - Zeer zwakgebufferde vennen.....	25
3.4.6	H3130 - Zwakgebufferde vennen	26
3.4.7	H3160 - Zure vennen	27
3.4.8	H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)	28

3.4.9	H4030 - Droge heiden.....	29
3.4.10	H6230 - Heischrale graslanden.....	30
3.4.11	H7110B - Actieve hoogvenen (heideveentjes).....	31
3.4.12	H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen.....	31
3.4.13	H9190 - Oude eikenbossen.....	32
3.4. 	L4030 - Droge heiden.....	33
3.4.15	Lg04 - Zuur ven.....	34
3.4.16	Lg13 - Bos van arme zandgronden.....	35
3.4.17	Lg14 - Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden.....	36
3.4.18	Conclusie Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld.....	37
3.5	Dwingelderveld.....	38
3.5.1	Inleiding.....	38
3.5.2	H2310 - Stuifzandheiden met struikhei.....	39
3.5.3	H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen.....	39
3.5.4	H2330 – Zandverstuivingen.....	40
3.5.5	H3130 - Zwakgebufferde vennen.....	41
3.5.6	H3160 - Zure vennen.....	41
3.5.7	H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden).....	42
3.5.8	H4030 - Droge heiden.....	43
3.5.9	H5130 – Jeneverbesstruwelen.....	44
3.5.10	H6230 - Heischrale graslanden.....	44
3.5.11	H7110B - Actieve hoogvenen (heideveentjes).....	45
3.5.12	H7120ah - Herstellende hoogvenen, actief hoogveen.....	46
3.5.13	H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen.....	47
3.5. 	H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst.....	47
3.5.15	H9190 - Oude eikenbossen.....	48
3.5.16	L4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden).....	49
3.5.17	L4030 - Droge heiden.....	50
3.5.18	Lg04 - Zuur ven.....	50
3.5.19	Lg09 - Droog struisgrasland.....	51
3.5.20	Lg13 - Bos van arme zandgronden.....	52
3.5.21	Lg14 - Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden.....	53
3.5.22	Conclusie Dwingelderveld.....	54
3.6	Holtingerveld.....	54
3.6.1	Inleiding.....	54

3.6.2	H2310 - Stuifzandheiden met struikhei.....	55
3.6.3	H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen.....	56
3.6.4	H2330 – Zandverstuivingen	57
3.6.5	H3130 - Zwakgebufferde vennen.....	58
3.6.6	H3160 - Zure vennen	59
3.6.7	H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)	59
3.6.8	H4030 - Droge heiden.....	61
3.6.9	H5130 – Jeneverbesstruwelen.....	61
3.6.10	H6230 - Heischrale graslanden.....	62
3.6.11	H7110B - Actieve hoogvenen (heideveentjes).....	63
3.6.12	H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen	64
3.6.13	H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst	65
3.6.14	H9190 - Oude eikenbossen.....	66
3.6.15	H91D0 – Hoogveenbossen	67
3.6.16	Conclusie Holtingerveld	68
3.7	Olde Maten & Veerslootlanden.....	68
3.7.1	Inleiding	68
3.7.2	H6230 - Heischrale graslanden.....	69
3.7.3	H6410 – Blauwgraslanden.....	70
3.7.4	H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden).....	70
3.7.5	Conclusie Olde Maten & Veenslootlanden	71
3.8	Rijntakken	71
3.8.1	Inleiding	72
3.8.2	H6120 – Stroomdalgraslanden	73
3.8.3	Lg02 - Geïsoleerde meander en petgat.....	73
3.8.4	Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei.....	74
3.8.5	Lg08 - Nat, matig voedselrijk grasland.....	75
3.8.6	Lg11 - Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied.....	76
3.8.7	Conclusie Rijntakken.....	76
3.9	Rottige Meenthe & Brandemeer.....	77
3.9.1	Inleiding	77
3.9.2	H4010B - Vochtige heiden (laagveengebied).....	78
3.9.3	H6230 - Heischrale graslanden.....	78
3.9.4	H6410 – Blauwgraslanden.....	79
3.9.5	H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	80

3.9.6	H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden).....	81
3.9.7	H91D0 – Hoogveenbossen	82
3.9.8	Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei.....	83
3.9.9	Conclusie Rottige Meenthe & Brandemeer	84
3.10	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht.....	84
3.10.1	Inleiding.....	84
3.10.2	H6120 – Stroomdalgraslanden	85
3.10.3	H6410 – Blauwgraslanden	86
3.10.4	H6510A - Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (glanshaver)	86
3.10.5	H6510B - Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (grote vossenstaart).....	87
3.10.6	Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei	87
3.10.7	Lg08 - Nat, matig voedselrijk grasland	88
3.10.8	Lg10 - Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand- en veengebied 88	
3.10.9	Lg11 - Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied.....	89
3.10.10	Conclusie Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht.....	89
3.11	Weerribben	90
3.11.1	Inleiding.....	90
3.11.2	H4010B - Vochtige heiden (laagveengebied)	91
3.11.3	H6410 – Blauwgraslanden	91
3.11.4	H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen).....	92
3.11.5	H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	93
3.11.6	H7210 – Galigaanmoerassen	93
3.11.7	H91D0 – Hoogveenbossen	94
3.11.8	Lg05 - Grote-zeggenmoeras	95
3.11.9	Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei	95
3.11.10	Lg08 - Nat, matig voedselrijk grasland	96
3.11.11	Conclusie Weerribben	96
4	Cumulatie en conclusie	97
4.1	Inleiding.....	97
4.2	Cumulatie	97
4.3	Conclusie	98
	Literatuur.....	99
	Bijlage 1 Stikstofdepositieberekening	100
	Colofon	101

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Met oog op het handhavingsverzoek gericht tegen de biomassacentrale aan de Bremenmergweg te Meppel (hierna de BMC) is door de provincie Drenthe gevraagd een voortoets Natura 2000 uit te voeren. Het verzoek tot handhaving is gedaan omdat de indiener daarvan van mening is dat de BMC ten onrechte zonder geldige natuurvergunning in bedrijf is en daarmee een activiteit wordt verricht die significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden in de omgeving als gevolg van stikstofdepositie.

1.2 Doel van dit onderzoek

Het doel van dit onderzoek is te onderzoeken of als gevolg van de stikstofdepositie die door de BMC wordt veroorzaakt sprake kan zijn van significante gevolgen voor, dan wel aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden. Daarbij is de beoordeling gebaseerd op de depositiebijdrage die op basis van de vergunde situatie wordt gerealiseerd.

1.3 Relatie met de Omgevingswet

Op grond van Omgevingswet (Ow) artikel 5.1 lid 1 (aanhef en onder e) is het verboden zonder een Omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit te verrichten. Een Natura 2000-activiteit is een project (in de zin van artikel 6.3 van de Habitatrichtlijn) dat niet direct verband houdt met of nodig voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen en projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Uit Ow artikel 16.53c volgt dat de aanvrager van de vergunning een passende beoordeling (zoals bedoeld in artikel 6.3 van de Habitatrichtlijn) moet opstellen. Als uit de passende beoordeling blijkt dat de BMC de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten, kan het bevoegd gezag de vergunning verlenen.

De eerste stap is dus vast te stellen of sprake kan zijn van significante gevolgen. Deze stap wordt vaak de voortoets genoemd. Alleen als en voor zover uit de voortoets blijkt dat significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, worden de effecten passend beoordeeld. Dat gebeurt dan alleen voor het deel van de effecten waarvoor in de voortoets significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten.

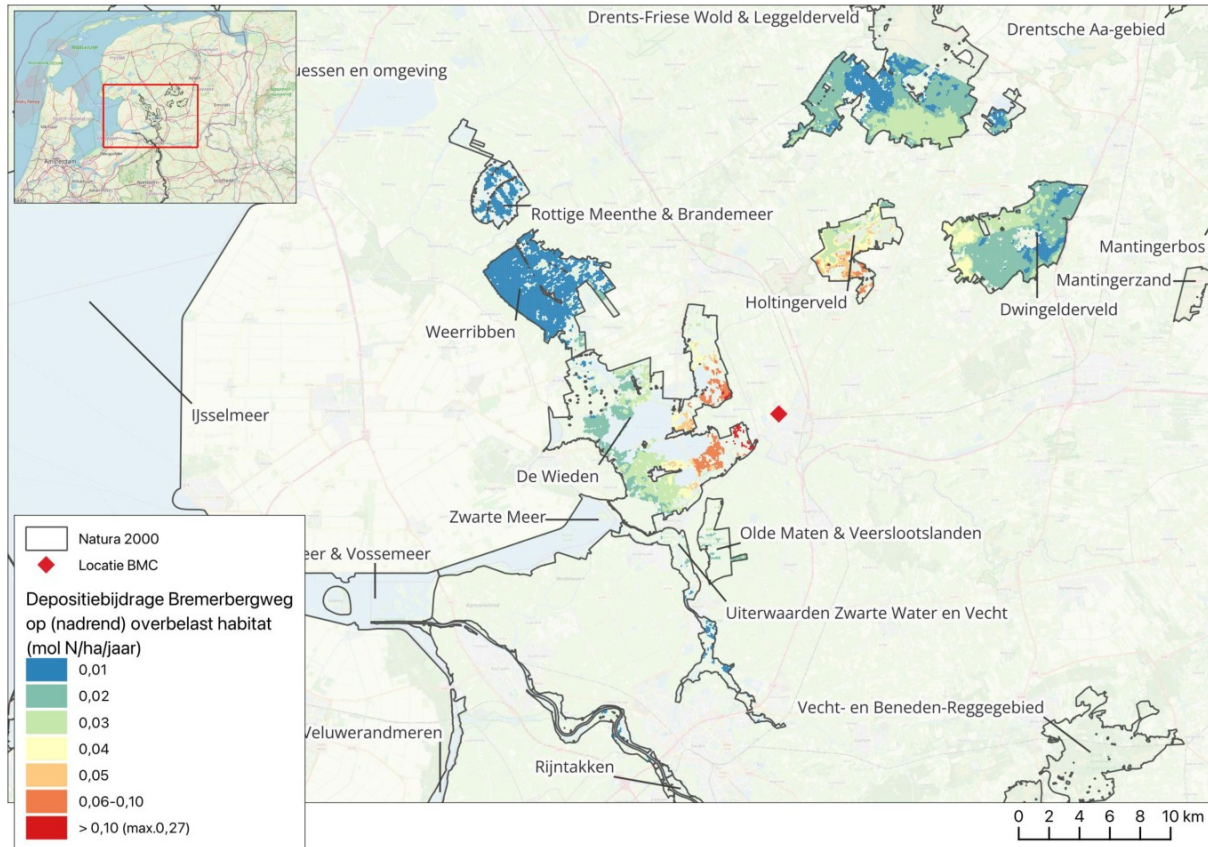
1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is de extra depositiebijdrage van de BMC beschreven. In hoofdstuk 3 is de voortoets opgenomen. Daarin is onderzocht of de extra depositiebijdrage kan leiden tot significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstelling van de Natura 2000-gebieden waarop deze depositiebijdrage plaatsvindt. Tot slot is in hoofdstuk 4 de conclusie van dit onderzoek beschreven.

2 DEPOSITIEBIJDRAGE BMC

2.1 Depositieberekening

De depositiebijdrage van de BMC is met een berekening in AERIUS Calculator bepaald. Het rapport van deze berekening is opgenomen in Bijlage 1. Het resultaat van de berekening is in onderstaande afbeelding getoond.

Afbeelding 1 Resultaat verschilberekening bedrijf Markeweg Steenberg.

Onderstaande tabel toont de maximale en gemiddelde depositiebijdrage per Natura 2000-gebied ten gevolge van de emissie van de BMC. Ter vergelijking is ook de maximale en gemiddelde achtergronddepositie op het Natura 2000-gebied in de tabel getoond.

Tabel 1 Maximale en gemiddelde depositiebijdrage habitat per Natura 2000-gebied en de maximale en gemiddelde achtergronddepositie op het gebied. De waarden zijn gebaseerd op de hexagonalen waarop een extra depositiebijdrage door de BMC plaatsvindt, waarbinnen (naderend) overbelast Natura 2000-habitat voorkomt.

Natura 2000-gebied	Depositiebijdrage (mol N/ha/jr)		ADW (mol N/ha/jr)	
	Maximaal	Gemiddeld	Hoogste	Gemiddelde
De Wieden	0,22	0,04	2286	1146
Drents-Friese Wold & Leggelderveld	0,03	0,02	2239	1518
Dwingelderveld	0,04	0,02	3319	1385
Holtingerveld	0,07	0,04	2111	1369
Olde Maten & Veerslootslanden	0,03	0,02	1492	1177
Rijntakken	0,01	0,01	3048	1453
Rottige Meenthe & Brandemeer	0,01	0,01	1844	1175

Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	0,02	0,01	1815	1386
Weerribben	0,02	0,01	2193	1188

2.2 Depositie per habitat

In onderstaande tabel is per relevant Natura 2000-gebied voor alle habitats waarvoor in de berekening een extra depositiebijdrage is berekend weergegeven. Daarbij is alleen de depositie op (naderend) overbelaste hexagonen in beschouwing genomen.

Overbelast of naderend overbelast

Een stikstofgevoelig habitattype of leefgebiedtype (samen aangeduid als "habitat") is overbelast als de jaarlijkse totale stikstofdepositie (de achtergronddepositiewaarde, ADW) hoger is dan de kritische depositiewaarde (KDW). De KDW is de depositiegrens waarboven significante gevolgen niet op voorhand met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Dat betekent dat voor stikstofgevoelige habitats waarop depositie plaatsvindt, en waarvoor de ADW hoger is dan de KDW, nader onderzocht moet worden of sprake kan zijn van negatieve effecten door die extra depositie. Wanneer de ADW minder dan 70 mol N/ha/jaar lager is dan de KDW, is sprake van een naderend overbelaste situatie. In die gevallen wordt voorzorg halve ook een beoordeling uitgevoerd.

Tabel 2 Maximale en gemiddelde depositiebijdrage op basis van de AERIUS Calculator-berekening op (naderend) overbelast habitat.

Natura 2000-gebied en habitat	Depositie (mol N/ha/jr)	
	Maximaal	Gemiddelde
De Wieden		
H4010B - Vochtige heiden (laagveengebied)	0,10	0,05
H6410 - Blauwgraslanden	0,16	0,06
H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,20	0,06
H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,21	0,04
H91D0 - Hoogveenbossen	0,04	0,03
H9999 - Habitattype onbekend/onzeker	0,20	0,03
Lg05 - Grote-zeggenmoeras	0,18	0,06
Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,22	0,08
Lg08 - Nat, matig voedselrijk grasland	0,02	0,02
Lg10 - Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand- en veengebied	0,22	0,07
Drents-Friese Wold & Leggelderveld		
H2310 - Stuifzandheiden met struikhei	0,03	0,01
H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,03	0,02
H2330 - Zandverstuivingen	0,02	0,01
H3110 - Zeer zwakgebufferde vennen	0,01	0,01
H3130 - Zwakgebufferde vennen	0,02	0,01
H3160 - Zure vennen	0,03	0,01
H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,03	0,01
H4030 - Droge heiden	0,03	0,01
H6230vka - Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,02	0,01
H7110B - Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,03	0,02
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,03	0,01

H9190 - Oude eikenbossen	0,03	0,03
L4030 - Droge heiden	0,02	0,01
Lg04 - Zuur ven	0,02	0,02
Lg13 - Bos van arme zandgronden	0,03	0,02
Lg14 - Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden	0,03	0,02
Dwingelderveld		
H2310 - Stuifzandheiden met struikhei	0,03	0,02
H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,04	0,02
H2330 - Zandverstuivingen	0,03	0,03
H3130 - Zwakgebufferde vennen	0,02	0,02
H3160 - Zure vennen	0,03	0,02
H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,04	0,02
H4030 - Droge heiden	0,04	0,02
H5130 - Jeneverbesstruwelen	0,03	0,02
H6230dka - Heischrale graslanden, droog kalkarm	0,03	0,03
H6230vka - Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,04	0,02
H7110B - Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,04	0,02
H7120ah - Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,03	0,01
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,03	0,02
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst	0,02	0,02
H9190 - Oude eikenbossen	0,04	0,02
H9999 - Habitatype onbekend/onzeker	0,04	0,02
L4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,04	0,02
L4030 - Droge heiden	0,04	0,02
Lg04 - Zuur ven	0,03	0,02
Lg09 - Droog struisgrasland	0,01	0,01
Lg13 - Bos van arme zandgronden	0,04	0,03
Lg14 - Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden	0,04	0,03
Holtingerveld		
H2310 - Stuifzandheiden met struikhei	0,07	0,04
H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,04	0,03
H2330 - Zandverstuivingen	0,07	0,05
H3130 - Zwakgebufferde vennen	0,06	0,04
H3160 - Zure vennen	0,06	0,04
H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,07	0,04
H4030 - Droge heiden	0,07	0,04
H5130 - Jeneverbesstruwelen	0,05	0,04
H6230vka - Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,06	0,04
H7110B - Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,04	0,04
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,06	0,04
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst	0,07	0,05
H9190 - Oude eikenbossen	0,07	0,04
H91D0 - Hoogveenbossen	0,06	0,05
Olde Maten & Veerslootslanden		
H6230 - Heischrale graslanden	0,03	0,02

H6410 - Blauwgraslanden	0,03	0,02
H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,03	0,02
Rijntakken		
H6120 - Stroomdalgraslanden	0,01	0,01
Lg02 - Geïsoleerde meander en petgat	0,01	0,01
Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,01	0,01
Lg08 - Nat, matig voedselrijk grasland	0,01	0,01
Lg11 - Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied	0,01	0,01
Rottige Meenthe & Brandemeer		
H4010B - Vochtige heiden (laagveengebied)	0,01	0,01
H6230vka - Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01
H6410 - Blauwgraslanden	0,01	0,01
H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,01
H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,01	0,01
H91D0 - Hoogveenbossen	0,01	0,01
Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,01	0,01
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht		
H6120 - Stroomdalgraslanden	0,01	0,01
H6410 - Blauwgraslanden	0,02	0,02
H6510A - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	0,01	0,01
H6510B - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	0,01	0,01
Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,02	0,01
Lg08 - Nat, matig voedselrijk grasland	0,02	0,01
Lg10 - Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand- en veengebied	0,02	0,01
Lg11 - Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied	0,02	0,01
Weerribben		
H4010B - Vochtige heiden (laagveengebied)	0,02	0,01
H6410 - Blauwgraslanden	0,01	0,01
H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,02	0,01
H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,02	0,01
H7210 - Galigaanmoerassen	0,01	0,01
H91D0 - Hoogveenbossen	0,02	0,01
H9999 - Habitatype onbekend/onzeker	0,01	0,01
Lg05 - Grote-zeggenmoeras	0,02	0,02
Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,02	0,01
Lg08 - Nat, matig voedselrijk grasland	0,02	0,02

3 VOORTOETS

3.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk is beschreven wat de extra depositiebijdrage is die maximaal kan ontstaan door de BMC. In dit hoofdstuk is voor alle Natura 2000-gebieden en habitats waarop sprake is van een extra depositiebijdrage door de uitbreiding ten opzichte van de referentiesituatie een ecologische beoordeling uitgevoerd. Daarbij wordt onderzocht of deze depositiebijdrage significante gevolgen kan hebben voor de instandhoudingsdoelstelling van de betrokken Natura 2000-gebieden.

Daarbij is eerst -in algemene zin- beschreven of een kleine extra depositiebijdrage een meetbaar of zichtbaar negatief effect op de kwaliteit van habitats kan hebben, of (andersom geredeneerd) een geringe daling kan leiden tot verbetering van de kwaliteit van habitats (paragraaf 3.2). Daarna is voor alle betrokken Natura 2000-gebieden per afzonderlijk habitat beschreven of de depositiedaling die bereikt kan worden met als aan het intrekingsverzoek wordt voldaan een bijdrage kan leveren aan het tegengaan van verslechtering of doelbereik voor dat specifieke habitat (paragraaf 3.3 tot en met 3.11).

Zoekgebieden

De aanduiding zoekgebied (ZG) wordt gebruikt voor een locatie waarvan verwacht wordt dat het betreffende habitat daar aanwezig is, maar dat nog niet zeker is. Vanwege het voorzorgsprincipe moet een dergelijke locatie worden getoetst alsof het habitat daar daadwerkelijk aanwezig is. AERIUS Calculator rapporteert afzonderlijk voor deze zoekgebieden. Omdat echter in de beoordeling geen onderscheid wordt gemaakt tussen delen die wel en geen zoekgebied zijn, zijn deze in dit rapport samengevoegd.

3.2 Algemeen (over kleine deposities)

Niet iedere depositietoename van stikstof heeft direct of na verloop van tijd een zichtbaar en meetbaar effect op de vegetatie en de kwaliteit van het habitat. Er zijn verschillende redenen waarom effecten van een kleine hoeveelheid extra stikstof afwezig of niet betekenisvol zijn, zeker niet als die alleen tijdelijk optreden. Onderstaand is dat nader toegelicht.

Stikstofkringloop

In alle habitattypen functioneert een stikstofkringloop waarin jaarlijks grote hoeveelheden stikstof circuleren, veelal tientallen kilo's per ha. Ter duiding: in de duinen van twee Waddeneilanden (Schiermonnikoog en Ameland) werden bij metingen in de bovenste 30 cm van de bodem hoeveelheden in de orde van 125.000 tot 450.000 mol stikstof per ha aangetroffen (Arcadis 2019). Een (tijdelijke) extra depositie van één mol of enkele molen N/ha heeft in deze stikstofkringlopen geen betekenis.

Jaarlijkse fluctuaties achtergronddepositie

Uit het rapport dat hoort bij de berekeningen van de achtergronddepositie blijkt dat meteorologische fluctuaties variaties in jaargemiddelde concentraties en deposities geven van 5 tot 10 procent (Velders 2015). Dit betekent dat de jaarlijkse fluctuatie is voorzien van 50 tot 200 mol N/ha/jr. Een extra eenmalige depositie van ongeveer een halve mol is slechts een te verwaarlozen fractie van deze fluctuatie.

Ecologische betekenis van en kleine hoeveelheid stikstof

Een hoeveelheid van bijvoorbeeld 1 mol N/ha/jr heeft zelf geen ecologische betekenis voor een vegetatie. Deze hoeveelheid komt namelijk overeen met $\frac{1}{1000}$ gram N per hectare. Bij kleine planten met een wortelstelsel van 10 x 10 cm komt dit overeen met $\frac{1}{1000000}$ µg (0,000014 gram) extra per plant. Planten met

een dergelijke omvang hebben gedurende het groeiseizoen voor hun groei en onderhoud een stikstofbehoefte van circa 0,2 gram stikstof per gram nieuw plantenmateriaal; voor een plant van 10 gram is dit dus circa 2 gram stikstof (Ter Steege, 1996). De hoeveelheid van $5 \mu\text{g}$ (0,007% van de benodigde hoeveelheid om een plant 1 gram te laten groeien) is plantenfysiologisch volstrekt irrelevant. Dit geldt temeer als deze depositie slechts eenmalig optreedt.

Plotselinge verslechtering van de kwaliteit ("omklappen") van een habitat

Voor een aantal habitats verloopt het effect van een langdurige overbelasting met stikstof niet graduueel, maar kan op een zeker moment een omslagpunt bereikt worden waarbij de kwaliteit van het habitat plotseling zeer sterk verslechtert en herstel niet zondermeer meer mogelijk is.

Dit geldt met name voor aquatische habitats en sommige terrestrische habitats die van nature zwak gebufferd zijn, en waarvan de buffercapaciteit vrijwel verdwenen is. Uitloging en verzuring is in deze habitattypen een natuurlijk proces, maar het kan mede het gevolg zijn veranderingen in de hydrologie en van de verzurende werking van stikstofdepositie. Daardoor verzuurt een zwak gebufferde standplaats eerder en verandert de vegetatie sneller van karakter ('omslag'). Een dergelijk proces van omklappen kan nooit tegelijkertijd over de hele oppervlakte van een habitat plaatsvinden, maar vindt -als het zich voordoet- steeds zeer lokaal optreedt. Na verloop van tijd kan dit dan over grotere oppervlaktes zijn opgetreden. Een kleine extra depositiebijdrage kan dus nooit zorgen voor grootschalig omklappen van een systeem.

Voor deze habitattypen geldt dat in het geval van mogelijke effecten er een nadere lokale, project-specifieke ecologische effectbeoordeling noodzakelijk kan zijn. Voor de overige habitattypen bestaat alleen een graduueel verband tussen omvang van de stikstofdepositie en kwaliteitsvermindering, waardoor hiervoor dus geen sprake is van dergelijke omslagpunten (Goderie & Vertegaal, 2020).

Het bereiken van een eventueel omslagpunt kan niet veroorzaakt of meetbaar versneld wordt worden door een project kleine eenmalige depositiebijdrage. Deze omslagpunten zullen dan worden bereikt als gevolg van de (veel grotere) jaarlijkse achtergronddepositie die zich in de bodem heeft geaccumuleerd. De extra depositiebijdragen van het voornemen zijn marginaal in verhouding tot die autonoom optredende stikstofdeposities. Als in delen van een habitat een omslagpunt bereikt wordt vanwege een te hoge achtergronddepositie zal dit ook zonder de depositiebijdrage van het voornemen plaatsvinden en het moment waarop het omslagpunt bereikt wordt kan niet meetbaar versneld worden door deze extra depositiebijdrage.

Het effect van een kleine depositiebijdrage is niet afhankelijk van de mate van overbelasting

In een ecologische beoordeling wordt rekening gehouden met de specifieke omstandigheden van de betrokken gebieden, waaronder een eventuele overschrijding van de KDW. De conclusies van de ecologische beoordeling zijn echter niet afhankelijk van de precieze mate van al aanwezige overbelasting: zeer kleine, eenmalige depositiebijdragen zoals die van het in dit rapport beoordeelde project hebben ongeacht de mate van de bestaande stikstofbelasting geen, of slechts verwaarloosbare effecten op de vegetatiekundige kwaliteit van de betrokken habitats. Als de kwaliteit van de vegetatie niet verandert zijn er ook geen gevolgen voor de overige kwaliteitsaspecten zoals het voorkomen van typische soorten, de abiotiek en de (goede) structuur en functie.

Andere processen

In veel ecosystemen zijn andere processen vaak ook bepalend voor de aanwezigheid en kwaliteit van een habitat. Een slechte habitatkwaliteit heeft in de meeste gevallen meerdere oorzaken waar stikstof er bij stikstofgevoelige habitats vaak één van is. Andere factoren zijn bijvoorbeeld een te lage grondwaterstand, wegvallen van kwelstromen en gebufferd water door grondwateronttrekkingen, vervuiling van grondwater met nutriënten uit de landbouw, inwaai van bestrijdingsmiddelen, overmatige betreding door recreatie en te weinig natuurlijke dynamiek (verstuing, begrazing, overstroming). Dit

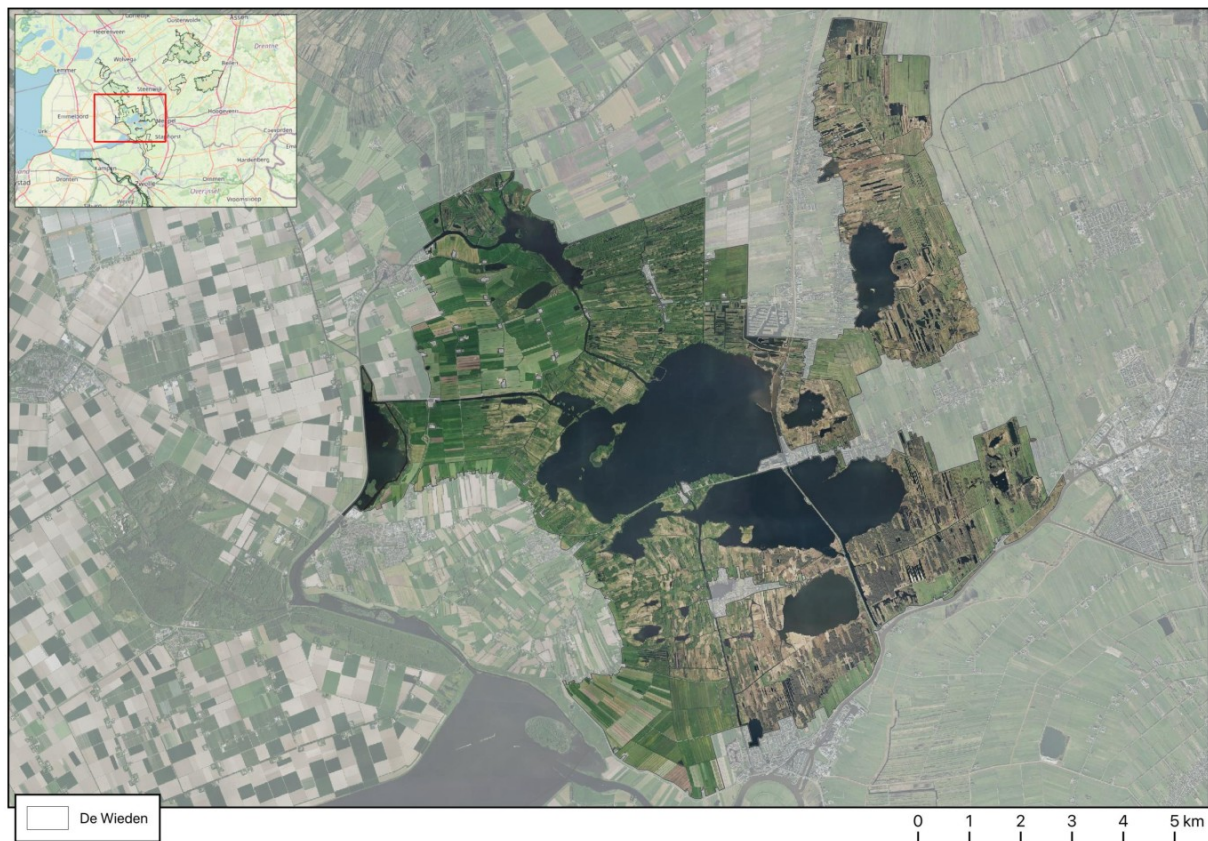
betekent dat een matige of slechte kwaliteit van een habitat niet alleen of per definitie aan een overbelasting met stikstof toe te rekenen is.

3.3 De Wieden

3.3.1 Inleiding

Het gebied De Wieden is een uitgestrekt laagveenmoeras met meren en kanalen met daartussen natte graslanden, natte heiden, trilvenen, galigaanmoerassen, rietland en moerasbos. Het gebied is een restant van het laagveengebied dat zich ooit van Zwolle tot ver in Fryslân uitstreckte. Een groot deel bestaat uit uitgeveende petgaten. Alle successiestadia van open water tot en met moerasheide en veenbos zijn aanwezig. Het gebied Wieden is beïnvloed door het oude rivierstelsel van de Overijsselse Vecht. Er komen ondiepe kleiafzettingen voor. Door vervening, met bredere petgaten, zijn de grote meren ontstaan. Het Giethoornse- en Duingermeer zijn natuurlijke meren.

Onderstaande afbeelding toont de ligging van het Natura 2000-gebied. De depositiebijdrage per habitat door de BMC is beschreven in Tabel 2 (pagina 8).

Afbeelding 2 Natura 2000-gebied De Wieden.

Voor de beoordeling van de effecten van de depositiebijdrage op het Natura 2000-gebied We Wieden is gebruik gemaakt van de onderstaande bronnen. Met oog op de leesbaarheid is daarbij niet steeds naar deze bronnen verwezen.

- Natura 2000-beheerplan De Wieden en Weerribben (Provincie Overijssel 2017a)
- Natuurdoelanalyse Dwingelderveld (Provincie Overijssel 2023a)

3.3.2 H4010B - Vochtige heiden (laagveengebied)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 10 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 500 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Vochtige heiden komen voor op voedselarme, zeer natte tot zeer vochtige, matig zure tot zure standplaatsen op de hogere zandgronden en in het heuvelland en het laagveengebied. Kenmerkend is de hoge bedekking van gewone dophei. Vochtige heide komt in ons land zowel op zandgronden voor als in het laagveen. Kwalitatief goede vochtige heiden kunnen goed samen voorkomen met rompgemeenschap met Pijpenstrootje en Veenmos. Deze grazige delen mogen echter niet overheersen en komen alleen in een mozaïekvorm voor. In laagveengebieden vormt het subtype H4010B het eindstadium in de verlanding. Vochtige heide ontwikkelt zich uit eerdere successiestadia (trilveen en veenmosrietland) doordat bij het dikker worden van de kragge geleidelijk een dikkere regenwaterlens ontstaat en de bereikbaarheid van de bovengrond voor basenrijker water onder de kragge afneemt. Ook op vast veen kan verzuring door regenwaterlensen leiden tot ontwikkeling van Moerasheide, bijvoorbeeld vanuit voorheen bevoeide rietlanden. De vegetatie wordt gedomineerd door ondiep wortelende zuurminnende soorten. De spaarzaam voorkomende basenminnende soorten, zoals riet en paddenrus, bevinden zich met hun wortelstelsel in diepere veenlagen die (nog) voldoende basenrijk zijn.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten. De belangrijkste knelpunten zijn stikstof, waterkwaliteit en waterpeilen. Met name de te hoge stikstofbelasting in combinatie met de te lage grondwaterstanden vormen een bedreiging voor het habitatype, waarbij de verdroging het negatieve effect van stikstofdepositie versterkt.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

De depositiebijdrage van de BMC op het habitat is maximaal 0,10 en gemiddeld 0,05 mol N/ha/jaar en vindt plaats op de volledige oppervlakte van het habitatype in dit Natura 2000-gebied. Hoewel het habitat te maken heeft met een aanzienlijke overbelasting die mede bepalend is voor de matige kwaliteit van het habitat, kan een extra depositiebijdrage van maximaal 0,10 mol N/ha/jaar niet leiden tot een significante verslechtering van de kwaliteit. Deze verandering is - zoals ook beschreven in paragraaf 3.2 - te gering om te kunnen leiden tot verandering in groeisnelheid, verandering in concurrentieverhoudingen tussen soorten of tot een meetbare verandering van de kwaliteit van de bodem of de accumulatie van stikstof in de bodem.

3.3.3 H6410 – Blauwgraslanden

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 6 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 786 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Blauwgraslanden zijn soortenrijke hooilanden op voedselarme, basenhoudende bodems die 's winters plasdras staan en 's zomers oppervlakkig uitdrogen. De naam blauwgrasland is afgeleid van de zwak blauwgroene kleur van de soorten die het aanzien bepalen. Dat zijn bijvoorbeeld Spaanse ruiter, blauwe zegge en tandjesgras. De blauwgraslanden worden plantensociologisch gerekend tot het

verbond Junco-Molinion. De begroeiingen kennen een grote variatie in soortensamenstelling, afhankelijk van bodem, hydrologie en geografische ligging.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten. De belangrijkste knelpunten zijn stikstof, waterkwaliteit en waterpeilen. Met name de te hoge stikstofbelasting in combinatie met de te lage grondwaterstanden vormen een bedreiging voor het habitatype, waarbij de verdroging het negatieve effect van stikstofdepositie versterkt.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

De depositiebijdrage van de BMC op het habitat is maximaal 0,16 en gemiddeld 0,06 mol N/ha/jaar en vindt plaats op de volledige oppervlakte van het habitatype in dit Natura 2000-gebied. Hoewel het habitat te maken heeft met een aanzienlijke overbelasting die mede bepalend is voor de matige kwaliteit van het habitat, kan een extra depositiebijdrage van maximaal 0,16 mol N/ha/jaar niet leiden tot een significante verslechtering van de kwaliteit. Deze verandering is - zoals ook beschreven in paragraaf 3.2 - te gering om te kunnen leiden tot verandering in groeisnelheid, verandering in concurrentieverhoudingen tussen soorten of tot een meetbare verandering van de kwaliteit van de bodem of de accumulatie van stikstof in de bodem.

3.3.4 H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een behoudsopgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 25 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.214 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op bijna 4 hectare overschreden. Op ruim 4 hectare is sprake van een naderende overbelasting. Het grootste deel van de oppervlakte van dit habitat is dus niet overbelast.

Dit habitatype betreft soortenrijke veenbegroeiingen van betrekkelijk voedselarme tot matig voedselrijke omstandigheden. De plantengemeenschappen van de overgangs- en trilvenen vormen ontwikkelingsstadia in de verlanding die begint in het open water van sloten, plassen en petgaten. In Nederland komen ze vooral voor in het laagveengebied. Verder kunnen overgangs- en trilvenen ook ontstaan in veenvormende systemen in de middenlopen van beekdalen en op de overgangen van de hogere (pleistocene) zandgronden naar laagveen en in zeekleilandschappen.

Het subtype Trilvenen bestaan uit mosrijke op het water drijvende plantenmatten. Van de vaatplanten voeren schijngrassen de boventoon en in de moslaag domineren slaapmossen. In trilvenen kunnen zeldzame orchideeën groeien.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten. De belangrijkste knelpunten zijn waterkwaliteit en waterpeilen. Op nog slechts een beperkt deel van het areaal is sprake van een overbelasting door een te hoge stikstofdepositie. De achtergronddepositie is daarom geen wezenlijke belemmering voor behoud en herstel van het habitatypes. De belangrijkste bedreiging is de slechte waterkwaliteit in het gebied.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

De depositiebijdrage van de BMC op het habitat is maximaal 0,20 en gemiddeld 0,06 mol N/ha/jaar en vindt plaats op de volledige (naderend) overbelaste oppervlakte van het habitatype in dit Natura

2000-gebied. Stikstofdepositie is voor dit habitat geen wezenlijk knelpunt en daarom kan een extra depositiebijdrage van maximaal 0,20 mol N/ha/jaar niet leiden tot een significante verslechtering van de kwaliteit. Deze verandering is - zoals ook beschreven in paragraaf 3.2 – te gering om te kunnen leiden tot verandering in groeisnelheid, verandering in concurrentieverhoudingen tussen soorten of tot een meetbare verandering van de kwaliteit van de bodem of de accumulatie van stikstof in de bodem.

3.3.5 H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 440 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 500mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor een algemene beschrijving van het habitatype paragraaf 3.3.4. Het subtype Veenmosrietlanden ontwikkelt zich uit het subtype stilvenen door een verdere stabilisatie van de veenlaag. Kenmerkend is een gesloten moslaag met dominantie van veenmossoorten, een varenrijke kruidlaag en een ijle rietlaag.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten. De belangrijkste knelpunten zijn stikstof, waterkwaliteit en waterpeilen. Met name de te hoge stikstofbelasting in combinatie met de te lage grondwaterstanden vormen een bedreiging voor het habitatype, waarbij de verdroging het negatieve effect van stikstofdepositie versterkt.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

De depositiebijdrage van de BMC op het habitat is maximaal 0,21 en gemiddeld 0,04 mol N/ha/jaar en vindt plaats op de volledige oppervlakte van het habitatype in dit Natura 2000-gebied. Hoewel het habitat te maken heeft met een aanzienlijke overbelasting die mede bepalend is voor de matige kwaliteit van het habitat, kan een extra depositiebijdrage van maximaal 0,21 mol N/ha/jaar niet leiden tot een significante verslechtering van de kwaliteit. Deze verandering is - zoals ook beschreven in paragraaf 3.2 – te gering om te kunnen leiden tot verandering in groeisnelheid, verandering in concurrentieverhoudingen tussen soorten of tot een meetbare verandering van de kwaliteit van de bodem of de accumulatie van stikstof in de bodem.

3.3.6 H91D0 - Hoogveenbossen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 140 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.786 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op bijna 11 hectare van het habitat overschreden en op bijna 4 hectare naderend overschreden.

Dit habitatype omvat relatief laag blijvende berkenbossen met dominantie van Zachte berk (*Betula pubescens*) in de boomlaag en een ondergroei die vooral bestaat uit veenmossen (*Sphagnum* soorten). Het zijn natte bossen ofwel zogenoemde berkenbroekbossen op veenbodems. Deze hoogveenbossen komen hier en daar voor in laagveengebieden, in hoogveengebieden, in beekdalen van de hogere zandgronden en in het rivierengebied. De hoogveenbossen van dit habitatype maken plantensociologisch onderdeel uit van één verbond (het *Betulion pubescentis*). Het habitatype wordt aangetroffen op voedselarme, zure veengronden die permanent onder invloed staan van hoge grondwaterstanden. Op de hogere zandgronden is het 'hoogveenstadium' meer aan de orde en dat is

beschreven als associatie Dophei-Berkenbroek (Erico-Betuletum pubescentis). In de praktijk, op gebiedsniveau, is het onderscheid in deze associaties soms lastig te maken, vooral daar waar overgangen optreden van hoogveen naar beekdalen.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten. De belangrijkste knelpunten zijn waterkwaliteit en waterpeilen. Op nog slechts een beperkt deel van het areaal is sprake van een overbelasting door een te hoge stikstofdepositie. De achtergronddepositie is daarom geen wezenlijke belemmering voor behoud en herstel van het habitatype. De belangrijkste bedreiging is de slechte waterkwaliteit in het gebied.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

De depositiebijdrage van de BMC op het habitat is maximaal 0,04 en gemiddeld 0,03 mol N/ha/jaar en vindt plaats op de volledige (naderend) overbelaste oppervlakte van het habitatype in dit Natura 2000-gebied. Stikstofdepositie is voor dit habitat geen wezenlijk knelpunt en daarom kan een extra depositiebijdrage van maximaal 0,20 mol N/ha/jaar niet leiden tot een significante verslechtering van de kwaliteit. Deze verandering is - zoals ook beschreven in paragraaf 3.2 - te gering om te kunnen leiden tot verandering in groeisnelheid, verandering in concurrentieverhoudingen tussen soorten of tot een meetbare verandering van de kwaliteit van de bodem of de accumulatie van stikstof in de bodem.

3.3.7 Lg05 - Grote-zeggenmoeras

Beschrijving van het leefgebiedtype

Het leefgebiedtype Lg05 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de zeggekorfslak. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 430 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ruim 1 hectare van het habitat overschreden en op ruim 1 hectare naderend overschreden. Er is dus nauwelijks sprake van overbelasting voor dit habitat.

Grote-zeggenmoerassen ontstaan bij voortgaande opslibbing en veenvorming en het daarmee gepaard gaande droger worden van moerassen, waardoor het aandeel grote zeggesoorten toeneemt. Dit leefgebied is een bij uitstek amfibisch ecosysteem dat zich bevindt op de grens van water en land. Er kunnen verschillende soorten grotere zeggen domineren zoals scherpe zegge en moeraszegge. Het leefgebied komt vlakvormig voor in grotere moerassen en in mesotrofe beekdalen, maar ook als lint in oeverzones die niet zo lang onder water staan. Grote-zeggenmoerassen vormen - naast de zeggenrijke ondergroei in elzenbroekbossen (behorend tot H91E0C) - een belangrijk leefgebied voor de zeggekorfslak.

Het leefgebied Grote-zeggenmoerassen is van nature licht voedselrijk (mesotroof). Bewezen effecten van stikstofdepositie op Grote-zeggenmoerassen zijn er niet. Het is echter aannemelijk dat een verhoogde stikstofdepositie een versnelling van de vegetatiegroei en -successie tot gevolg heeft waardoor Grote-zeggenvegetatie wordt vervangen door ruigte. Hierdoor neemt de oppervlakte met grote zeggen af, waardoor de kwaliteit het leefgebied van de zeggekorfslak afneemt of zelfs geheel verdwijnt.

Huidige kwaliteit

De zeggekorfslak komt verspreid voor in het gebied, de omvang van de populatie is niet bekend. Wel is bekend dat de soort ruim verspreid in het gebied voorkomt, in 71 kilometerhokken. De dichtheid is over het algemeen laag, maar op voedselrijke plekken is de soort in zeer hoge dichtheden aanwezig, tot wel 300 individuen per vierkante meter. Voor de soort geldt een behoudsopgave. Omdat geen recente gegevens bekend zijn over de trend in het gebied is evenmin met zekerheid bekend of aan de

behoudsdoelstelling wordt voldaan. Ten tijde van het opstellen van het Natura 2000 beheerplan in 2017 was de populatie zeer stabiel (zowel omvang als verspreiding). Omdat sindsdien geen grote veranderingen in het gebied hebben plaatsgevonden, kan ervan worden uitgegaan dat nog steeds aan de behoudsdoelstelling wordt voldaan.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

De depositiebijdrage van de BMC op het habitat is maximaal 0,18 en gemiddeld 0,06 mol N/ha/jaar en vindt plaats op volledige (naderend) overbelaste oppervlakte van het leefgebiedtype in dit Natura 2000-gebied, wat schets een klein deel is van de totale oppervlakte van dit leefgebiedtype in het Natura 2000-gebied. Stikstofdepositie is voor dit habitat geen wezenlijk knelpunt en daarom kan een extra depositiebijdrage van maximaal 0,18 mol N/ha/jaar niet leiden tot een significante verslechtering van de kwaliteit, temeer daar slechts een verwaarloosbaar deel van het leefgebiedtype overbelast is. De depositieverandering is - zoals ook beschreven in paragraaf 3.2 - te gering om te kunnen leiden tot verandering in groeisnelheid, verandering in concurrentieverhoudingen tussen soorten of tot een meetbare verandering van de kwaliteit van de bodem of de accumulatie van stikstof in de bodem. Er zijn daarom geen gevolgen voor de mate van geschiktheid van Lg05 als onderdeel van het leefgebied van de zeggekorfslak.

3.3.8 Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei

Beschrijving van het leefgebiedtype

Het leefgebiedtype Lg07 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de watersnip, het paapje en het geel schorpioenmos. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 160 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.286 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ruim 13 hectare van het habitat overschreden en op bijna 13 hectare naderend overschreden. Het grootste deel van het leefgebiedtype is dus niet (naderend) overbelast.

Dit leefgebied omvat kruidenrijke hooilanden op natte tot matig natte, matig zure tot neutrale, vooral zwak eutrofe veen- en kleigronden. Het komt tot ontwikkeling op plaatsen waar in winter en voorjaar een hoge grondwaterstand aanwezig is, met basenrijk grondwater. Dit leefgebied omvat matig productieve graslanden in verschillende landschappelijke situaties. Het meest komt grasland met waterkruiskruid en dotterbloem voor, dat 's winters onder water staat. Dit grasland is min of meer de voortzetting van de verwante beekdalgraslanden, maar dan in de boezem- en vlietlanden van de aangrenzende klei- en veenregio's. Waar menging met mineralenarmer water plaatsvindt, kan ook grasland voorkomen dat rijk is aan veldrus.

Het leefgebied is stikstofgevoelig en de effecten daarvan werken door op de soorten in de vorm van een koeler en vochtiger microklimaat en afname van prooibeschikbaarheid.

Huidige kwaliteit

Watersnip: de soort komt algemeen voor in het Natura 2000-gebied. De instandhoudingsdoelstelling (behoudsdoelstelling) schrijft voor dat het leefgebied van de soort een draagkracht heeft voor een populatie van 150 broedparen. Het aantal broedparen is al vele decennia lager dan 150 broedparen (sinds 1990 nooit meer dan ongeveer 110 broedparen) en de huidige aantallen liggen tussen 65 en 80 broedparen. De aantallen kunnen van jaar tot jaar sterk wisselen. Het is niet goed bekend waarom de aantallen zoals genoemd in het aanwijzingsbesluit niet gehaald worden. Mogelijk houdt dit verband met de landelijke trend, die tot 1995 een sterke daling liet zien, maar sindsdien stabiel is. Deze trend is ook in het Natura 2000-gebied zichtbaar. de watersnip is slechts beperkt afhankelijk van stikstofgevoelig leefgebied. Andere drukfactoren (zoals verbossing) zijn bepalende knelpunten voor deze soort.

Paapje: de soort komt in wisselende aantallen voor in het Natura 2000-gebied. Het aantal broedparen varieerde in de periode sinds 1990 van 0 – 9. De afgelopen jaren was de soort als broedvogel afwezig in het gebied. De instandhoudingsdoelstelling (verbeterdoelstelling) schrijft voor dat het leefgebied van de soort een draagkracht heeft voor een populatie van 8 broedparen. Voor de soort is in het Natura 2000-gebied onvoldoende geschikt leefgebied (insectenrijke graslanden met ruige stroken en enig struweel) aanwezig. In de NDA worden verdroging, vermesting en onjuist beheer als de belangrijkste knelpunten benoemd.

Geel schorpioenmos: deze soort bladmos komt net name in het zuidoosten van De Wieden voor met een aanzienlijk oppervlak. Recent zijn in het gebied ook nieuwe groeiplaatsen ontdekt. De kwaliteit is over het algemeen goed, lokaal echter matig. De Wieden is voor deze soort het belangrijkste gebied in Nederland. Deze soort wordt beperkt beïnvloed door stikstofdepositie. Deze soort is afhankelijk van de vorming van trilveen (H7140A) en de kwaliteit van natte, mesotrofe overstromingshooilanden. De ontwikkeling van nieuwe verlandingsstadia is voor deze soort van belang.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

De depositiebijdrage van de BMC op het habitat is maximaal 0,22 en gemiddeld 0,08 mol N/ha/jaar en vindt plaats op volledige (naderend) overbelaste oppervlakte van het habitatype in dit Natura 2000-gebied, wat schets een klein deel is van de totale oppervlakte van dit leefgebiedtype in het Natura 2000-gebied. Stikstofdepositie is voor dit habitat geen wezenlijk knelpunt en daarom kan een extra depositiebijdrage van maximaal 0,22 mol N/ha/jaar niet leiden tot een significante verslechtering van de kwaliteit, temeer daar slechts een verwaarloosbaar deel van het leefgebiedtype overbelast is. De depositieverandering is - zoals ook beschreven in paragraaf 3.2 – te gering om te kunnen leiden tot verandering in groeisnelheid, verandering in concurrentieverhoudingen tussen soorten of tot een meetbare verandering van de kwaliteit van de bodem of de accumulatie van stikstof in de bodem. Er zijn daarom geen gevolgen voor de mate van geschiktheid van Lg07 als onderdeel van het leefgebied van de watersnip, het paapje en het geel schorpioenmos.

3.3.9 Lg08 - Nat, matig voedselrijk grasland

Beschrijving van het leefgebiedtype

Het leefgebiedtype Lg08 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de bruine kiekendief, de kwartelkoning, de watersnip en het paapje. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 190 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.517 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op minder dan 1 hectare van het habitat overschreden en op minder dan 1 hectare naderend overschreden.

Het leefgebied Nat, matig voedselrijk grasland omvat kruidenrijk grasland op natte tot matig natte, zwak zure tot neutrale, zwak tot matig eutrofe gronden. Het type komt vooral voor in het Rivierengebied, het Laagveengebied, het Zeekleigebied en de Afgesloten zeearmen. Verder komt het voor op plaatsen waar de Hogere zandgronden en de Duinen aan deze regio's grenzen (venige en kleiige beekdalen en vroongraslanden in de binnenduinrand). Het komt tot ontwikkeling op plaatsen die in winter en voorjaar langdurig onder water staan, wat veroorzaakt wordt door overstromend oppervlaktewater of onderdijkse kwel. In de zomer daalt het waterpeil snel; overstroming vindt dan hooguit incidenteel plaats.

Het effect van te hoge stikstofdepositie uit zich in verrijging en daarmee verminderde beschikbaarheid van prooidieren voor vogelsoorten in voedselarme tot matig voedselrijke vochtige graslanden.

Huidige kwaliteit

Bruine kiekendief: de soort is met een recent gemiddeld aantal van 16 broedparen aanwezig in het gebied. De instandhoudingsdoelstelling (behoudsdoelstelling) schrijft voor dat het leefgebied van de

soort een draagkracht heeft voor een populatie van 19 broedparen. De huidige aantallen liggen daar dus niets onder. Voor de soort is voldoende oppervlakte moerasgebied met overjarig riet en weinig verstoring een belangrijk voorwaarde. De belangrijkste knelpunten voor de soort zijn verstoring en verbossing. Stikstofdepositie is geen wezenlijk knelpunt.

Kwartelkoning: de soort is met een recent gemiddeld aantal van minder dan 1 broedpaar aanwezig in het gebied. De instandhoudingsdoelstelling (verbeterdoelstelling) schrijft voor dat het leefgebied van de soort een draagkracht heeft voor een populatie van 13 broedparen. De aantallen liggen dus ruim onder het in de instandhoudingsdoelstelling genoemde aantal. De soort heeft soortenrijke, licht verzuurde graslanden als broedbiotoop. De knelpunten zijn verdroging, vermesting en intensivering van agrarisch grondgebruik. De soort is echter slechts beperkt afhankelijk van stikstofgevoelig leefgebied.

Watersnip: zie paragraaf 3.3.8.

Paapje: zie paragraaf 3.3.8.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

De depositiebijdrage van de BMC op het habitat is maximaal en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jaar en vindt plaats op volledige (naderend) overbelaste oppervlakte van het habitatype in dit Natura 2000-gebied, wat slechts een verwaarloosbaar klein deel is van de totale oppervlakte van dit leefgebiedtype in het Natura 2000-gebied. Stikstofdepositie is voor dit habitat geen wezenlijk knelpunt en daarom kan een extra depositiebijdrage van maximaal 0,02 mol N/ha/jaar niet leiden tot een significante verslechtering van de kwaliteit, temeer daar slechts een klein deel van het leefgebiedtype overbelast is. De depositieverandering is - zoals ook beschreven in paragraaf 3.2 - te gering om te kunnen leiden tot verandering in groeisnelheid, verandering in concurrentieverhoudingen tussen soorten of tot een meetbare verandering van de kwaliteit van de bodem of de accumulatie van stikstof in de bodem. Er zijn daarom geen gevolgen voor de mate van geschiktheid van Lg08 als onderdeel van het leefgebied van de bruine kiekendief, de kwartelkoning, de watersnip en het paapje.

3.3.10 Lg10 - Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand- en veengebied

Beschrijving van het leefgebiedtype

Het leefgebiedtype Lg10 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de bruine kiekendief, de kwartelkoning, de zwarte stern en het paapje. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 350 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.286 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op bijna 6 hectare van het habitat overschreden en op bijna 11 hectare naderend overschreden.

Het leefgebied Kamgrasweide op zand en veen kent geen overlap met bestaande Europese habitattypen, maar op tamelijk vergelijkbare standplaatsen kunnen ook andere graslanden voorkomen die alleen worden gemaaid; deze vallen onder de habitattypen Stroomdalgraslanden (H6120) en Glansha-verhooilanden (H6510A). Het leefgebied wordt gevormd door uit kruidenrijk grasland op vooral vochtige tot matig droge, zwak zure tot neutrale, zwak eutrofe zand-, leem en veengronden. Het leefgebied omvat beweidde kamgrasweide en beweidde of gemaaide bloemrijke weidevogelgraslanden.

Het leefgebied is stikstofgevoelig en de effecten daarvan werken door op de soorten in de vorm van een koeler en vochtiger microklimaat en afname van prooibeschikbaarheid

Huidige kwaliteit

Bruine kiekendief: zie paragraaf 3.3.9.

Kwartelkoning: de soort is met een recent gemiddeld aantal van minder dan 1 broedpaar aanwezig in het gebied. De instandhoudingsdoelstelling (verbeterdoelstelling) schrijft voor dat het leefgebied van de soort een draagkracht heeft voor een populatie van 13 broedparen. De aantallen liggen dus ruim

onder het in de instandhoudingsdoelstelling genoemde aantal. De soort heeft soortenrijke, licht ver-
ruigde graslanden als broedbiotoop. De knelpunten zijn verdroging, vermisting en intensivering van
agrarisch grondgebruik. De soort is echter slechts beperkt afhankelijk van stikstofgevoelig leefgebied.

zwarte stern: de soort is met een recent gemiddeld aantal van 115-120 broedparen aanwezig in het
gebied. De instandhoudingsdoelstelling (verbeterdoelstelling) schrijft voor dat het leefgebied van de
soort een draagkracht heeft voor een populatie van 200 broedparen. De aantallen liggen dus ruim on-
der het in de instandhoudingsdoelstelling genoemde aantal. Stikstofdepositie is slechts van beperkte
invloed op de soort. De reden voor het beperkte aantal broedparen ligt in de te lage beschikbaarheid
van geschikte nestplaatsen en de verstoring. In de NDA wordt daarom als maatregel voorgesteld
nestvloten te plaatsen op korte afstand van geschikt foerageergebied en waar nodig delen van het
gebied in het broedseizoen af te sluiten om zo verstoring door recreanten tegen te gaan.

Paapje: zie paragraaf 3.3.8.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

De depositiebijdrage van de BMC op het habitat is maximaal 0,22 en gemiddeld 0,07 mol N/ha/jaar
en vindt plaats op volledige (naderend) overbelaste oppervlakte van het habitatype in dit Natura
2000-gebied, wat schets een klein deel is van de totale oppervlakte van dit leefgebiedtype in het Na-
tura 2000-gebied. Stikstofdepositie is voor dit habitat geen wezenlijk knelpunt en daarom kan een ex-
tra depositiebijdrage van maximaal 0,22 mol N/ha/jaar niet leiden tot een significante verslechtering
van de kwaliteit, temeer daar slechts een verwaarloosbaar deel van het leefgebiedtype overbelast is.
De depositieverandering is - zoals ook beschreven in paragraaf 3.2 - te gering om te kunnen leiden
tot verandering in groeisnelheid, verandering in concurrentieverhoudingen tussen soorten of tot een
meetbare verandering van de kwaliteit van de bodem of de accumulatie van stikstof in de bodem. Er
zijn daarom geen gevolgen voor de mate van geschiktheid van Lg10 als onderdeel van het leefgebied
van de bruine kiekendief, de kwartelkoning, de zwarte stern en het paapje.

3.3.11 Conclusie Natura 2000-gebied De Wieden

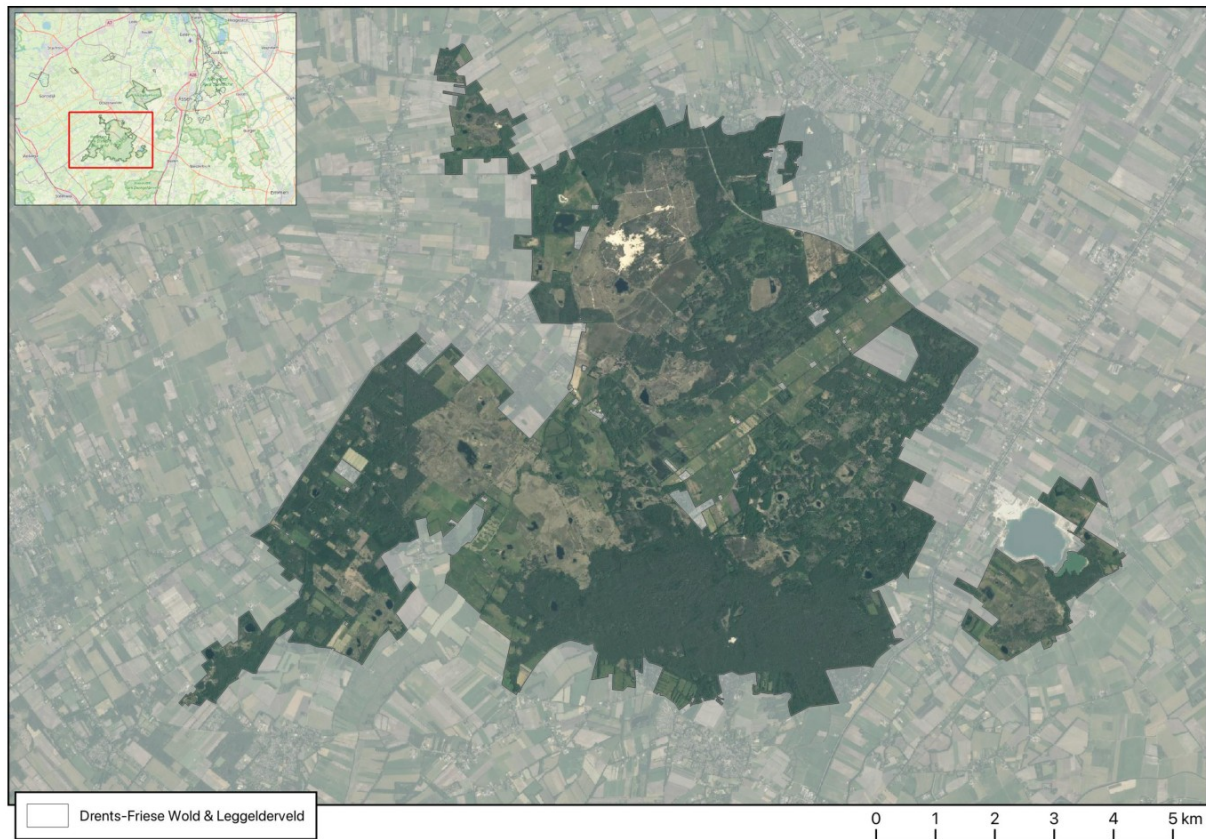
In de voorgaande paragrafen is geconcludeerd dat de depositiebijdrage geen gevolgen heeft voor
de kwaliteit van de habitattypen en leefgebiedtypen (als leefgebied voor de soorten waarvoor een in-
standhoudingsdoelstelling geldt) in het Natura 2000-gebied De Wieden en evenmin gevolgen heeft
voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen of de eventueel benodigde herstelopgave.
De algemene beschrijving van de effecten van een kleine hoeveelheid stikstof (paragraaf 3.2) is daar-
mee van toepassing op de habitats van het Natura 2000-gebied De Wieden. De extra depositiebij-
drage is geen bedreiging voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling. Dit betekent dat sig-
nificante gevolgen door de depositiebijdrage van de biomassacentrale zijn uitgesloten.

3.4 Drents-Friese Wold & Leggelderveld

3.4.1 Inleiding

Het Drents-Friese Wold vormt een zeer afwisselend landschap. Het gebied kent veel naaldbossen,
maar daarnaast zijn stuifzanden, heidevelden, jeneverbesstruweel, schrale graslanden, zwak gebuf-
ferde vennen, loofbossen en beken aanwezig. Het stuifzand komt vooral voor op het Aekingerzand. In
Berkenheuvel komen uitgestrekte kraaiheidebegroeiingen voor. Het Doldersummerveld en het Wap-
serzand zijn twee grote heideterreinen met vochtige en natte heide met vennetjes. Natte slenken en
droge zandruggen wisselen elkaar af. In het gebied van de Vledder Aa is herstel van oorspronkelijke
beekdalnatuur tot stand gebracht. Ook bij de Schoapedobbe heeft natuurherstel plaatsgevonden.
Het is een heuvelachtig heidegebied met zandverstuivingen en vennen ("dobben"). Het Leggelderveld
bestaat uit natte heiden, pioniervegetaties met snavelbiezen en heischraal grasland.

Onderstaande afbeelding toont de ligging van het Natura 2000-gebied. De depositiebijdrage per habitat door de BMC is beschreven in Tabel 2 (pagina 8).

Afbeelding 3 Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld.

Voor de beoordeling van de effecten van de depositiebijdrage op het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld is gebruik gemaakt van de onderstaande bronnen. Met oog op de leesbaarheid is daarbij niet steeds naar deze bronnen verwezen.

- Natura 2000-beheerplan Drents-Friese Wold & Leggelderveld (Provincie Drenthe 2017)
- Natuurdoelanalyse Drents-Friese Wold & Leggelderveld (Provincie Drenthe 2023a)

3.4.2 H2310 - Stuifzandheiden met struikhei

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt met een oppervlakte van bijna 152 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden, op bijna 25 hectare zelfs meer dan 2 maal de KDW.

Stuifzandheiden met struikhei omvat begroeiingen met dwergstruiken op droge zandgrond in binnenlandse stuifzandgebieden. Deze stuifzanden zijn gevormd door herverstuiving van dekzanden, met name na de late Middeleeuwen. De bodems zijn droog, zuur en zeer voedsel- en kalkarm. Ze behoren tot de zogenoemde duinvaaggronden en vlakvaaggronden. Er hebben zich nog nauwelijks of geen podzolprofielen ontwikkeld en de bodem is nog niet of slechts oppervlakkig ontijzerd. In de stuifzandheiden overheerst doorgaans struikhei. Andere dwergstruiken kunnen ook een belangrijke rol spelen, bijvoorbeeld blauwe bosbes of, op noordhellingen, rode bosbes. Door grassen (bochtige smele) of struwelen (brem, gaspeldoorn) gedomineerde begroeiingen kunnen afwisselen met de

dwergstruikbegroeiingen en daarmee kleinschalige mozaïeken vormen. Op steile noordhellingen met een vochtiger microklimaat kan een mosrijke heidevorm voorkomen, terwijl op geëxponeerde hellingen juist een korstmosrijke variant kan voorkomen.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Omdat er nog niet van het gehele Natura 2000-gebied actuele vegetatiegegevens beschikbaar zijn, kan er nog niet met zekerheid gesteld worden of de instandhoudingsdoelen gehaald zijn. Het instandhoudingsdoel van het habitatype stuifzandheide met struikhei is uitbreiding van het oppervlak en verbetering van de kwaliteit. Op basis van de beschikbare gegevens zijn er geen aanwijzingen dat het oppervlak stuifzandheiden in het Drents Friese Wold en Leggelderveld is afgenomen. Mogelijk is sprake van een lichte toename. Dit kan echter nog niet met zekerheid gesteld worden. De kwaliteit is op basis van de verspreiding van typische soorten afgenomen. De vegetatiekwaliteit is wel stabiel en goed. Er moet dus geconcludeerd worden dat de kwaliteit is afgenomen.

Omvang depositietoename en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op bijna 64 hectare van dit habitatype.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwarende van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwarende van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4.3 H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt met een oppervlakte van ruim 8 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op vrijwel de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Binnenlandse kraaiheibegroeiingen zijn min of meer droge heiden in binnenlandse zandgebieden die worden gedomineerd door kraaihei. Ook andere dwergstruik (struikhei en bosbessoorten) kunnen deel uitmaken van de vegetatie. Het habitatype wordt voornamelijk aangetroffen op voormalige stuifduinen, waarbij het meestal beperkt is tot de (koele) noordelijke hellingen en tot laagten. Kraaihei is namelijk gebonden aan een relatief koel en vochtig klimaat en komt daarom voornamelijk voor in het midden en noorden van ons land. Tot het habitatype worden uitsluitend open begroeiingen gerekend, die eventueel wel in mozaïek met boomgroepen en bosopslag kunnen voorkomen; bossen met een ondergroei van kraaihei behoren dus niet tot het habitatype. Het habitatype is te beschouwen als noordelijke tegenhanger van habitatype Stuifzandheiden met struikhei (H2310). Op de dominantie van kraaihei na zijn de verschillen in soortensamenstelling tussen beide habitatypes dan ook niet groot. Wel valt het grotere aandeel van blad- en levermossen in de kraaiheibegroeiingen op, terwijl het aandeel korstmossen juist geringer is. Deze verschuivingen in de groepen van mossen hangt samen met het relatief koele, vochtige microklimaat van de kraaiheibegroeiingen

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Omdat er nog niet van het gehele Natura 2000-gebied actuele vegetatiegegevens beschikbaar zijn, kan er nog niet met zekerheid gesteld worden of de instandhoudingsdoelen gehaald zijn. Het instandhoudingsdoel van dit habitatype is behoud van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit. Op basis van de beschikbare gegevens lijkt het oppervlak kraaiheibegroeiingen flink te zijn toegenomen. Op basis hiervan kan gesteld worden dat het instandhoudingsdoel behoud kwaliteit waarschijnlijk gehaald is. Er zijn geen aanwijzingen dat de kwaliteit is afgenomen. Een toename van de kwaliteit kan met de beschikbare gegevens niet met zekerheid worden vastgesteld.

Omvang depositietoename en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op ruim 7 hectare van dit habitatype.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4.4 H2330 – Zandverstuivingen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt met een oppervlakte van 115 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden, en op 5 hectare is deze overbelasting meer dan 2 maal hoger dan de KDW.

voedselarme zandgrond in binnenlandse stuifzandgebieden. Het habitatype kan op kleine schaal voorkomen in heidelandschappen, maar ook zo grootschalig zijn ontwikkeld dat van een zandverstuivingslandschap sprake is. In het eerste geval -dit is de vorm waarin het in dit Natura 2000-gebied voorkomt- komt het meestal voor op plekken die zijn omgeven door het habitatype Stuifzandheiden met struikhei (H2310)¹. Zonder periodiek actief herstel van de pionieromstandigheden zullen deze kleine plekken dichtgroeien. Duurzame instandhouding van het habitatype kan vooral plaatsvinden in grootschalige gebieden waar de wind vrij spel heeft en een voortdurend wisselend mozaïek van successiestadia kan voortbestaan. Naast winderosie kan watererosie op de begroeide hellingen een grote invloed hebben op zowel bodem- als vegetatieontwikkeling en voor steilwandjes zorgen. Het stuifzandmilieu is extreem arm aan soorten vaatplanten, maar vooral rijk aan korstmossen. Er zijn maar weinig vaatplanten die de extreme droogte en de afwisseling tussen de soms hoge dagtemperaturen en lage nachttemperaturen kunnen overleven. Ook de fauna is soortenarm, maar omvat wel enkele soorten die juist aan deze extreme omstandigheden zijn aangepast. Indien het habitatype op landschapsschaal voorkomt, bij voorkeur in aansluiting op habitatypes van het heidelandschap, kan het beduidend soortenrijker worden dan wanneer het op kleine plekjes voorkomt.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Het instandhoudingsdoel voor zandverstuivingen is uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit. Het oppervlak is mogelijk licht afgenomen, maar door interpretatieverschillen tussen de referentiesituatie en de meest recente vegetatiekartering kunnen hier nog geen duidelijke uitspraken over gedaan worden. Wel lijkt de oppervlakte van het habitatype in het Aekingerzand licht afgenomen ten koste van struikhei, kraaihei en grazige (schapengras)vegetaties.

De vegetatiekwaliteit van het habitatype lijkt grotendeels stabiel. Op het Aekingerzand lijkt er op kleine schaal sprake te zijn van een toename in kwaliteit. Enkele typische soorten lijken echter achteruit gegaan te zijn (heivlinder, korstmossen), zodat de eindconclusie is dat de kwaliteit van de zandverstuivingen is afgenomen.

Omvang depositietoename en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,02 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op slechts 6 (van de in totaal 115) hectare van dit habitatype.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4.5 H3110 - Zeer zwakgebufferde vennen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgen de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van 0,01 hectare (100 m²) voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 429 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Dit habitatype heeft betrekking op zeer voedsel- en mineraalarme vennen. Het gaat om heideplassen met een zandbodem en soortenarme begroeiingen van een brede oeverzone waarin planten met een zogenoemde isoëtide groeivorm een belangrijke rol spelen. De isoëtide planten zijn gekenmerkt door een rozet van stevige, holle, lijn- of priemvormige bladeren. De meeste soorten zijn aangepast aan wisselende waterstanden op standplaatsen die een groot deel van het jaar onder water staan en zo nu en dan bijna droogvallen of droogvallen. Het zijn zeldzame soorten. Naar Oeverkruid (*Littorella uniflora*), de nog het meest voorkomende soort, noemt men deze vennen ook wel oeverkruidvennen.

De zeer zwak gebufferde vennen van habitatype H3110 groeien slechts langzaam dicht en er treedt nauwelijks of geen verlanding op. Een organische laag ontwikkelt zich nauwelijks. Een van de oorzaken is een gebrek aan koolstof. Andere oorzaken zijn sterk wisselende waterstanden en golfslag door windwerking. Sterke windwerking treedt vooral op in vennen met een grote omvang die in een open landschap liggen.

Huidige kwaliteit

In de referentiesituatie kwam het habitatype voor over een oppervlak van minder dan 0,1 ha in de Ganzenpoel in de vorm van een venvegetatie met waterlobelia in mozaïek met rompgemeenschap met oeverkruid. Zowel waterlobelia als oeverkruid zijn sinds 2009 uit de Ganzenpoel verdwenen. Het habitatype komt hier, en daarmee in het hele Natura 2000-gebied, niet meer voor. Het habitatype is verdwenen, de vegetatie is veranderd in een begroeiing met dominantie van veenmos, veelstengelige waterbies en knolrus. Het ven is verzuurd. De oevers zijn op basis van de meest recente vegetatiekartering aangemerkt als H3160 Zuur ven. Aan de kenmerken van goede structuur en functie wordt niet voldaan en werd in het verleden, toen het habitat nog aanwezig was, evenmin in voldoende mate voldaan. De waterstanden wisselen onvoldoende en aan de functionele omvang van minstens enkele hectares is nooit voldaan: de oppervlakte was enkele honderden malen kleiner dan de functionele omvang. Het is niet bekend in welke mate stikstofdepositie een bijdrage heeft gehad aan het verdwijnen van het habitat H3110 uit de Ganzenpoel.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op de gehele gekarteerde oppervlakte van 100 m².

Omdat het habitat volgens de NDA niet meer aanwezig is, kan niet worden beoordeeld wat het effect van de depositiebijdrage van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar is. Omdat echter een behoudsverplichting geldt, is de vraag nu of deze depositiebijdrage de mogelijkheden voor herstel belemmert of verzwakt. De depositiebijdrage de BMC is zeer gering. Als de hoogte van de achtergronddepositie heeft bijgedragen aan het verdwijnen van het habitat en dus verlaagd zal moeten worden om herstel mogelijk te maken, leidt de zeer gering bijdrage van de BMC niet tot een relevante verzwaaring van deze opgave.

3.4.6 H3130 - Zwakgebufferde vennen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt met een oppervlakte van bijna 16 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 500 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden en op bijna 11 hectare is de overbelasting meer dan 2 maal hoger dan de KDW.

Dit habitatype betreft begroeiingen van zwakgebufferde vennen. Het onderscheid met de zeer zwak gebufferde vennen van habitatype 3110 is dat die vennen een lager gehalte aan bicarbonaat hebben ofwel koolstofgelimiteerd zijn. Zwakgebufferde vennen daarentegen zijn niet koolstofgelimiteerd en kunnen –hoewel de naamgeving hierover verwarring wekt- zowel zwak gebufferd als zeer zwak gebufferd zijn. Kenmerkend voor deze vennen is een groot aantal soorten, waaronder veel pioniersoorten van kale oevers en open water. En toch zijn de meeste van de vennen van dit habitatype niet meer dan enkele tientallen meters lang en breed. De begroeiingen vormen in de zwakgebufferde vensystemen veelal patronen van smalle zones of mozaïeken of ze zijn met elkaar verweven zoals 'scheringen en inslag'. Daarom worden binnen dit habitatype in ons land geen subtypen onderscheiden. Bij degradatie door onder meer verzuring en atmosferische vermisting gaan in de zwakgebufferde vennen soorten overheersen zoals Pijpenstrootje en/of veenmossen. Vermisting met fosfaat leidt tot toename van Pitrus. Vennen met zulke begroeiingen zonder aanwezigheid van de voor zwakgebufferde vennen kenmerkende gemeenschappen en soorten worden niet tot het habitatype gerekend.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Het instandhoudingsdoel van dit habitatype is behoud van het oppervlak en verbetering van de kwaliteit. Het algemene beeld op basis van de beschikbare data is dat het habitatype in oppervlakte vooruitgaat, zodat gesteld kan worden dat het doel behoud oppervlak waarschijnlijk gehaald is. Wat betreft de kwaliteit moet vastgesteld worden dat er waarschijnlijk sprake is van een toename in kwaliteit, zodat gesteld kan worden dat het instandhoudingsdoel verbetering kwaliteit waarschijnlijk ook gehaald is.

Omvang depositietoename en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,02 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim 8 hectare van dit habitatype.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4.7 H3160 - Zure vennen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt met een oppervlakte van bijna 65 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden en op ruim 5 hectare is de overbelasting meer dan 2 maal hoger dan de KDW.

Dit habitatype omvat natuurlijke poelen en meren met zuur water en veenmodder op de bodem. In ons land betreft het zo goed als uitsluitend door regenwater gevoede heidevennen en vennen in de randzone van hoogveengebieden. In die vennen kan lokaal invloed van grondwater doordringen en van essentieel belang zijn voor de variatie van levensgemeenschappen, maar de regenwaterinvloed is zo groot dat men meestal spreekt van 'uitsluitend door regenwater gevoed'. Daarbij gaat het zowel om de open waterbegroeiingen als om jonge verlandingsstadia, drijvend of op de oever. Het water van deze poelen en meren is van nature zeer voedselarm (dysotroof) en kan door humuszuren bruin gekleurd zijn. In de randzones van deze poelen kunnen ijle begroeiingen van wat hogere schijngrassen zoals Snavel- en Draadzegge of Veenpluis het aanzien bepalen. Deze begroeiingen maken deel uit van het habitatype. In sommige gevallen vormt koolzuur (CO₂) een beperkende factor. De vegetatie ontbreekt dan (habitatype matig ontwikkeld) of bestaat voornamelijk uit aan de oppervlakte zwevende of drijvende waterplanten. Bij degradatie worden de begroeiingen zeer soortenarm en gaan in de zure vennen soorten overheersen zoals Waterveenmos, Geoord veenmos, Pijpenstrootje en bij fosfaataanrijking Pitrus.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Het instandhoudingsdoel van dit habitatype in het Drents-Friese Wold & Leggelderveld is behoud van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit. Om conclusies te kunnen trekken over het verloop van de vegetatie is een vlakdekkende vegetatiekartering essentieel. In de huidige situatie zijn er te weinig gegevens beschikbaar om uitspraken te doen over het al dan niet behalen van het instandhoudingsdoel behoud oppervlak.

Met betrekking tot de kwaliteit van het habitatype zijn er geen aanwijzingen dat zich daarin grote veranderingen hebben voorgedaan. Echter kan een afname niet worden uitgesloten. Van een aantal typische soorten zijn geen trends bekend. Omdat er niet van het gehele gebied recente vegetatiegegevens bekend zijn kunnen ook nog geen definitieve uitspraken gedaan worden over het verloop van de vegetatiekwaliteit. De plaatselijk waargenomen toename van vergrassing geeft aan dat de kwaliteit in elk geval plaatselijk onder druk staat. Al met al kan gesteld worden dat het instandhoudingsdoel verbetering kwaliteit niet gehaald wordt. Of er sprake is van een stabiele kwaliteit of een afname moet nader bepaald worden.

Omvang depositietoename en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim 49 hectare van dit habitatype.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4.8 H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt met een oppervlakte van ruim 120 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar. Op ruim 88 hectare is geen sprake van een overbelaste situatie (19,5 hectare daarvan is wel naderend overbelast) Op de resterende oppervlakte (32 hectare) is sprake van een overbelaste situatie.

Zie voor een algemene beschrijving van het habitatype paragraaf 3.3.2

Het subtype H4010A vochtige heiden van de hogere zandgronden komt voor op voedselarme, zeer natte tot zeer vochtige, matig zure tot zure standplaatsen op de hogere zandgronden en in het heuvelland. De meest zure en natte heiden tenderen naar hoogveen. Open begroeiingen zijn vaak rijk aan korstmossen. Op leemhoudende standplaatsen bevatten de natte heidebegroeiingen veelal soorten van blauwgraslanden en heischraal grasland. In gedegradeerde vochtige heide gaan grassen zoals pijpenstrootje domineren of treden struiken zoals gagel op de voorgrond.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Het instandhoudingsdoel van dit habitatype is uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit. Door de onvolledigheid van de vegetatiekartering kunnen er nog geen conclusies over de

ontwikkeling van de oppervlakte worden getrokken maar er lijkt sprake van een uitbreiding van het oppervlak aan vochtige heide. De kwaliteit gaat achteruit door de duidelijke toename van vergrassing in het Wapserveld. Gentiaanblauwtje verdwijnt op veel plaatsen en populaties van reptielen staan onder druk.

Omvang depositietoename en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op bijna 43 hectare van dit habitatype.

De depositiebijdrage van het plan is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. Het plan staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4.9 H4030 - Droge heiden

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en de kwaliteit. Het habitat komt met een oppervlakte van 365 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden en op 23 hectare is de achtergrondbelasting meer dan 2 maal hoger dan de KDW.

Het habitatype betreft struikheibegroeiingen in het laagland en gebergte van Europa. Ze worden gedomineerd door struikheide al dan niet in combinatie met andere dwergstruiken, grassen en mossen. Droge heides komen in Nederland voor op matig droge tot droge, kalkarme zure bodems waarin zich meestal een podzolprofiel heeft gevormd. Het meest komt het type voor op –al dan niet lemige- dekzanden en op stuwwallen, maar ze strekken zich ook uit op stuwwallen, rivierterrassen en tertiaire (mariene) zandafzettingen. In de stuifzandheiden overheerst doorgaans struikheide. Andere dwergstruiken kunnen ook een belangrijke rol spelen, bijvoorbeeld blauwe bosbes of rode bosbes. Zelfs plekken waar gewone dophei domineert over struikheide kunnen onder dit habitatype vallen.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Het instandhoudingsdoel van dit habitatype is behoud van oppervlakte en kwaliteit. Op basis van de huidige gegevens kunnen er nog geen gerichte uitspraken gedaan worden over het doel oppervlaktebehoud. Een volledige vegetatiekartering en gevalideerde habitatypekaart is daarvoor essentieel. In de delen die wel gekarteerd zijn lijkt het erop dat droge heiden in oppervlak achteruitgegaan zijn. De kwaliteit gaat achteruit door de duidelijke toename van vergrassing in het Wapserveld. De fauna van droge heide verarmt: typische dagvlindersoorten (heivlinder, kommavlinder) gaan achteruit en levendbarende hagedis wordt minder algemeen.

Omvang depositietoename en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim 280 hectare van dit habitatype.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4.10 H6230 - Heischrale graslanden

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt met een oppervlakte van bijna 6,5 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden en op ruim 1 hectare is de achtergronddepositie meer dan 2 maal hoger dan de KDW.

Dit habitatype omvat in ons land min of meer gesloten, zogenoemde halfnatuurlijke graslanden op betrekkelijk zure zand- en grindbodems. Goed ontwikkelde heischrale graslanden zijn zeer rijk aan allerlei grassoorten, kruiden en paddenstoelen. Een deel van de soorten komt ook voor in heidebegroeiingen. Op de hogere zandgronden komen heischrale graslanden zowel op vochtige als op relatief droge standplaatsen voor. In dit Natura 2000-gebied betreft het de vochtige, kalkarme variant. Deze vegetatie kenmerkt zich door de aanwezigheid van de associatie van klokjesgentiaan en borstelgras.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Op basis van de huidige gegevens kunnen er nog geen gerichte uitspraken gedaan worden over het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen, een volledige vegetatiekartering en gevalideerde habitatypekaart zijn daarvoor essentieel. In de delen die wel zijn gekarteerd lijkt het erop dat heischraal grasland niet substantieel in oppervlak achteruitgegaan is. De kwaliteit lijkt vrij constant.

Omvang depositietoename en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,02 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim 3,5 hectare dit habitatype.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4.11 H7110B - Actieve hoogvenen (heideveentjes)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt met een oppervlakte van ruim 21,5 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden en op bijna 4 hectare daarvan is sprake van een sterke overbelasting.

Actief hoogveen kan aanwezig zijn als de kern daarvan uitsluitend door regenwater wordt gevoed en door het vasthouden van dat regenwater in het veen een hogere grondwaterspiegel heeft dan zijn omgeving, en er veenvorming optreedt. Hiervoor is het noodzakelijk dat weinig (< 40 mm/jaar) of geen wegzijging naar de ondergrond optreedt en dat ondanks verschillen in neerslag en verdamping de grondwaterstand ten opzichte van het veenoppervlak weinig fluctueert.

Het subtype H7110B heideveentjes komt voor als hoogveenkernen in verlande vennen en als hellinghoogveen. De eerste verlandingsstadia in vennen, bestaande uit drijvende of ondergedoken veenmospakketten (behorende tot de Associaties van Waterveenmos en de Associatie van veenmos en Witte snavelbies) worden nog tot de zure vennen (H3160) gerekend.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Op basis van de huidige gegevens kunnen er nog geen gerichte uitspraken gedaan worden over het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen, een volledige vegetatiekartering en een gevalideerde habitatypekaart zijn daarvoor essentieel. De beschikbare gegevens wijzen op een achteruitgang in oppervlak, ten gunste van zure vennen.

Omvang depositietoename en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op ruim 11 hectare van dit habitatype.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4.12 H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt met een oppervlakte van bijna 26 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar. Op ruim 19 hectare is geen sprake van overbelasting, daarvan is 3 hectare echter wel naderend overbelast. Van de resterende oppervlakte is 0,5 hectare licht overbelast en bijna 6 hectare matig overbelast.

Dit habitatype betreft pioniergemeenschappen op kale zandgrond in natte heiden. De kale plekken waar de pioniervegetaties met snavelbiezen kunnen ontwikkelen, ontstaan in natte heide op

natuurlijke wijze door langdurige waterstagnatie in laagten. Dat gebeurt tegenwoordig nog maar zelden. Meestal ontstaan ze onder invloed van menselijk handelen, bijvoorbeeld na het steken van plaggen of na intensieve betreding. Op geplagde plekken en heidepaadjes zijn de pioniervegetaties van het habitatype doorgaans slechts kortstondig aanwezig. Ze gaan daar al snel over in gesloten vochtige heidebegroeiingen, die deel uitmaken van habitatype H4010. Pioniergemeenschappen in natte heiden zijn gebonden aan open, minerale grond. Die komt op natuurlijke wijze beschikbaar na langdurige stagnatie van regenwater. In ons land ontwikkelen deze pioniergemeenschappen zich echter meestal op de natte minerale zandbodem die blootgelegd wordt door het steken van plaggen of die ontstaat als gevolg van intensieve betreding. De pioniervegetaties met snavelbiezen komen voor op zeer natte tot vochtige bodems die zuur tot matig zuur zijn en die zeer voedselarm tot voedselarm (oligotroof tot mesotroof) zijn.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype wel gehaald en zijn geen aanvullende maatregelen nodig. Er zijn met betrekking tot dit habitatype geen knelpunten geconstateerd.

Op basis van de huidige gegevens kan geconcludeerd worden dat het oppervlak vrij stabiel is en de kwaliteit van het habitatype goed is.

Omvang depositietoename en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op bijna 6 hectare van dit habitatype. Daarmee is sprake van depositie op vrijwel het gehele overbelaste deel van dit habitatype.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat en er zijn geen knelpunten, ook niet met betrekking tot stikstofdepositie. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwarende van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwarende van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4.13 H9190 - Oude eikenbossen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt met een oppervlakte van ruim 27 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Het habitatype bestaat uit eiken-berkenbossen op leemarme zandbodems, waarvan de boomlaag en/of de bosgroeiplaats oud is. Het habitatype komt voor op kalkarme, zeer voedselarme, vochtige tot droge zandgronden, vaak met een duidelijk podzolprofiel. Het zijn stuif- en dekzanden die door de wind zijn afgezet of in het verre verleden door gletsjerijs opgestuwde en verspoelde zanden. De bodem wordt enkel gevoed door regenwater, waardoor uitspoeling van mineralen naar de diepere ondergrond optreedt. In de boomlaag van Oude eikenbossen domineren zomereik en ruwe berk. In de ijle struiklaag vallen vooral wilde lijsterbes, sporkehout en ratelpopulier op. De ondergroei is door de arme bodem doorgaans soortenarm en bestaat vooral uit zuurminnende dwergstruiken, grassen,

mossen en paddenstoelen. Daaronder zijn een aantal typische soorten die vooral op oude boslocaties groeien. De mantel- en zoomgemeenschappen van dit bostype zijn van wezenlijk belang voor de soortensamenstelling van het habitatype. De Oude eikenbossen zijn in het algemeen ontstaan in het heide- en stuifzandlandschap en hebben nu vaak de vorm van strubbenbossen. Zij onderscheiden zich daarmee van de bossen op de wat rijkere zandgronden (habitatype H9120), die overigens ook oud zijn en een boomlaag van eiken kunnen hebben.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Op basis van de huidige gegevens kan geconcludeerd worden dat er geen uitbreiding van oppervlakte heeft plaatsgevonden en de kwaliteit ten opzichte van de referentiesituatie niet is verbeterd.

Omvang depositietoename en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van (maximaal en gemiddeld) 0,03 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4. L4030 - Droge heiden

Beschrijving van het leefgebiedtype

L4030 maakt onderdeel uit van het leefgebied van wespandief, draaihals, boomleeuwerik en grauwe klauwier, soorten waarvoor in het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soorten geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Wespandief: behoud omvang en kwaliteit leefgebied
- Draaihals: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied
- Boomleeuwerik: behoud omvang en kwaliteit leefgebied
- Grauwe klauwier: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van ruim 21 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 714 mol N/ha/jaar. Deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden, en op ruim 2 hectare daarvan is sprake van sterke overbelasting.

Het leefgebied L4030 bestaat uit heide die matig verrast is, maar wel zodanig vergrast dat het niet meer kwalificeert als een zelfstandig heide-type. Ook matig vergraste stuifzanden kunnen tot L4030 gerekend worden.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Wespandief: De kwaliteit van het leefgebied in het Drents-Friese Wold & Leggelderveld is onvoldoende. Het instandhoudingsdoel wordt te vaak niet behaald. In het Drents-Friese Wold lijkt sprake

van een lichte afname, maar heel duidelijk is deze ontwikkeling niet. De landelijke trend is onduidelijk. Met name grote aaneengesloten bosstukken worden verlaten door wespddieven. Ook speelt kap een rol in het verlies van foerageerhabitat. Het signaal vanuit de beheerders is dat het insectenaanbod achteruitgaat. Mede om deze reden is het begrazingsbeheer minder intensief geworden. Voor de wespddief gelden instandhoudingsdoelstellingen voor behoud van oppervlakte en kwaliteit van het leefgebied met ruimte voor 8 broedparen. Het leefgebied in het Drents-Friese Wold en Leggelderveld is onvoldoende; het lijkt niet aannemelijk dat de instandhoudingsdoelstellingen structureel worden behaald.

Draaihals: Gezien de sterk positieve trend van de draaihals in het Drents-Friese Wold & Leggelderveld, en de aantallen broedparen die ruim boven het instandhoudingsdoel liggen, is het leefgebied momenteel van goede kwaliteit. Dit met de kanttekening dat de recente toename tenminste deels wordt geholpen door factoren die buiten het Drents-Friese Wold & Leggelderveld liggen, namelijk neerslag in West-Afrika en de Sahel. Gezien de zeer kwetsbare staat waarin de soort zich landelijk bevindt en de kwetsbare situatie in de buurlanden blijft de situatie van de draaihals precair. Voor de draaihals gelden instandhoudingsdoelstellingen voor uitbreiding van oppervlakte en kwaliteit van het leefgebied met ruimte voor 5 broedparen. Gezien de sterk positieve trend en de aantallen broedparen boven het gestelde doel is er nu reden om aan te nemen dat de instandhoudingsdoelstelling niet wordt behaald. De sterke invloed van de situatie in de overwinteringsgebieden in Afrika maakt dat de toekomst van de draaihals toch onzeker is.

Boomleeuwerik: gezien de sterk positieve trend van de boomleeuwerik in het Drents-Friese Wold & Leggelderveld, en de aantallen broedparen die ruim boven het instandhoudingsdoel liggen, is het leefgebied momenteel van goede kwaliteit. De huidige achtergronddepositie is -gezien het ruim halen van de instandhoudingsdoelstelling- geen belemmering.

Grauwe klauwier: het Natura 2000-gebied moet voor deze soort leefgebied vormen voor een populatie van ten minste 20 broedparen. De populatie is in de periode 2000 – 2022 gegroeid van minder dan 10 tot meer dan 100 broedparen. Op basis daarvan wordt geconcludeerd dat de huidige achtergronddepositie geen belemmering is.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,02 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op 9 hectare van dit habitatype.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwarende van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwarende van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4.15 Lg04 - Zuur ven

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg04 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de dodaars, een soort waarvoor in het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soort geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Dodaars: behoud omvang en kwaliteit leefgebied

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van ruim 8,5 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ruim 4,5 hectare overschreden. Op de overige 4 hectare is geen sprake van overbelasting, wel is 1 hectare daarvan naderend overbelast. over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Bij dit leefgebiedtype gaat het om vennen, poelen en wingaten, maar ook niet verladende wateren in hoogveengebieden. Het gaat daarbij om vennen die vegetatie-arm zijn of om andere redenen niet kwalificeren als het habitatype zure vennen. De vennen en poelen zijn hydrologisch geïsoleerd (met een schijngrondwaterspiegel op slecht doorlatende lagen) of maken deel uit van lokale grondwatersystemen met zuur water. Ze worden daardoor alleen direct gevoed met regenwater of via zeer lokale grondwaterstromen. De bodem is meestal organisch en de waterlaag is bruingekleurd door humuszuren of is helder. Door de werking van de wind kunnen delen van de oever bij grotere wateren zandig blijven.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Dodaars: Voor de dodaars geldt een instandhoudingsdoelstelling voor behoud van oppervlakte en kwaliteit van het leefgebied met ruimte voor 40 broedparen. Op basis van de beschikbare gegevens lijkt de doelstelling behaald. Het gemiddeld aantal broedparen ligt boven de doelstelling. Er is geen reden om aan te nemen dat de kwaliteit van het leefgebied onvoldoende is.

Omvang depositietoename en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op 2,5 hectare van dit habitatype.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4.16 Lg13 - Bos van arme zandgronden

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg13 maakt onderdeel uit van het leefgebied van wespandief, draaihals en zwarte specht, soorten waarvoor in het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soorten geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Wespandief: behoud omvang en kwaliteit leefgebied
- Draaihals: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied
- Zwarte specht: behoud omvang en kwaliteit leefgebied

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van ruim 3.375 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ruim 3.365 hectare overschreden, en op bijna 13 hectare daarvan is sprake van sterke overbelasting. De resterende 9 hectare is niet overbelast, op bijna 8 hectare daarvan is wel sprake van naderende overbelasting.

Het gaat hierbij om naaldbos van arme zandgronden (subtype a) en loofbos van arme zandgronden, dat wordt gedomineerd door loofbomen, vooral zomereik en ruwe berk (subtype b). Het eerste

subtype heeft geen overlap met habitattypen. Het tweede subtype komt deels overeen met habitattypen Oude eikenbossen (H9190), namelijk voor zover het loofbos van arme zandgronden bestaat uit een tenminste honderdjarige bosopstand en/of voor zover het voorkomt op een oude bosgroeiplaats (1850 of ouder).

Het leefgebied bestaat uit vrij laag tot matig hoog opgaand bos met een vrij open structuur, voorkomend op leemarme, oligo- tot mesotrofe, meestal (matig) droge, zure zandgrond. De boomlaag bestaat uit Grove den (subtype a) en/of hoofdzakelijk uit zomereiken en berken (subtype b). De struiklaag is weinig tot niet ontwikkeld, met eventueel sporkehout en wilde lijsterbes of Amerikaanse vogelkers. Dit bos is kenmerkend voor het stuifzandlandschap en de leemarme delen van het dekzandlandschap op de Hogere zandgronden. Het door grove den gedomineerde bos komt van nature alleen voor als pionierbos op stuifzand; de ondergroei bestaat uit korstmossen en wolfsklauwen en later uit bladmos. Na maximaal vijftig jaar gaat zich humus ontwikkelen in de bodem en ontstaan fasen met schrale grassen, gevolgd door bosbessen, struikhei of kraaihei. Het door zomereik en ruwe berk gedomineerde bos ontstaat uit naaldbos (als gevolg van successie) of ontwikkelt zich rechtstreeks vanuit bosopslag op bijvoorbeeld heidevelden. De ondergroei is vergelijkbaar met die van het dennenbos. Uiteraard kan zowel naaldbos als loofbos van arme zandgronden ook ontstaan door aanplant van de genoemde boomsoorten op de betreffende gronden.

Huidige kwaliteit

Wespendief: zie paragraaf 3.4.

Draaihals: zie paragraaf 3.4.

Zwarte Specht: De kwaliteit van het leefgebied in het Drents-Friese Wold & Leggelderveld is onvoldoende, aangezien het instandhoudingsdoel al lange tijd niet behaald wordt. Dit met de aantekening dat de trend al lange tijd stabiel is, maar onder het instandhoudingsdoel. Voor de zwarte specht gelden instandhoudingsdoelstelling voor het behoud van kwaliteit en oppervlakte leefgebied met ruimte voor 30 broedparen. Op basis van de gegevens van SOVON is vast te stellen dat de instandhoudingsdoelstelling niet wordt behaald. De kwaliteit van het leefgebied is onvoldoende.

Omvang depositietoename en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op ruim 2.300 hectare van dit habitattypen.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitattypen en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4.17 Lg14 - Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg14 maakt onderdeel uit van het leefgebied van wespendief, draaihals en zwarte specht, soorten waarvoor in het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soorten geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Wespendief: behoud omvang en kwaliteit leefgebied
- Draaihals: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied

- Zwarte specht: behoud omvang en kwaliteit leefgebied

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van bijna 400 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over bijna de gehele oppervlakte (395 hectare) van het habitat overschreden. Van de 3 hectare die niet overbelast is, is 2 hectare naderend overbelast.

Het leefgebied Lg14 wordt gekenmerkt door vrij hoog tot hoog opgaand of als hakhout- of middenbos beheerd bos op oligo- tot mesotrofe, meestal (matig) droge, zure, lemige zandgronden en leemgronden. De boomlaag bestaat uit vooral beuk en in wisselende mate wintereik en zomereik, daarnaast (onder vochtige omstandigheden) eventueel ook ruwe berk en zachte berk en zwarte els. De struiklaag is weinig ontwikkeld en bestaat vooral uit wilde lijsterbes, soms ook uit hulst, framboos en braam. In het eindstadium van de successie in bossen met een min of meer gelijkjarige boomlaag is de beuk de enige boomsoort en door de sterke beschaduwing en oppervlakkige wortellaag is de struiklaag dan afwezig ('hallenbos').

Het bostype ontwikkelt zich op vele plaatsen uit voormalige productiebossen maar van een optimaal beheer is meestal nog geen sprake. Verbinden van oude boskernen en een (door omvorming begeleide) ontwikkeling van jong naar oud bos zal naar verwachting tot uitbreiding van het areaal leiden. De algemene betekenis van dit bos is vooral groot wanneer het bos oud en uitgestrekt is. Alleen dan kan een rijke bosstructuur ontstaan met jonge tot zeer oude bomen, met zowel staand als liggend dood hout en met een afwisseling tussen open plekken (waarin een warm, droog microklimaat heerst) en sterk beschaduwde plekken (waarin een koel, vochtig microklimaat heerst).

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Wespendief: zie paragraaf 3.4.

Draaihals: zie paragraaf 3.4.

Zwarte Specht: zie paragraaf 3.4.16

Omvang depositietoename en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op 319 hectare van dit habitatype.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.4.18 Conclusie Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld

In de voorgaande paragrafen is geconcludeerd dat de depositiebijdrage geen gevolgen heeft voor de kwaliteit van de habitatypes en leefgebiedtypen (als leefgebied voor de soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt) in het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld en evenmin gevolgen heeft voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen of de eventueel benodigde herstelopgave. De algemene beschrijving van de effecten van een kleine hoeveelheid stikstof (paragraaf 3.2) is daarmee van toepassing op de habitats van het Natura 2000-gebied Drents-

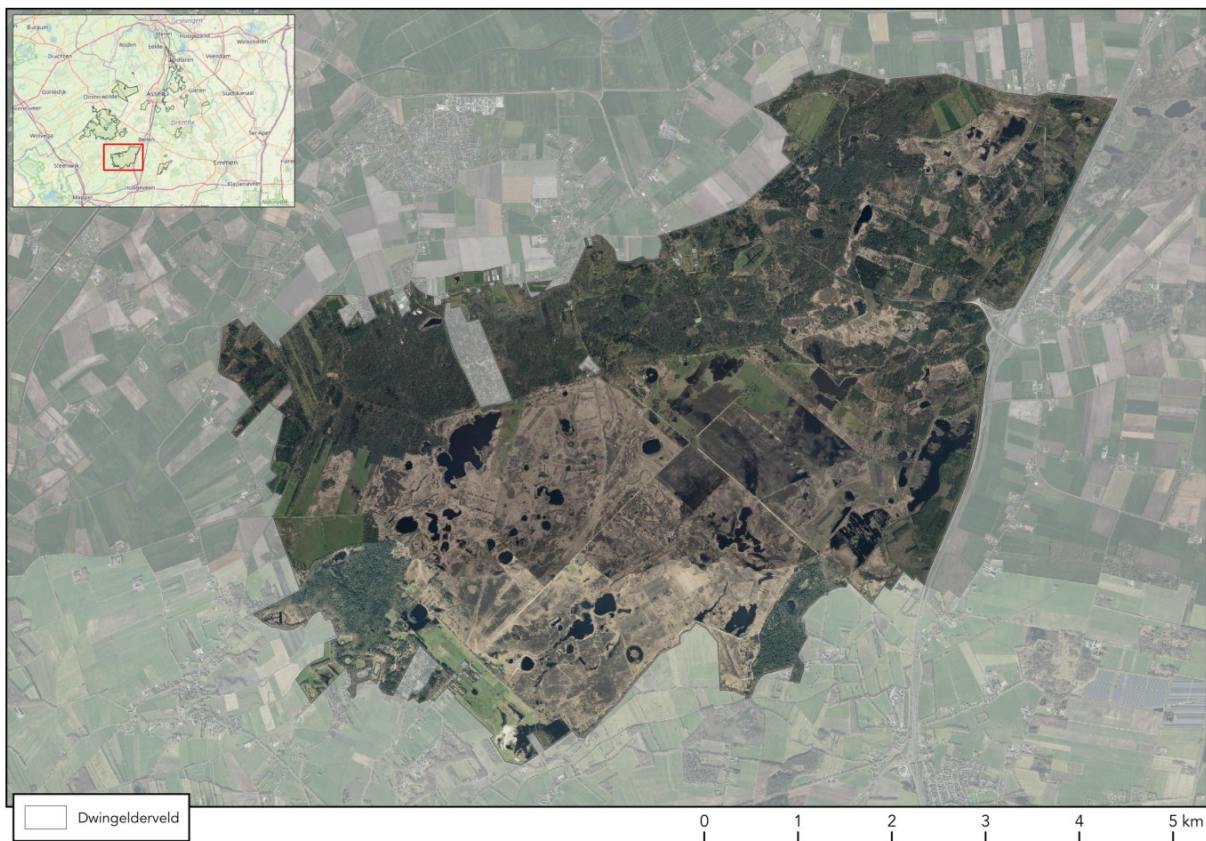
Friese Wold & Leggelderveld. De extra depositiebijdrage is geen bedreiging voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling. Dit betekent dat significante gevolgen door de depositiebijdrage van de biomassacentrale zijn uitgesloten.

3.5 Dwingelderveld

3.5.1 Inleiding

Het Dwingelderveld is een uitgestrekt heideterrein in het oude Drentse esdorpenlandschap. Het gebied herbergt uitgestrekte vochtige heidegebieden, hoogveenvennen, zure en zwakgebufferde vennen, oude eikenbossen, een klein hoogveen, droge heide, stuifzanden en jeneverbesstruwelen. In het gebied liggen prehistorische grafheuvels. De Boswachterij Dwingeloo bestaat uit bossen die begin 20e eeuw zijn aangeplant op stuifzand en heide. In de bossen liggen diverse vennetjes en heidevelden. Het Lheebroekerzand is een zeer afwisselend stuifzandgebied met bos, heide en jeneverbesstruweel. De Anserdennen is een heuvelachtig deel waar gemengd bos, heide en vennen op voormalig stuifzand voorkomen.

Onderstaande afbeelding toont de ligging van het Natura 2000-gebied. De depositiebijdrage per habitat door de BMC is beschreven in Tabel 2 (pagina 8).

Afbeelding 4 Natura 2000-gebied Dwingelderveld.

Voor de beoordeling van de effecten van de depositiebijdrage op het Natura 2000-gebied Dwingelderveld, is gebruik gemaakt van de onderstaande bronnen. Met oog op de leesbaarheid is daarbij niet steeds naar deze bronnen verwezen.

- Natura 2000-beheerplan Dwingelderveld (Provincie Drenthe 2016a)
- Natuurdoelanalyse Dwingelderveld (Provincie Drenthe 2023b)

3.5.2 H2310 - Stuifzandheiden met struikhei

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 17 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.2.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Op basis van analyse van de laatste vegetatiekartering is de oppervlakte stabiel, maar omdat er nog geen vastgestelde habitatypekaart is van het Dwingelderveld, is dit lastig vast te stellen. Ten tijde van het vorige beheerplan was er sprake van een afnemende trend van de kwaliteit van het habitatype. Deze afname heeft zich daarna doorgezet. De kwaliteit is, op basis van de aanwezige vegetaties en typische soorten, matig en heeft zich de afgelopen periode niet verbeterd. Versnelde successie en vergrassing als gevolg van stikstofdepositie is daarbij een belangrijke drukfactor.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk voor versnelde successie en vergrassing die vooral worden veroorzaakt door de hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.3 H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 155 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over een oppervlakte van ruim 40 hectare overschreden. Van de resterende oppervlakte is ruim 92 hectare naderend overbelast en de resterende bijna 22 hectare niet overbelast.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.3

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Op basis van de meest recente vegetatiekarteringen is het aandeel soortenarme kraaiheivegetaties toegenomen. Omdat er nog geen vastgestelde habitatypekaart is van het Dwingelderveld, moet dit gezien worden als een indicatie en geen definitieve uitkomst. De toename in oppervlakte betreft

vooral soortenarme kraaiheivegetaties, vrijwel zonder typische soorten. De kwaliteit van soortenrijkere vegetaties van dit habitatype is beperkt en staat onder druk. De kwaliteit is niet verbeterd.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,04 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

Een groot deel van de oppervlakte van de kraaiheidevegetaties is niet overbelast, maar op deze plekken is de kwaliteit van de vegetatie ook niet verbeterd. Dat kan komen door de na-ijleffecten van de hogere achtergronddepositie in het verleden of andere, onbekende, oorzaken hebben. De huidige achtergronddepositie is in ieder geval niet de enige oorzaak van het uitblijven van kwaliteitsverbetering en waarschijnlijk ook iet de belangrijkste.

De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzware van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzware van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.4 H2330 – Zandverstuivingen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van minder dan 1 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.4

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Op basis van de vegetatiekartering lijkt de oppervlakte sinds de eerste beheerplanperiode onveranderd. Omdat er nog geen vastgestelde habitatypekaart is van het Dwingelderveld, moet dit gezien worden als een indicatie en geen definitieve uitkomst. Op basis van de aanwezigheid van typische soorten is de huidige kwaliteit van het habitatype ten hoogste matig te noemen. De beperkte oppervlakte en versnelde successie door stikstof is daarbij een knelpunt. De heivlinder is de afgelopen jaren erg zeldzaam geworden als gevolg van de stikstofdepositie in combinatie met enkele zeer droge zomers en verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,03 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

Stikstofdepositie is een knelpunt voor dit habitatype, maar alleen al de kleine oppervlakte waarin het voorkomt kan het alleen met intensief beheer in stand worden gehouden. Door de geringe oppervlakte en besloten ligging is er te weinig winddynamiek waardoor het zand nauwelijks stuift en de zandverstuiving snel dicht groeit. Dit proces zo ook spelen als de achtergrondbelasting niet hoger dan de KDW was geweest. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk

meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.5 H3130 - Zwakgebufferde vennen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van 0,35 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 500 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.6

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Het type komt voor in een klein, laag gelegen terreindeel ten noorden van het Drostenvveen, waar door plaggen is voldaan aan de eisen voor het type, waaronder een grotendeels onbegroeide zandbodem met wisselende waterstanden. Momenteel blijven oppervlakte en kwaliteit stabiel. Het type komt ook voor in de randzone van een herstelde laagte bij het Koelevaartsveen. Van de 22 typische soorten zijn er 11 binnen het habitatype aanwezig. Afgezien van de amfibieën komen de verschillende soorten erg lokaal voor. Op basis van de aanwezigheid van typische soorten is de kwaliteit van dit habitatype dan ook matig.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat is matig, maar stabiel. De achtergronddepositie is aanzienlijk hoger dan de KDW, het habitat is sterk overbelast. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.6 H3160 - Zure vennen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 65 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.7

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Door de diverse maatregelen gedurende de laatste decennia is de kwaliteit van de zure vennen verbeterd. Recent lijkt de trend te zijn doorbroken dat zure vennen en hoogveen in heidevennen verder verzuurden en in kwaliteit achteruitgingen. Voorbeelden zijn het opschonen van de Davidsplassen en het Achterlandseveen. Door uitgevoerde antiverdrogingsmaatregelen zoals de inrichting van het Noordenveld, het Kloosterveld en het Anserveld kan het habitatype zich verder ontwikkelen, bijvoorbeeld op locaties waar eertijds vennen lagen zoals in ontgonnen heide.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

Het is onduidelijk welke rol stikstofdepositie speelt bij de afnemende kwaliteit, maar gezien de mate van overbelasting valt niet uit te sluiten dat het daaraan bijdraagt. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (vergroting oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.7 H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 368 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over een oppervlakte van 51 hectare overschreden. De resterende oppervlakte van 317 hectare is niet overbelast, 265 hectare daarvan is echter wel naderend overbelast.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.8

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Op basis van de vegetatiekartering zijn er plekken waar het habitatype zich heeft uitgebreid, maar ook plekken waar het aan oppervlakte heeft ingeboet. Omdat er nog geen vastgestelde habitatypekaart is van het Dwingelderveld, is deze ontwikkeling nog niet in cijfers uit te drukken. Op basis van de aanwezige vegetaties, de toename van vergrassing en de trends binnen de typische soorten heeft het habitatype een matige kwaliteit en is er geen sprake van verbetering.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,04 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

Het overgrote deel van de oppervlakte van de vochtige heide is niet overbelast, maar op deze plekken is de kwaliteit van de vegetatie ook niet verbeterd. Dat kan komen door de na-ijleffecten van de hogere achtergronddepositie in het verleden of andere, onbekende, oorzaken hebben. De huidige achtergronddepositie is in ieder geval niet de enige oorzaak van het uitblijven van kwaliteitsverbetering en waarschijnlijk ook niet de belangrijkste. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (vergroting oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.8 H4030 - Droge heiden

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 382 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.9

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Op basis van de vegetatiekartering lijkt het habitatype zich ten opzichte van de referentiesituatie te hebben uitgebreid. Omdat er nog geen vastgestelde habitatypekaart is van het Dwingelderveld is deze ontwikkeling nog niet in cijfers uit te drukken. Uit de vegetatiekarteringen en monitoring van typische soorten blijkt dat de kwaliteit afneemt. Dit is zichtbaar in de toename van vergrassing en een negatieve trend van met name korstmossen en vaatplanten en het zeldzame voorkomen van enkele soorten vlinders in het gebied. Van een kwaliteitsverbetering is dan ook geen sprake.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,04 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

Hoewel de oppervlakte van het habitat is toegenomen, neemt de kwaliteit af. De te hoge achtergronddepositie is daarvan een belangrijke oorzaak. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.9 H5130 – Jeneverbesstruwelen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 16,5 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over bijna de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Jeneverbesstruwelen groeien meestal op voedselarme zandgronden. De ondergroei bestaat met name uitstruikhei en bepaalde grassen als zandstruisgras, bochtige smele en fijn schapengras. Ook diverse mos- en korstmossoorten zijn er plaatselijk talrijk, bijvoorbeeld gewoon gaffeltandmos. In ons land komen jeneverbesstruwelen alleen nog op droge, kalkarme en voedselarme zandgronden van het open heidelandschap. Er lijkt een relatie te bestaan tussen aanwezigheid van oude jeneverbes in het heidelandschap en het traditionele heidebeheer, met plaatselijke overbegrazing, kleinschalig plaggen en branden.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Op basis van de laatst uitgevoerde vegetatiekartering lijkt het habitatype stabiel voor te komen en is er verjonging geconstateerd. Overige gegevens over de kwaliteit op basis van structuur en functie ontbreken echter en het habitatype is kwetsbaar vanwege ouderdom en het lokale voorkomen. Of het doel voor de kwaliteit behaald wordt, is daarom onzeker.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De hoge gemiddelde leeftijd van de jeneverbesstruiken en de geringe oppervlakte waarin het habitat voorkomt zijn de belangrijkste bedreigingen voor het habitat. De recent vastgestelde verjonging laat zien dat de bodem nog geschikt is voor ontwikkeling van jeneverbesstruwelen. De hoge achtergronddepositie lijkt dan ook niet de belangrijkste beperkende factor te zijn. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.10 H6230 - Heischrale graslanden

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een behoudsopgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 10 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.10.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Op basis van de laatste vegetatiekartering lijkt dit habitatype in areaal gelijk gebleven ten opzichte van de referentiesituatie. De kwaliteit lijkt op basis van de aanwezige typische soorten goed te noemen, waarbij met name planten- en mossoorten positieve trends vertonen. Enkele typische vlindersoorten vertonen echter een negatieve trend, die duidt op versnipperde aanwezigheid en gevoeligheid voor klimaatverandering en perioden van droogte. Van een algehele kwaliteitsverbetering is daarmee geen sprake.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,04 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De knelpunten met betrekking tot de kwaliteit van het habitat zijn in hoofdzaak terug te voeren op versnippering (grote onderlinge afstand tussen de heideveentjes), klimaatverandering en verdroging. Desondanks is ook de te hoge achtergronddepositie van invloed op de kwaliteit van het habitat. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (vergroting oppervlak en behoud kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.11 H7110B - Actieve hoogvenen (heideveentjes)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van 15,5 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.11

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Op basis van de laatste vegetatiekartering lijkt dit habitatype in areaal gelijk gebleven ten opzichte van de referentiesituatie. De kwaliteit lijkt op basis van de aanwezige typische soorten goed te noemen, waarbij met name planten- en mossoorten positieve trends vertonen. Enkele typische vlindersoorten vertonen echter een negatieve trend, die duidt op versnipperde aanwezigheid en gevoeligheid voor klimaatverandering en perioden van droogte. Van een algehele kwaliteitsverbetering is daarmee geen sprake.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,04 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De knelpunten met betrekking tot de kwaliteit van het habitat zijn in hoofdzaak terug te voeren op versnippering (grote onderlinge afstand tussen de heideveentjes), klimaatverandering en verdroging. Desondanks is ook de te hoge achtergronddepositie van invloed op de kwaliteit van het habitat. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (vergroting oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.12 H7120ah - Herstellende hoogvenen, actief hoogveen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 90 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 500 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Dit habitatype betreft hoogveenrestanten waar - in ieder geval ten dele - nog een veenpakket aanwezig is en hoogveenherstel gaande is of tenminste naar verwachting mogelijk is. Dit habitatype heeft betrekking op Herstellende hoogvenen op landschapsschaal. Het omvat (een deel van) de volgende elementen: hoogveenbulten, hoogveenslenken en veenputten met veenmos, zure wateren, heidevegetaties, vergraste veenbodems, struwelen en bossen. Het doel van hoogveenherstel is te komen tot hoogveenkernen die met een goed functionerende acrotelm (bestaande uit veenmosbegroeiingen) een stabiele waterstand kunnen handhaven. Voor zover hiervan sprake is, voldoet het habitatype aan de definitie van het habitatype Actieve hoogvenen (H7110A). 'Herstellende hoogvenen' is dus het enige habitatype waarvan het in principe steeds de bedoeling is dat het ten dele vervangen wordt door een andere habitatype, namelijk 'Actieve hoogvenen'

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Op basis van de vegetatiekartering lijkt het oppervlakte stabiel. De typische soorten laten een wisselend beeld zien. Er is nog geen sprake van de, voor de instandhoudingsdoelen noodzakelijke, verbetering. Het habitat heeft naast de te hoge achtergronddepositie sterk te lijden onder de wisselende waterstanden.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

Naast de wisselende waterstanden is de te hoge achtergronddepositie een knelpunt voor het habitat. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een

wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.13 H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 33 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ruim 5 hectare overschreden. De resterende bijna 28 hectare is niet overbelast, daarvan is bijna 23 hectare echter wel naderend overbelast.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.12

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype gehaald.

Op basis van de laatste vegetatiekartering (Everts et al. 2018) lijkt het habitatype iets te zijn toegenomen in oppervlakte. Omdat er nog geen passende habitatypekaart is vastgesteld, moet dit gezien worden als een indicatie. Op basis van de aanwezigheid van typische soorten lijkt de kwaliteit van dit habitatype goed, hoewel de trends van typische soorten lokaal wisselen en over het geheel gezien neigen naar negatief. De vegetatiekundige kwaliteit is echter goed en stabiel

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De huidige achtergronddepositie is geen bedreiging voor de kwaliteit van het habitat en dientengevolge is uitgesloten dat de geringe depositiebijdrage van de BMC kan leiden tot een verandering in de kwaliteit van het habitatype.

3.5. H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van 2 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op de gehele oppervlakte overschreden.

Het habitatype betreft bossen met meestal beuk in de boomlaag en hulst en/of taxus in de struiklaag, voorkomend op voedselarme tot licht voedselrijke zand- en leemgronden. Het habitatype komt voor op de hogere zandgronden en in het heuvelland. Het type neemt een tussenpositie in tussen enerzijds de Oude eikenbossen (H9190) en anderzijds de Eiken-haagbeukenbossen (H9160). Ten opzichte van de 'Oude eikenbossen' komen de 'Beuken-eikenbossen met hulst' voor op plekken met een moder- in plaats van een humuspodzolbodem of een leemhoudende in plaats van een leemarme bodem. Op deze gronden is de Beuk concurrentiekrachtig en zal in de loop van de successie gaan domineren ten koste van de zomereik. Ten opzichte van de 'Eiken-haagbeukenbossen' komen de 'Beuken-eikenbossen met hulst' voor op plekken zonder grondwaterinvloed.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Het habitatype beuken-eikenbossen met hulst heeft betrekking op oude bossen op vochtige tot droge en voedselarme minerale bodems. Het habitatype komt in het Dwingelderveld voor op drie locaties: De Bork, Lheederzand en bij Kraloo. Op basis van de laatste vegetatiekartering lijkt de oppervlakte van dit habitatype gelijk gebleven ten opzichte van de referentiesituatie. Omdat er nog geen passende habitatypekaart is vastgesteld, moet dit gezien worden als een indicatie. De vegetatie in de beuken-eikenbossen met hulst wordt overwegend als erg arm gezien, zonder karakteristieke soorten. De grootste oppervlakte van het habitatype in het Dwingelderveld bestaat uit beuken-eikenbossen waarin stekelvarens aspectbepalend zijn. Dit kan wijzen op verstoorde bosbodems of het inwaaien van verrijkende meststoffen. Over kleinere oppervlaktes komen vormen met klimop en witte klaverzuring voor, die kenmerkend zijn voor de rijkere, ongestoorde bosbodems die dit habitatype typeren. Het instandhoudingsdoel van dit habitatype is behoud van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit. Op basis van de nieuwste vegetatiekartering lijkt het habitatype in oppervlakte gelijk gebleven. De kwaliteit is op basis van de typische soorten matig te noemen en van verbetering van de kwaliteit is nog geen sprake.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van de oude eikenbossen staat onder druk en de hoge achtergronddepositie is daarvan waarschijnlijk één van de oorzaken. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.15 H9190 - Oude eikenbossen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 18 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over bijna de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.13.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

In oppervlakte lijkt het habitatype gelijk gebleven op basis van de laatste vegetatiekartering. De kwaliteit is lastig te duiden; veel typische soorten komen voor, maar in lage aantallen. Van een uitgesproken verbetering lijkt in ieder geval nog geen sprake en de lage aantallen van de soorten is een reden tot zorg. De positie van dit bostype in het Drentse landschap vormt een kennisleemte.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,04 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van de oude eikenbossen staat onder druk en de hoge achtergronddepositie is daarvan waarschijnlijk één van de oorzaken. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (vergroting oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.16 L4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)

Beschrijving van het leefgebiedtype

L4010A maakt onderdeel uit van het leefgebied van paapje en roodborsttapuit, soorten waarvoor in het Natura 2000-gebied Dwingelderveld een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soorten geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Paapje: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied
- Roodborsttapuit: behoud omvang en kwaliteit leefgebied

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van bijna 43 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.071 mol N/ha/jaar. Deze waarde wordt over een oppervlakte van ruim 35,5 hectare overschreden. De resterende oppervlakte van ruim 7 hectare is niet overbelast, maar wel voor het grootste deel naderend overbelast.

Het leefgebied L4030 bestaat uit vochtige heide die matig verrast is, maar wel zodanig vergrast dat het niet meer kwalificeert als een zelfstandig heide-type.

Huidige kwaliteit

Paapje: Voor het paapje geldt een instandhoudingsdoel voor het behoud van leefgebied voor 25 broedparen met vergroting van omvang en kwaliteit van het leefgebied. Op basis van het langjarig voorkomen van het paapje in het Dwingelderveld wordt deze instandhoudingsdoelstelling behaald. De terreineisen van deze soort vormen een kennisleemte.

Roodborsttapuit: Voor de roodborsttapuit geldt een instandhoudingsdoel voor het behoud van leefgebied voor 85 broedparen met vergroting van omvang en kwaliteit van het leefgebied. Op basis van het langjarig voorkomen van de soort in het Dwingelderveld valt aan te nemen dat deze instandhoudingsdoelstelling wordt behaald.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,04 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

Het leefgebiedtype L4010A biedt voldoende geschikt leefgebied aan de soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt. De huidige achtergronddepositie blijkt daarvoor geen belemmering te zijn wat betekent dat de depositiebijdrage door de BMC geen belemmering vormt voor het doelbereik van deze soorten.

3.5.17 L4030 - Droge heiden

Beschrijving van het leefgebiedtype

L4030 maakt onderdeel uit van het leefgebied van boomleeuwerik en roodborsttapuit, soorten waarvoor in het Natura 2000-gebied Dwingelderveld een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soorten geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Boomleeuwerik: behoud omvang en kwaliteit leefgebied
- Roodborsttapuit: behoud omvang en kwaliteit leefgebied

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van bijna 36 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 714 mol N/ha/jaar. Deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Het leefgebied L4030 bestaat uit heide die matig verrast is, maar wel zodanig vergrast dat het niet meer kwalificeert als een zelfstandig heide-type. Ook matig vergraste stuifzanden kunnen tot L4030 gerekend worden.

Huidige kwaliteit

Boomleeuwerik: Voor de boomleeuwerik geldt een instandhoudingsdoel voor het behoud van leefgebied voor 35 broedparen met behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied. Op basis van het langjarig met veel hoger aantal broedparen voorkomen van de boomleeuwerik in het Dwingelderveld valt aan te nemen dat dit instandhoudingsdoel wordt behaald.

Roodborsttapuit: zie paragraaf 3.5.16.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,04 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitattype.

Het leefgebiedtype L4010A biedt voldoende geschikt leefgebied aan de soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt. De huidige achtergronddepositie blijkt daarvoor geen belemmering te zijn wat betekent dat de depositiebijdrage door de BMC geen belemmering vormt voor het doelbereik van deze soorten.

3.5.18 Lg04 - Zuur ven

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg04 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de dodaars en geoorde fuut, soorten waarvoor in het Natura 2000-gebied Dwingelderveld een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soort geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Dodaars: behoud omvang en kwaliteit leefgebied
- Geoorde fuut: behoud omvang en kwaliteit leefgebied

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van ruim 21 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ruim 6 hectare overschreden. Op de overige bijna 15 hectare is geen sprake van overbelasting, wel is ruim 11 hectare daarvan naderend overbelast. over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Bij dit leefgebiedtype gaat het om vennen, poelen en wingaten, maar ook niet verladende wateren in hoogveengebieden. Het gaat daarbij om vennen die vegetatie-arm zijn of om andere redenen niet kwalificeren als het habitattype zure vennen. De vennen en poelen zijn hydrologisch geïsoleerd (met een schijngrondwaterspiegel op slecht doorlatende lagen) of maken deel uit van lokale grondwatersystemen met zuur water. Ze worden daardoor alleen direct gevoed met regenwater of via zeer lokale grondwaterstromen. De bodem is meestal organisch en de waterlaag is bruinegekleurd door

humuszuren of is helder. Door de werking van de wind kunnen delen van de oever bij grotere wateren zandig blijven.

Huidige kwaliteit

Dodaars: Op basis van het stabiele voorkomen van de dodaars (aantal broedparen ligt ruim boven de in de doelstelling genoemde 55 broedparen) in het Dwingelderveld valt aan te nemen dat dit instandhoudingsdoel wordt behaald.

Geoorde fuut: De geoorde futen in het gebied krijgen vrijwel geen jongen die uitgroeien tot volwassen vogels. In de eerste jongenfase zijn nog wel kuikens aanwezig, maar wanneer de jongen zelfstandig moeten gaan foerageren gaat het mis. Het niet vliegvlug worden van de jongen lijkt dan ook terug te voeren op het voedselaanbod. In de zure vennen van het Dwingelderveld is het voedselaanbod onvoldoende of van onvoldoende kwaliteit om jongen groot te brengen. Mogelijk leidt kalkgebrek tot sterfte in de fase voorafgaand aan het vliegvlug worden. Omdat het gebrek aan vliegvlugge jongen al vanaf het begin van de tellingen in 1968 optreedt, is dit probleem niet direct te koppelen aan de toenemende verzuring en vermessing van heideterreinen in het algemeen en het Dwingelderveld in het bijzonder. Het lijkt erop dat heidevennen eenvoudigweg ongeschikt zijn om jongen groot te brengen. Opmerkelijk is dat dit knelpunt niet speelt bij de verwante dodaars, die in hetzelfde biotoop voorkomt en grofweg hetzelfde dieet heeft, maar wel een goed broedsucces laat zien. Dit is een kennisleemte.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

Het leefgebiedtype Lg04 biedt voldoende geschikt leefgebied aan de dodaars en het slechte reproductiesucces van de geoorde fuut heeft andere oorzaken dan de overbelasting. De huidige achtergronddepositie blijkt daarvoor geen belemmering te zijn wat betekent dat de depositiebijdrage door de BMC geen belemmering vormt voor het doelbereik van deze soorten.

3.5.19 Lg09 - Droog struisgrasland

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg09 maakt onderdeel uit van het leefgebied van boomleeuwerik, roodborsttapuit en tapuit, soorten waarvoor in het Natura 2000-gebied Dwingelderveld een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soorten geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Boomleeuwerik: behoud omvang en kwaliteit leefgebied
- Roodborsttapuit: behoud omvang en kwaliteit leefgebied
- Tapuit: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit leefgebied

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van minder dan 1 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.000 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt grotendeels overschreden.

Het leefgebied betreft laagblijvend, al of niet kruidenrijk grasland met een vrij open, pollige structuur, gelegen op vooral droge, zure tot zwak zure, meestal oligotrofe tot mesotrofe zand- en lössgronden. Het leefgebied komt voor op zonnige of enigszins beschaduwde plekken op de Hogere zandgronden. Het leefgebied behoort van oudsher tot het heide- en stuifzandlandschap en onderscheidt zich doordat het minder voedsel- en humusarm is en een dichtere vegetatiestructuur heeft dan zandverstuivingen. Het kan door successie daaruit ontstaan. Ook kan het door betreding en erosie ontstaan uit droge heide (natuurdoeltype 3.45). Daarnaast kwam het leefgebied vroeger vooral in schrale weilanden voor. Tegenwoordig is het Droog struisgrasland vaker te vinden langs zandpaden, in recreatiegebieden en in vergraven terreinen (zandgroeven, vliegvelden). Het kan zich echter ook (na verschraling) ontwikkelen uit verlaten akkers op arme zandgronden.

Huidige kwaliteit

Boomleeuwerik: Zie paragraaf 3.5.16.

Roodborsttapuit: zie paragraaf 3.5.17

Tapuit: Voor de tapuit geldt een instandhoudingsdoel voor het behoud van leefgebied voor 30 broedparen met verbetering van omvang en kwaliteit van het leefgebied. Op basis van het voorkomen wordt het instandhoudingsdoel niet behaald, het vijfjarig gemiddelde is veel lager dan het instandhoudingsdoel. Ook verbetering van het leefgebied in oppervlakte en kwaliteit is nog niet geconstateerd. Mogelijke oorzaken voor het lage aantal broedparen zijn de afname van het konijn en dus van het aantal konijnenholen, verruiging van vegetatie als gevolg van stikstofdepositie en mogelijk ook afgenomen prooidichtheden. Omdat de tapuit lopend op prooien (onder meer spinnen en loopkevers- jaagt kan de soort moeilijk overleven in een vergraste vegetatie omdat dit het jagen sterk bemoeilijkt.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De instandhoudingsdoelstelling van boomleeuwerik en roodborsttapuit wordt gehaald. De aantallen broedparen van de tapuit zijn echter veel lager dan het in de instandhoudingsdoelstelling genoemde aantal. Het is zeer aannemelijk dat het leefgebied onvoldoende geschikt is en dat de te hoge achtergronddepositie daar mede de oorzaak van is. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.20 Lg13 - Bos van arme zandgronden

Beschrijving van het habitatype

Lg13 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de zwarte specht, een soort waarvoor in het Natura 2000-gebied Dwingelderveld een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soorten geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Zwarte specht: behoud omvang en kwaliteit leefgebied

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van ruim 1.035 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op de gehele oppervlakte overschreden.

Het gaat hierbij om naaldbos van arme zandgronden (subtype a) en loofbos van arme zandgronden, dat wordt gedomineerd door loofbomen, vooral zomereik en ruwe berk (subtype b). Het eerste subtype heeft geen overlap met habitatypes. Het tweede subtype komt deels overeen met habitatype Oude eikenbossen (H9190), namelijk voor zover het loofbos van arme zandgronden bestaat uit een tenminste honderdjarige bosopstand en/of voor zover het voorkomt op een oude bosgroeiplaats (1850 of ouder).

Het leefgebied bestaat uit vrij laag tot matig hoog opgaand bos met een vrij open structuur, voorkomend op leemarme, oligo- tot mesotrofe, meestal (matig) droge, zure zandgrond. De boomlaag bestaat uit Grove den (subtype a) en/of hoofdzakelijk uit zomereiken en berken (subtype b). De

struiklaag is weinig tot niet ontwikkeld, met eventueel sporkehout en wilde lijsterbes of Amerikaanse vogelkers. Dit bos is kenmerkend voor het stuifzandlandschap en de leemarme delen van het dekzandlandschap op de Hogere zandgronden. Het door grove den gedomineerde bos komt van nature alleen voor als pionierbos op stuifzand; de ondergroei bestaat uit korstmossen en wolfsklauwen en later uit bladmos. Na maximaal vijftig jaar gaat zich humus ontwikkelen in de bodem en ontstaan fasen met schrale grassen, gevolgd door bosbessen, struikhei of kraaihei. Het door zomereik en ruwe berk gedomineerde bos ontstaat uit naaldbos (als gevolg van successie) of ontwikkelt zich rechtstreeks vanuit bosopslag op bijvoorbeeld heidevelden. De ondergroei is vergelijkbaar met die van het dennenbos. Uiteraard kan zowel naaldbos als loofbos van arme zandgronden ook ontstaan door aanplant van de genoemde boomsoorten op de betreffende gronden.

Huidige kwaliteit

Zwarte specht: De kwaliteit van het leefgebied in het Dwingelderveld is zodanig dat er al jaren sprake is van een stabiele populatie, wat in lijn is met de landelijke trend. Het is echter net onvoldoende om het in het instandhoudingsdoel genoemde aantal broedparen (14) duurzaam te behalen. Het leefgebied van de zwarte specht bestaat voor een groot deel uit bos en de achtergronddepositie is hoger dan de kritische depositiewaarde. De hoge stikstofdepositie leidt tot vergrassing en bodemverzuring wat een negatief effect heeft op het voedselaanbod (mieren) voor de soort. Tegelijkertijd leidt sterfte van naaldbosaanplanten als gevolg van de keversoort letterzetter tot verhoging van het prooiaanbod.

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,04 en gemiddeld 0,03 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De aantallen broedparen van de zwarte specht zijn stabiel, maar net iets lager dan het in de instandhoudingsdoelstelling genoemde aantal. Het is zeer aannemelijk dat het leefgebied niet voldoende geschikt is en dat de te hoge achtergronddepositie daar mede de oorzaak van is. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.21 Lg14 - Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden

Lg14 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de zwarte specht, een soort waarvoor in het Natura 2000-gebied Dwingelderveld een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soorten geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Zwarte specht: behoud omvang en kwaliteit leefgebied

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van ruim 200 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over bijna de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Het leefgebied Lg14 wordt gekenmerkt door vrij hoog tot hoog opgaand of als hakhout- of middenbos beheerd bos op oligo- tot mesotrofe, meestal (matig) droge, zure, lemige zandgronden en leemgronden. De boomlaag bestaat uit vooral beuk en in wisselende mate wintereik en zomereik, daarnaast (onder vochtige omstandigheden) eventueel ook ruwe berk en zachte berk en zwarte els. De struiklaag is weinig ontwikkeld en bestaat vooral uit wilde lijsterbes, soms ook uit hulst, framboos en

braam. In het eindstadium van de successie in bossen met een min of meer gelijkjarige boomlaag is de beuk de enige boomsoort en door de sterke beschaduwing en oppervlakkige wortellaag is de struiklaag dan afwezig ('hallenbos').

Het bostype ontwikkelt zich op vele plaatsen uit voormalige productiebossen maar van een optimaal beheer is meestal nog geen sprake. Verbinden van oude boskernen en een (door omvorming begeleide) ontwikkeling van jong naar oud bos zal naar verwachting tot uitbreiding van het areaal leiden. De algemene betekenis van dit bos is vooral groot wanneer het bos oud en uitgestrekt is. Alleen dan kan een rijke bosstructuur ontstaan met jonge tot zeer oude bomen, met zowel staand als liggend dood hout en met een afwisseling tussen open plekken (waarin een warm, droog microklimaat heerst) en sterk beschaduwde plekken (waarin een koel, vochtig microklimaat heerst).

Huidige kwaliteit

Zwarte specht: zie paragraaf 3.5.20

Mogelijke depositiedaling en effect op de instandhoudingsdoelstelling

Door het intrekken van de Wnb-vergunning van het bedrijf kan een daling van de achtergronddepositie van maximaal 0,04 en gemiddeld 0,03 mol N/ha/jr bereikt worden.

De aantallen broedparen van de zwarte specht zijn stabiel, maar net iets lager dan het in de instandhoudingsdoelstelling genoemde aantal. Het is zeer aannemelijk dat het leefgebied niet voldoende geschikt is en dat de te hoge achtergronddepositie daar mede de oorzaak van is. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.5.22 Conclusie Dwingelderveld

In de voorgaande paragrafen is geconcludeerd dat de depositiebijdrage geen gevolgen heeft voor de kwaliteit van de habitattypen en leefgebiedtypen (als leefgebied voor de soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt) in het Natura 2000-gebied Dwingelderveld en evenmin gevolgen heeft voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen of de eventueel benodigde herstelopgave. De algemene beschrijving van de effecten van een kleine hoeveelheid stikstof (paragraaf 3.2) is daarmee van toepassing op de habitats van het Natura 2000-gebied Dwingelderveld. De extra depositiebijdrage is geen bedreiging voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling. Dit betekent dat significante gevolgen door de depositiebijdrage van de biomassacentrale zijn uitgesloten.

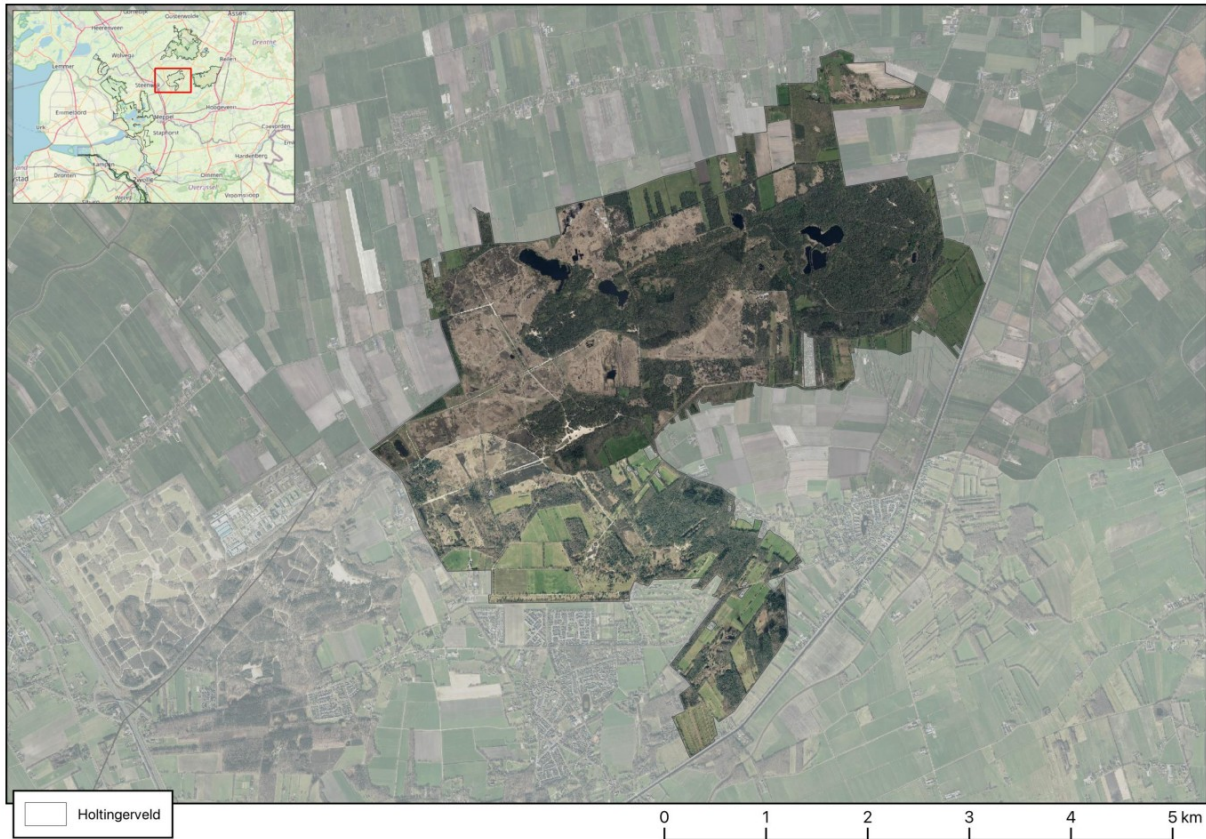
3.6 Holtingerveld

3.6.1 Inleiding

Holtingerveld is een heidegebied op de stuwwal Havelterberg. De Havelterberg bestaat voor een groot deel uit kalkrijke rode keileem, die verantwoordelijk is voor de floristische en vegetatiekundige verscheidenheid van het gebied. Deze keileem vormt een slecht doorlatende laag waardoor zelfs boven op de berg natte condities bestaan, waarin dopheidevegetaties voorkomen. Natte en droge heiden en heischrale graslanden in afwisseling met vennen en stuifzanden vormen de belangrijke bestanddelen van deze (half)natuurlijke variatie. In de vennen zijn verschillende stadia van verlanding

aanwezig. Ook verschillen de vennen in voedselrijkdom. Rond de essen komen plaatselijk soortenrijke eikenberkenbossen voor. In de stuifzandgebieden die vrijwel volledig zijn bebost zijn plaatselijk nog kleinschalige stuifzanden aanwezig met karakteristieke soortenarme buntgrasvegetaties.

Onderstaande afbeelding toont de ligging van het Natura 2000-gebied. De depositiebijdrage per habitat door de BMC is beschreven in Tabel 2 (pagina 8).

Afbeelding 5 Natura 2000-gebied Holtingerveld.

Voor de beoordeling van de effecten van de depositiebijdrage op het Natura 2000-gebied Holtingerveld is gebruik gemaakt van de onderstaande bronnen. Met oog op de leesbaarheid is daarbij niet steeds naar deze bronnen verwezen.

- Natura 2000-beheerplan Holtingerveld (Provincie Drenthe 2016b)
- Natuurdoelanalyse Holtingerveld (Provincie Drenthe 2023c)

3.6.2 H2310 - Stuifzandheiden met struikhei

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 33 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.2.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Naast de instandhoudingsdoelstelling is er de kernopgave om het areaal stuifzandheiden met struikheide te vergroten én de kwaliteit te verbeteren door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen met bos. Op basis van de vegetatiekarteringen en waarnemingen in de NDFF moet geconcludeerd worden dat het oppervlak van de stuifzandheiden stabiel is, waarmee het instandhoudingsdoel uitbreiding van de oppervlakte dus niet gehaald is.

De kwaliteit van het habitatype is stabiel matig, zodat ook het doel verbetering van de kwaliteit niet gehaald is. De vergrassing in delen van het habitatype is toegenomen, zodat er zorgen zijn over een mogelijke verslechtering.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,07 en gemiddeld 0,04 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk voor versnelde successie en vergrassing die vooral worden veroorzaakt door de hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (uitbreiding oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.6.3 H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en voor de kwaliteit. Het habitat komt met een oppervlakte van bijna 18 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op bijna de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.3.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Naast de instandhoudingsdoelstelling is er de kernopgave om het areaal binnenlandse kraaiheibegroeiingen te vergroten én de kwaliteit te verbeteren door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen naar bos. Het lijkt erop dat de binnenlandse kraaiheibegroeiingen niet significant in oppervlakte zijn toe- of afgenomen. Er zijn geen aanwijzingen dat de kwaliteit verminderd is. Het is echter onzeker of onder de huidige omstandigheden ook in de toekomst aan de behoudsdoelstelling kan worden voldaan.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,04 en gemiddeld 0,03 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De oppervlakte en kwaliteit van het habitat zijn stabiel, maar het behoud in de toekomst staat onder druk door de hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden

tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.6.4 H2330 – Zandverstuivingen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 9 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.4

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Bij vergelijking van de nieuwste vegetatiekarteringen met de referentiesituatie lijkt de verspreiding en het oppervlak van het habitatype grofweg hetzelfde. In het Uffelterzand is een deel van het stuifzand overgegaan in het habitatype stuifzandheide. Op het Oosterzand is het habitatype toegenomen. Dit is mogelijk het gevolg van een nauwkeurigere recente kartering, maar het kan ook zijn dat hier een breed zandpad, dat op de T0 buiten het habitatype viel, deels is dichtgegroeid met een pioniervegetatie van buntgras. De kwaliteit van het habitatype staat onder druk door de beperkte grootte van de zandverstuivingen en de door stikstof veroorzaakte versnelde successie naar een gesloten habitatype. Op basis van de typische soorten kan gesteld worden dat het habitatype matig ontwikkeld is. Vooral de afwezigheid van typische korstmossen binnen dit habitatype wijst hierop. Stuifzandkorrelloof kwam tot 2016 voor binnen dit habitatype, maar is daarna niet meer ingevoerd in de NDFF. Plomp bekermos is in 2017 voor het laatst gezien, maar in de NDFF staan geen waarnemingen binnen dit habitatype. Andere typische stuifzandkorstmossen komen niet voor binnen dit habitatype, of helemaal niet (meer) in het Holtingerveld.

Al met al kan op basis van de structuur en functie en de aanwezigheid van typische soorten gesteld worden dat het habitatype matig ontwikkeld is. De gewenste ontwikkeling in kwaliteit heeft zich nog niet voorgedaan. Op basis van vergelijking van de vegetatiekarteringen en daaruit volgende habitatypekaarten lijkt het habitatype in oppervlakte wel stabiel voor te komen.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,07 en gemiddeld 0,05 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De oppervlakte van het habitat staat onder druk, vooral door successie van stuifzand naar heide. Het is niet bekend in welke mate stikstofdepositie daaraan een bijdrage levert. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van

de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.6.5 H3130 - Zwakgebufferde vennen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van 1 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 500 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.6

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Het habitatype komt slechts over een geringe oppervlakte voor in het Holtingerveld, op drie verschillende locaties. De vegetatie wordt op alle plekken gekenmerkt door veelstengelige waterbies in combinatie met veenmos, meestal waterveenmos. Vegetatiekundig betreft dit een rompgemeenschap, zodat gesteld kan worden dat het gaat om een matig ontwikkelde variant van het habitatype. Dit blijkt ook uit het feit dat veelstengelige waterbies de enige kenmerkende plantensoort is die binnen dit habitatype voorkomt. Vergelijking van de vegetatiekarteringen laat zien dat er sprake is van een afname van de vegetaties die volgens het profieldocument tot dit habitatype behoren. Waar dit habitatype is verdwenen, is het meestal overgegaan in een vegetatie met pijpenstrootje. Dit is vooral in het noorden gebeurd en is het gevolg van verdroging en/of te hoge stikstofdepositie. In het Kolonievveen is in de vegetatie met veelstengelige waterbies zonder veenmos overgegaan in een vegetatie van veelstengelige waterbies met veenmos.

Vegetatiekundig gezien is de kwaliteit van het habitatype matig. Alleen de rompgemeenschap van veelstengelige waterbies en veenmos komt voor. Enkele vennen zijn dichtgegroeid met pijpenstrootje, zodat ze niet meer kwalificeren. Ook uit het beperkte voorkomen van typische vaatplanten blijkt dat het habitatype in het Holtingerveld matig ontwikkeld is.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,06 en gemiddeld 0,04 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk doordat de vennen deels dichtgroeien met pijpenstrootje. Dit kan deels het gevolg zijn van verdroging, maar waarschijnlijk speelt de hoge achtergronddepositie ook een rol. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.6.6 H3160 - Zure vennen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 8 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.7

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

De oppervlakten van zure vennen lijkt op basis van de vergelijking van de referentiesituatie met de meest recente vegetatiekarteringen afgenomen. Op meerdere plekken blijken veranderingen in voorkomen van zure vennen echter te berusten op interpretatieverschillen en niet op daadwerkelijke veranderingen in de vegetatie.

De algehele kwaliteit van de zure vennen in het Holttingerveld kan als matig tot goed worden bestempeld. Vooral in het Kolonieveen komt een behoorlijke oppervlakte goed ontwikkeld zuur ven voor. In de kleinere vennen en laagtes is de invloed van verdroging en vermesting vaak duidelijk zichtbaar, vooral door hoge bedekking van pijpenstrootje en plaatselijk ook gewone waterbies. Vanwege de geringe omvang of de ligging in de oever van een ven is de invloed van verdroging sneller merkbaar.

De droge voorjaren en zomers van de afgelopen jaren zijn een oorzaak van de verdroging, maar ook verwegzakkende grondwaterstanden in de zomer spelen een rol.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,06 en gemiddeld 0,04 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door verdroging en vermesting. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.6.7 H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 62 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over een oppervlakte van ruim 41 hectare overschreden. De resterende oppervlakte van bijna 21 hectare is niet overbelast, 15 hectare daarvan is echter wel naderend overbelast.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.8

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

In het Holtingerveld komt vochtige heide verspreid over het gebied voor. Vaak gaat het om vrij soortenarme vormen waarin gewone dophei en pijpenstrootje het beeld bepalen, maar er zijn enkele kerngebieden aan te wijzen waar goed ontwikkelde vochtige heides voorkomen. Vergelijking van de recente vegetatiekartering met de habitatypekaart van de referentiesituatie laat een afname zien van vegetatietypen die kwalificeren voor het habitatype. Droge heiden hebben zich daarentegen uitgebreid in oppervlakte. Hier speelt mogelijk een karteerverschil. In vroegere karteringen werd de grens tussen droge en vochtige heide sneller ten gunste van vochtige heide getrokken. Een ander deel van de verandering kan het gevolg zijn van verdroging. Door het mogelijke karteerverschil is het lastig om vast te stellen wat dat betekent voor het habitatype en in hoeverre de verschillen te wijten zijn aan daadwerkelijke verandering van de vegetatie, dan wel aan interpretatie- en methodeverschillen.

Plaatselijk is de kwaliteit goed, vooral waar de veenmossen van vochtige heide voorkomen. Ook de aanwezigheid van de klokjesgentiaan is een indicatie van goed ontwikkelde vochtige heide. Daarnaast vertegenwoordigen de overgangen naar heischraal grasland een bijzondere kwaliteit van dit habitatype. Dit zijn vaak de meest soortenrijke plekken ervan. Er komen echter ook oppervlaktes vochtige heide voor waarin pijpenstrootje in meer of mindere mate domineert. Grotere oppervlaktes met dominantie van pijpenstrootje worden niet tot het habitatype vochtige heiden gerekend. Op basis van de typische soorten kan gesteld worden dat de vochtige heide plaatselijk goed ontwikkeld is, vooral op de plekken waar een groter nat systeem aanwezig is. Op het militair oefenterrein komt echter een vrij groot oppervlak vochtige heide voor waarin niet of nauwelijks typische soorten voorkomen. Op basis van de luchtfoto is hier waarschijnlijk sprake van een relatief groot oppervlak met dominantie van pijpenstrootje. Ook verder naar het noorden komt pijpenstrootje dominant voor op plekken waar in het verleden nog vochtige heide voorkwam.

Aan de kenmerken voor goede structuur en functie wordt gedeeltelijk voldaan. De grootste bedreigingen van de vochtige heiden op het Holtingerveld zijn vergrassing en opslag door een combinatie van verdroging en decennialange te hoge stikstofdepositie, wat ervoor zorgt dat vergrassing en opslag dermate snel toeneemt dat het met beheer niet of nauwelijks in de hand is te houden. Er komt nu vaak meer dan 25% grassen voor in de vochtige heide, ook in de goed ontwikkelde vormen. Dominantie van dwergstruiken is er vaak wel en plaatselijk komen typische veenmossen van vochtige heide voor.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,07 en gemiddeld 0,04 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door verdroging en vermesting. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (uitbreiding behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.6.8 H4030 - Droge heiden

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van 180 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.9

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Droge heiden lijken zich op basis van de nieuwste vegetatiekarteringen uitgebreid te hebben in oppervlakte. Hier speelt mogelijk een karteerverschil. In vroegere karteringen werd de grens tussen droge en vochtige heide sneller ten gunste van vochtige heide getrokken. Een ander deel van de verandering kan het gevolg zijn van verdroging. Vergrassing is een blijvend probleem in de droge heide. Bij vergelijking van de luchtfoto's van 2009 en 2022 is duidelijk te zien dat op grote oppervlaktes droge heide de vergrassing fors is toegenomen. Op enkele plekken ten noorden en zuiden van de Hunebedweg, ten oosten van het Hunehuis is de vergrassing juist minder geworden. Een visuele vergelijking tussen de kaartbeelden van de referentiesituatie en de meest recente vegetatiekarteringen toont dat de verspreiding van het habitatype in grote lijnen niet is veranderd. Het lijkt daarom aannemelijk dat er van een afname in oppervlakte geen sprake is.

Aan de kenmerken van goede structuur en functie wordt voldaan, maar de toegenomen bedekking van grassen en opslag is op een aantal plekken een probleem. Dit is de grootste bedreiging voor dit habitatype en vooral te wijten aan de neerslag van stikstof. Hierdoor nemen opslag en vergrassing zo snel toe dat het met beheer momenteel niet of lastig in de hand is te houden.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,07 en gemiddeld 0,04 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door vergrassing, waarvan de hoge achtergronddepositie een belangrijke oorzaak is. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.6.9 H5130 – Jeneverbesstruwelen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 1,5 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over bijna de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.5.9

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Het habitatype komt op slechts één plek voor, helemaal in het oosten van het gebied, ten noorden van een ven. Het betreft een klein, maar sinds de referentiesituatie stabiel voorkomend struweel. In de huidige vegetatiekartering komt het voor in mozaïek met het habitatype stuifzandheiden met struikhei en een dominantie van bochtige smele. Uit de opname die in het jeneverbesstruweel is gemaakt in 2015, blijkt dat de ondergroei van het struweel bestaat uit een goed ontwikkelde moslaag, met voornamelijk fijn laddermos. Ook gewoon gaffeltandmos, groot laddermos, gewoon kantmos en glanzend platmos komen regelmatig voor. Deze vegetatie toont een goede kwaliteit van het jeneverbesstruweel aan.

Of er mannelijke en vrouwelijke exemplaren van jeneverbesstruikenaanwezig zijn is niet bekend. Zaailingen zijn voor zover bekend niet aanwezig. De ondergroei wordt gedomineerd door mossen. Er komen ook enkele loofverliezende struiken voor (sporkehout). De optimale functionele omvang wordt lang niet gehaald. Dit is dan ook het grootste knelpunt van dit habitatype in het Holtingerveld.

Zowel oppervlak als kwaliteit staan onder druk, vanwege de geringe omvang van het struweel. Het bestaat uit maximaal enkele tientallen struiken op een open plek in het bos. Als deze struiken in kwaliteit achteruitgaan of afsterven, bijvoorbeeld na zware sneeuwval, is er geen mogelijkheid het habitatype elders in het gebied in stand te houden of te ontwikkelen.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,05 en gemiddeld 0,04 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat is stabiel, maar het habitat is wel kwetsbaar vanwege de geringe omvang waarin het voorkomt. De effecten van stikstofdepositie zijn niet merkbaar in de kwaliteit van de vegetatie. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.6.10 H6230 - Heischrale graslanden

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 17 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.10.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

De nieuwste vegetatiekarteringen laat een afname in kwalificerende vegetaties zien ten opzichte van de referentiesituatie. Heischrale graslanden ten noorden van de Hunebedweg lijken overgegaan in een begroeiing met dominantie van gewoon struisgras met nog een enkele heischrale soort, of droge heide. Hier zijn nog enkele kleine restjes heischraal grasland over, bijvoorbeeld op het voormalige Jodenkamp met veel kleine tijm. De vele verschillen in voorkomen tussen beide kaarten is deels reëel (oostzijde Havelterberg) maar de overige verschillen zijn vermoedelijk ook te wijten aan de lastige afbakening van dit type in het veld. Matig ontwikkelde, grasrijke vormen zijn lastig af te grenzen van droge heiden, bochtige smele-vegetaties of droge schrale graslanden door het geringe aantal kenmerkende soorten.

Aan de kenmerken van goede structuur en functie wordt voldaan. Plaatselijk zijn de heischrale graslanden in het Holtingerveld van hoge tot zeer hoge kwaliteit. De Grote Startbaan, de Kleine Startbaan en de Havelterberg springen er hierbij uit. Op andere plekken komen vaak alleen algemenere heischrale soorten voor, maar hier zijn wel mogelijkheden tot uitbreiding van de kwaliteit. De verzuring van de bodem als gevolg van stikstofdepositie geeft echter aanleiding tot zorgen voor de toekomst. Een ander aandachtspunt is dat de kwaliteit mede in stand is gebleven door beheerinspanningen. Dit is nodig om vergrassing en opslag in de hand te houden, twee zaken die door hoge stikstofdeposities versneld worden. Al met al zijn er zorgen over de duurzame instandhouding van het heischrale grasland.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,06 en gemiddeld 0,04 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk voor versnelde successie en vergrassing die vooral worden veroorzaakt door de hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (uitbreiding behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.6.11 H7110B - Actieve hoogvenen (heideveentjes)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van 0,03 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.11

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Op basis van de vergelijking van de recente vegetatiekartering met de referentiesituatie lijkt het habitatype toegenomen. De grootste toename is te zien in Booy's Veen. In de referentiesituatie bestond het hoogveen nog voor het grootste deel uit habitatype zure vennen. Het overgaan van een vegetatie van zure vennen in een hoogveenvegetatie is een natuurlijke successie. Voor een deel komen ook nu nog slenkvegetaties tussen het hoogveen voor (die zelfstandig tot de zure vennen horen, maar in mozaïek met een hoogveenvegetatie tot het habitatype hoogveen worden gerekend). Het is een teken dat de waterstanden hoog en stabiel zijn in het Booy's Veen en dat de invloed van stikstof hier relatief gering is. In het ven in het Oosterzand was het kleine stukje hoogveen (in de noordoever van het ven) in de referentiesituatie een vegetatie met veenmos en veenpluis.

De kwaliteit van de vegetatie in het Booy's Veen is goed. Er komt een gesloten veenmoslaag van hoogveensoorten voor en er is een afwisseling met een slenkvegetatie.

Ook het vlakje langs de oever van het Brandeveen lijkt van behoorlijke kwaliteit. Ook hier is een gesloten moslaag van hoogveensoorten. Beide vegetaties komen voor op een drijftil. Het stukje hoogveen aan de noordrand van het ven in het Oosterzand lijkt fragmentarisch, met een minder gesloten veenmosmoslaag. In Booy's Veen en Brandeveen wordt het habitatype gedomineerd door veenmossen. In Booy's Veen is in meer of mindere mate ook sprake van een bult-slenkpatroon en aanwezigheid van dwergstruiken. Of er een acrotelm (bovenste veenmoslaag, belangrijk voor stabiele waterstand) aanwezig is, is niet duidelijk. Wel komt het habitatype op deze locaties voor op een drijftil. Dit garandeert stabiele waterstanden, zo lang de drijftil in droge periodes de bodem van het ven niet raakt. Dan kan namelijk wel verdroging optreden.

De oppervlakte is te gering om te voldoen aan de vereisten voor optimale functionele omvang.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,04 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door verdroging en is vanwege de geringe oppervlakte kwetsbaar. Ook de hoge achtergronddepositie vormt een knelpunt. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.6.12 H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 2,5 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ruim 2 hectare overschreden. De resterende 0,25 hectare is naderend overbelast.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.12

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

De nieuwste vegetatiekartering laat een afname van de oppervlakte kwalificerende vegetatie zien. Het habitatype is verdwenen op het Wittelerveld. De laagte waarin het habitatype voorkwam is dichtgegroeid met pijpenstrootje, waarschijnlijk onder invloed van te hoge stikstofdeposities en verdroging. De veenmossen in de ondergroei geven aan dat het nog wel permanent vochtig tot nat is. De kenmerkende soorten komen slechts weinig voor. Ook in het Uffelterveen is de afname van het habitatype waargenomen. Het groeit hier dicht met gewone dophei. Positief is dat het habitatype in de venoever in het Uffelter Binnenveld stabiel voorkomt. Ook in de oever van het ven in het oosten van het Oosterzand komt het type zowel in de referentiesituatie als in de huidige vegetatiekartering voor, zij het op iets andere plekken. Het verschuiven van locaties is logisch gezien de zwervende aard van een pionierbegroeiing. Deze vegetatie verschijnt en verdwijnt op basis van begrazingspatronen, inundaties en plagwerkzaamheden. Stabiël is dit type vrijwel nooit.

Op basis van de typische soorten is het habitatype goed ontwikkeld. In alle vlakken met dit habitatype komen bruine snavelbies en kleine zonnedauw algemeen tot zeer algemeen voor en op een aantal plekken komt ook moeraswolfsklauw voor.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,06 en gemiddeld 0,04 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door versnelde successie en verdroging. De versnelde successie wordt primair gestuurd door verdroging, waarbij de hoge achtergronddepositie voor een verdere versnelling zorgt. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.6.13 H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 28 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op de gehele oppervlakte overschreden.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.5.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Vergelijking van de meest recente vegetatiekartering en de habitatypekaart van de referentiesituatie laten zien dat het habitatype in oppervlakte vrijwel gelijk is gebleven. Het beuken-eikenbos met hulst

aan de zuidkant van de Noordesch, in het bos op het Uffelterzand, dreigt dicht te groeien met brandnetel en braam. De kwaliteit van het habitatype staat vooral onder druk door randinvloeden, zoals het inwaaien van meststoffen vanuit aangrenzende landbouwpercelen. Hierdoor is sprake van verruiging door bramen en brandnetel. Positief is dat nog steeds behoorlijk wat typische bossoorten voorkomen binnen dit habitatype.

Dominantie van oprukkende adelaarsvaren is plaatselijk een probleem. Hierdoor worden de typische soorten van dit bostype verdrukt. Ook Amerikaanse vogelkers is plaatselijk een probleem. In grote lijnen kan gesteld worden dat de beuken-eikenbossen vooral op basis van de aanwezigheid van typische soorten plaatselijk een redelijke kwaliteit hebben. De plantensoorten komen echter slechts plaatselijk voor, vooral langs en in de buurt van paden. Verder is vaak sprake van verruiging, wat de kwaliteit negatief beïnvloedt.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,07 en gemiddeld 0,05 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door inwaai van meststoffen uit omliggende landbouwpercelen en dominantie van adelaarsvaren en Amerikaanse vogelkers in de ondergroei. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.6. H9190 - Oude eikenbossen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 21,5 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.071 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over bijna de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.13.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Oude eikenbossen komen voornamelijk voor langs de randen van het Natura 2000-gebied. Het grootste oppervlak ligt bij het Wittelerveld. Daarnaast komt een klein oppervlak voor rond de Noordesch van Uffelte, het Uffelterzand en in de noordwesthoek van het gebied. Het gaat om eikenbossen met in de ondergroei meestal bochtige smele en/of pijpenstrootje. Stekelvarens komen ook vaak voor, net als wilde kamperfoelie. De Oude eikenbossen zijn van nature soortenarm, vanwege de ligging op voedselarme droge zandgrond. Vooral langs de randen komt verruiging voor met braam, brandnetel en rankende helmbloem. Slechts twee kenmerkende soorten komen met zekerheid binnen het habitatype voor. Het betreft maar enkele plekken, zodat gesteld kan worden dat op basis van de typische soorten de kwaliteit van het habitatype matig is. Veel kenmerkende soorten komen wel in het gebied voor, maar op basis van de beschikbare gegevens (NDFF) niet binnen het habitatype.

Aan de kenmerken van goede structuur en functie wordt niet of slechts beperkt voldaan. In grote lijnen kan gesteld worden dat het habitatype matig ontwikkeld is. De verruiging met braam, brandnetel en rankende helmbloem geeft aan dat sprake is van vermesting van de van oorsprong voedselarme zandbodem. Dit is zeer waarschijnlijk het gevolg van de te hoge stikstofdepositie, maar ook het inwaaien van meststoffen uit aangrenzende landbouwpercelen kan hier een rol in spelen.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,07 en gemiddeld 0,05 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door verruiging met braam, brandnetel en rankende helmbloem die wordt veroorzaakt door de hoge achtergronddepositie in combinatie met inwaaai van meststoffen uit omliggende landbouwgronden. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.6.15 H91D0 – Hoogveenbossen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte ruim 1,25 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.786 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ruim 0,25 hectare van het habitat overschreden. Van de hectare die niet overbelast is, is 0,15 hectare naderend overbelast.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.3.6.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

In het Holttingerveld komen hoogveenbossen voor in enkele laagtes in bos en langs de oevers van een aantal vennen. Voor een behoorlijk deel betreft het een verdroogde vorm waarin pijpenstrootje domineert in de ondergroei en veenmossen niet of nauwelijks voorkomen. Op een aantal plekken komen beter ontwikkelde vormen voor, waarin pijpenstrootje niet domineert. Meestal hebben veenmossen een groter aandeel in de ondergroei van deze beter ontwikkelde bossen. In de referentiesituatie was de hele bosrand aan de zuidkant van de Havelterberg nog hoogveenbos; op basis van de meest recente vegetatiegegevens zou dit inmiddels beschouwd moeten worden als droog bos. Tot slot zijn er op verschillende plekken in de bossen kleine vlakjes hoogveenbos verschenen. De uitbreiding van dit habitatype kan deels verklaard worden doordat kleine veentjes en oeverzones zijn dichtgegroeid met berken. Ook kan het zijn dat enkele van deze kleine oppervlaktes hoogveenbos gemist zijn bij het opstellen van de habitatypekaart van de referentiesituatie en door een gewijzigde methodiek tijdens de meest recente kartering alsnog zijn vastgesteld.

De kwaliteit van de vegetaties in dit habitatype is overwegend matig. Het betreft meestal een verarmde en verdroogde vorm waarin pijpenstrootje domineert in de ondergroei. In de oeverzone van

Meeuwenkolonie, Booy's Veen en Brandeven komt het habitatype in een betere, niet verdroogde vorm voor. In deze vegetaties domineert pijpenstrootje niet en hebben veenmossen meestal een groot aandeel in de ondergroei. Ook aan de zuidkant van de Havelterberg komt een beter ontwikkelde vorm van het habitatype voor.

Het habitatype is in het Holtingerveld te klein om aan de vereisten voor optimaal functioneren te kunnen voldoen. Oude levende of dode dikke bomen en/of hakhoutstoven komen niet voor (volgens het vorige beheerplan, gebaseerd op waarnemingen Provincie Drenthe en beheerders). Op basis van structuur en functie is de kwaliteit van de hoogveenbossen matig.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,06 en gemiddeld 0,05 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk, met name door verdroging. De overbelasting met stikstof is beperkt en kan daarom niet de sturende factor zijn. Op de plekken waar het habitatype is verdwenen of de kwaliteit verslechterd is, is verdroging de aanwijsbare oorzaak voor versnelde successie en vergrassing die vooral worden veroorzaakt door de hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.6.16 Conclusie Holtingerveld

In de voorgaande paragrafen is geconcludeerd dat de depositiebijdrage geen gevolgen heeft voor de kwaliteit van de habitattypen en leefgebiedtypen (als leefgebied voor de soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt) in het Natura 2000-gebied Holtingerveld en evenmin gevolgen heeft voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen of de eventueel benodigde herstelopgave. De algemene beschrijving van de effecten van een kleine hoeveelheid stikstof (paragraaf 3.2) is daarmee van toepassing op de habitats van het Natura 2000-gebied Holtingerveld. De extra depositiebijdrage is geen bedreiging voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling. Dit betekent dat significante gevolgen door de depositiebijdrage van de biomassacentrale zijn uitgesloten.

3.7 Olde Maten & Veerslootslanden

3.7.1 Inleiding

De Olde Maten & Veerslootslanden omvatten thans een van de laatst bewaard gebleven restanten van onbemeste blauwgraslanden in het Nederlandse laagveengebied. De bodemkundige en hydrologische situatie zijn gunstig voor herstel waar de kwaliteit achteruit gegaan is. Het uitgebreide slotenpatroon in het gebied is een van de belangrijkste leefgebieden van de grote modderkruiper in ons land.

Onderstaande afbeelding toont de ligging van het Natura 2000-gebied. De depositiebijdrage per habitat door de BMC is beschreven in Tabel 2 (pagina 8).

Afbeelding 6 Natura 2000-gebied Olde Maten & Veenslootlanden.

Voor de beoordeling van de effecten van de depositiebijdrage op het Natura 2000-gebied Olde Maten & Veenslootlanden is gebruik gemaakt van de onderstaande bronnen. Met oog op de leesbaarheid is daarbij niet steeds naar deze bronnen verwezen.

- Natura 2000-beheerplan Olde Maten & Veenslootlanden (Provincie Overijssel 2016a)
- Natuurdoelanalyse Olde Maten & Veenslootlanden (Provincie Overijssel 2023b)

3.7.2 H6230 - Heischrale graslanden

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsdoelstelling voor de oppervlakte en voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van 0,6 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.10.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Voor dit habitatype is de hoge achtergrondbelasting met stikstof de belangrijkste drukfactor. De kwaliteit van het habitat staat daardoor onder druk, in de NDA is echter niet beschreven hoe dit zich uit in de kwaliteit van de vegetatie en de ontwikkeling van de oppervlakte van het habitatype.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk, met name door stikstofdepositie. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitattype en leidt evenmin tot een verzwarende van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwarende van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.7.3 H6410 – Blauwgraslanden

Beschrijving van het habitattype

Voor het habitattype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 6,5 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitattype is 786 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitattype paragraaf 3.3.3.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitattype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Voor dit habitattype zijn de hoge achtergrondbelasting met stikstof en de ongunstige hydrologische omstandigheden (verdroging door lage grondwaterstanden in de omgeving) de belangrijkste drukfactor. De kwaliteit van het habitat staat daardoor onder druk, in de NDA is echter niet beschreven hoe dit zich uit in de kwaliteit van de vegetatie en de ontwikkeling van de oppervlakte van het habitattype.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitattype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk, met name door verdroging en stikstofdepositie. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitattype en leidt evenmin tot een verzwarende van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwarende van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (vergroting oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.7.4 H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)

Beschrijving van het habitattype

Voor het habitattype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 3 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitattype is 500 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitattype paragraaf 3.3.5

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

Voor dit habitatype zijn de hoge achtergrondbelasting met stikstof en de slechte oppervlaktewaterkwaliteit (aanvoer van voedselrijk oppervlaktewater en Uit- en afspoeling nutriënten uit percelen) de belangrijkste drukfactor. De kwaliteit van het habitat staat daardoor onder druk, in de NDA is echter niet beschreven hoe dit zich uit in de kwaliteit van de vegetatie en de ontwikkeling van de oppervlakte van het habitatype.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,03 en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk, met name door stikstofdepositie en slechte oppervlaktewaterkwaliteit. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (vergroting oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.7.5 Conclusie Olde Maten & Veenslootlanden

In de voorgaande paragrafen is geconcludeerd dat de depositiebijdrage geen gevolgen heeft voor de kwaliteit van de habitattypen en leefgebiedtypen (als leefgebied voor de soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt) in het Natura 2000-gebied Olde Maten & Veenslootlanden en evenmin gevolgen heeft voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen of de eventueel benodigde herstelopgave. De algemene beschrijving van de effecten van een kleine hoeveelheid stikstof (paragraaf 3.2) is daarmee van toepassing op de habitats van het Natura 2000-gebied Olde Maten & Veenslootlanden. De extra depositiebijdrage is geen bedreiging voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling. Dit betekent dat significante gevolgen door de depositiebijdrage van de biomassa-centrale zijn uitgesloten.

3.8 Rijntakken

Het Natura 2000-gebied Rijntakken omvat 4 deelgebieden: Uiterwaarden IJssel, Uiterwaarden Neder-Rijn, Gelderse Poort en Waal. De depositiebijdrage van de BMC beperkt zich tot het deelgebied Uiterwaarden IJssel. Dit deelgebied omvat het systeem van de rivier de IJssel, de aanliggende oeverwallen en de uiterwaarden. De IJssel is een zijtak van de Rijn en loopt van Arnhem tot aan het IJsselmeer. Het landschap is ontstaan in een periode dat de rivier een veel groter deel van de waterafvoer verzorgde en de monding nog een echte delta was. De IJssel neemt in perioden van hoge afvoer 1/6 deel van de Rijnafvoer voor haar rekening. In perioden met lage afvoer wordt het water op peil gehouden door de stuw in de Neder-Rijn. Gedurende het winterhalfjaar zijn grote delen van de uiterwaarden geïnundeerd raken. De overstromingsduur en -frequentie variëren sterk van jaar tot jaar. Er zijn grote verschillen in het buitendijkse gebied, verschillen in hoogteligging, afwisseling tussen smalle en brede delen en tussen dichte kleinschalige en grote open delen. Plaatselijk treedt grondwater uit en monden beken uit in het IJsseldal. Zandige kalkrijke oeverwallen en rivierduinen worden afgewisseld met kleiige, vlakke stroomdalen. Bij Arnhem en Dieren snijdt de rivier de stuwwal van de Veluwe

aan. Tot aan Olst zijn in het verleden brede meanders (kronkelwaarden) gevormd. In het middendeel stroomt de rivier tussen relatief smalle, hoog gelegen uiterwaarden. Bij Zalk, in het benedendeel, krijgt de rivier een breder bed dat bij Kampen overgaat in een kleine delta. Dit jong gebied is gevormd na de Romeinse tijd en voor de afsluiting van het IJsselmeer. Tussen Dieren en Wijhe liggen veel landgoederen met daarbij behorende oude verkavelingspatronen, heggen en bossen. Het landschap van het noordelijkste deel is open en wordt gekenmerkt door grasland. Een aantal vrijwel onvergraven en reliëfrijke uiterwaarden zoals Cortenoever, Rammelwaard, Ravenswaard en Scherenwelle, vormt een kleinschalig oud cultuurlandschap met daarin stroomdalgraslanden, kievitsbloemhooilanden en glanshaverhooilanden. In reliëfrijke delen komt plaatselijk hardhoutoibos voor.

3.8.1 Inleiding

Onderstaande afbeelding toont de ligging van het deel van het Natura 2000-gebied waarop de BMC een depositiebijdrage heeft. De depositiebijdrage per habitat door de BMC is beschreven in Tabel 2 (pagina 8).

Afbeelding 7 Natura 2000-gebied Rijntakken (relevant deel).

Voor de beoordeling van de effecten van de depositiebijdrage op het Natura 2000-gebied Rijntakken is gebruik gemaakt van de onderstaande bronnen. Met oog op de leesbaarheid is daarbij niet steeds naar deze bronnen verwezen.

- Natura 2000-beheerplan Rijntakken (Provincie Gelderland 2018)
- Natuurdoelanalyse Rijntakken (Provincie Gelderland 2023)

3.8.2 H6120 – Stroomdalgraslanden

Beschrijving van het habitattype

Voor het habitattype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 29 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitattype is 1.286 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op 5 hectare overschreden. Van de resterende oppervlakte van 24 hectare is ruim 7 hectare naderend overbelast.

Stroomdalgraslanden zijn soortenrijke, relatief open tot tamelijk gesloten, grazige begroeiingen op droge, relatief voedselarme, zandige tot zavelige en meestal kalkhoudende standplaatsen langs de grote en kleinere rivieren. Zij komen voor op stroomruggen, oeverwallen, rivierduinen en op dijken en soms op erosie-steilrandjes, terrasranden of langs de winterbedrand.

Huidige kwaliteit

Er is een positieve trend in de oppervlakte (na aanvankelijk sterk afname) en kwaliteit van het habitattype. Uitbreiding en herstel van het habitattype is met name afhankelijk van de mogelijkheden om aan de rivier gerelateerde dynamische omstandigheden te creëren, waardoor pioniersituaties ontstaan (successie lokaal wordt teruggezet), kalkrijk zand wordt aangevoerd en verzuring wordt tegengegaan. In het beheerplan zijn daarvoor locaties benoemd waar kansen voor dergelijk herstel liggen. De maatregelen in deze gebieden zijn geborgd en leiden naar verwachting tot forse uitbreiding van het areaal (140-190 ha) en verdere verbetering van de kwaliteit. Intensivering van beheer op bestaande locaties met stroomdalgrasland die (inmiddels) buiten de directe invloedssfeer van de rivier liggen en waar verzuring of vermesting plaatsvindt, eventueel ook nog als gevolg van na-ijleffecten van de vroegere hogere stikstofdeposities, leiden daar tot het voorkomen van verslechtering van de kwaliteit. De mogelijkheden in de Rijntakken voor een toename van het habitattype met goede kwaliteit zijn gunstig bij uitvoering van de geborgde herstelmaatregelen. Er is ook nu al sprake van een positieve trend in de kwaliteit en oppervlakte van het habitattype en er zijn voldoende herstelmaatregelen mogelijk met bewezen effectiviteit. Stikstof is geen relevante drukfactor meer.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim 3 hectare van het (naderend) overbelaste deel van dit habitattype.

De depositiebijdrage door de BMC is gering en volgens de NDA vormt stikstofdepositie geen belemmering voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling (vergroting oppervlakte en verbetering kwaliteit) voor dit Natura 2000-gebied. De bijdrage van de BMC is te gering om deze trend te veranderen.

3.8.3 Lg02 - Geïsoleerde meander en petgat

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg02 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de bittervoorn en kamsalamander, soorten waarvoor in het Natura 2000-gebied Rijntakken een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soorten geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Bittervoorn: behoud omvang en kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud van de omvang van de populatie
- Kamsalamander: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding van de populatie.

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van bijna 690 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 2.143 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op slechts minder dan

1 hectare overschreden. Op resterende oppervlakte is geen sprake van overbelasting, wel is 0,14 hectare daarvan naderend overbelast.

Een geïsoleerde meander en petgat is een matig groot, min of meer langwerpig gevormd, vrij ondiep, stilstaand, zoet water met weelderige waterplanten- en verlandingsgemeenschappen in de min of meer geïsoleerde delen van het Rivierengebied (subtype a) en het Laagveengebied (subtype b). In het Natura 2000-gebied Rijntakken gaat het om subtype a. Hiertoe behoren enerzijds wateren in het binnendijkse Rivierengebied of wateren in de delen van de uiterwaarden die niet of nauwelijks (tot maximaal 20 dagen per jaar) door de rivier geïnundeerd worden. Voorbeelden hiervan zijn strangen en ondiepe zand- en kleiwinputten. Afhankelijk van de landschappelijke en hydrologische situatie in het gebied kunnen de wateren van subtype a gevoed worden met rivierkwelwater of met kwelwater afkomstig van binnendijks gebied (bijvoorbeeld vanaf de stuwwallen), in combinatie met regenwater. Petgaten staan onder invloed van zowel regenwater als kwel (al of niet vanuit de Hogere zandgronden). Voor de beoogde verlandingsuccessie is het noodzakelijk dat de wind, ondanks de matig grote afmetingen, geen (zware) golfslag veroorzaakt.

Huidige kwaliteit

Bittervoorn: de huidige achtergrondbelasting met stikstof vormt volgens de NDA die voor de Rijntakken is opgesteld geen bedreiging voor de kwaliteit van het leefgebied van de bittervoorn.

Kamsalamander: de huidige achtergrondbelasting met stikstof vormt volgens de NDA die voor de Rijntakken is opgesteld geen bedreiging voor de kwaliteit van het leefgebied van de kamsalamander.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op 0,14 hectare van het (naderend) overbelaste deel van dit leefgebiedtype.

Op leefgebiedtype Lg02 is nauwelijks sprake van overbelasting: stikstofdepositie is geen knelpunt. Een depositiebijdrage van 0,01 mol N/ha door de BMC kan daarom niet leiden tot een verslechtering van het leefgebied van de bittervoorn en kamsalamander.

3.8.4 Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg07 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de watersnip, een soort waarvoor in het Natura 2000-gebied Rijntakken een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soort geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Watersnip: behoud omvang en kwaliteit leefgebied ten met een draagkracht voor 17 broedparen.

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van bijna 4,5 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.286 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ongeveer 1,25 hectare overschreden. Op resterende oppervlakte is geen sprake van overbelasting, wel is bijna 0,3 hectare daarvan naderend overbelast.

Zie voor een verdere beschrijving van het leefgebiedtype paragraaf 3.3.8.

Huidige kwaliteit

Watersnip: als naar de recente aantallen (ca. 4 paar) wordt gekeken, dan wordt de instandhoudingsdoelstelling voor de watersnip van 17 paar niet gehaald. Vermoedelijk heeft dit vooral te maken heeft met de kwaliteit en areaal van het leefgebied voor de soort in de Rijntakken. Landelijk geldt dat grote oppervlaktes van het voormalige broedgebied van de watersnip ongeschikt zijn geworden door verdroging, zware bemesting, egalisatie van het terrein, het inzaaien van graslanden met snelgroeiende grassoorten waardoor een monotone dichte vegetatie ontstaat, intensief maai-beheer en grootschalig gebruik van bestrijdingsmiddelen met gevolgen voor de voedselbeschikbaarheid. In de Rijntakken

lijkt in de bestaande natuurgebieden waar wel extensief beheerd grasland is te vinden, de verdroging het grootste knelpunt. Het areaal natte graslanden/korte moerasvegetaties (als gevolg van kweldruk) is sterk afgenomen. Vooral in droge voorjaren zijn er, zelfs in natuurgebieden met gericht vernattingsbeheer weinig van dit soort stukken nog te vinden. Het areaal van natte percelen met kwelsloten is sowieso erg klein en versnipperd (beperkt tot sommige natuurgebieden). Ondanks alle reeds getroffen rivierverruimende maatregelen is er ook te weinig moeras dat aan de specifieke eisen van de Watersnip voldoet: verlandingszones met lage vegetatie of gemaaid riet. In de uiterwaarden kunnen naast stikstofdepositie afkomstig van landbouw, verkeer en industrie ook overstromingen voor een vermistend effect zorgen als het water voedselrijk is. Dit is vaak het geval bij overstromingen met rivier-of beekwater, maar minder bij grondwater. Het is niet duidelijk in hoeverre het ontstaan van geschikt (vernat) leefgebied door overstromingen te niet wordt gedaan door een vermistend effect van voedselrijk water en slib

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op minder dan 1 hectare van het (naderend) overbelaste deel van dit leefgebiedtype.

Op leefgebiedtype Lg07 is nauwelijks sprake van overbelasting: stikstofdepositie is geen knelpunt. Een depositiebijdrage van 0,01 mol N/ha door de BMC kan daarom niet leiden tot een verslechtering van het leefgebied van de watersnip.

3.8.5 Lg08 - Nat, matig voedselrijk grasland

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg08 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de kwartelkoning en de watersnip, soorten waarvoor in het Natura 2000-gebied Rijntakken een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soorten geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Watersnip: behoud omvang en kwaliteit leefgebied ten met een draagkracht voor 17 broedparen.
- Kwartelkoning: uitbreiding van de omvang en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor 160 broedparen.

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van ruim 270 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.517 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ruim 3,5 hectare overschreden. Op resterende oppervlakte is geen sprake van overbelasting, wel is ruim 2,5 hectare daarvan naderend overbelast.

Zie voor een verdere beschrijving van het leefgebiedtype paragraaf 3.3.9.

Huidige kwaliteit

Kwartelkoning: In de NDA van het Natura 2000-gebied Rijntakken is geconcludeerd dat de instandhoudingsdoelstelling van de kwartelkoning gehaald wordt. Stikstof is voor de kwartelkoning geen drukfactor van betekenis. De zeer negatieve trend van de kwartelkoning in de Rijntakken van de laatste jaren heeft de stand van de soort ver beneden de instandhoudingsdoelstelling van 160 broedparen gebracht. Rond de eeuwwisseling was er een sterke opleving van de aantallen, maar vanaf 2012 zijn deze aantallen weer sterk teruggelopen tot maximaal enkele broedparen. Deze schommelingen hebben deels te maken met ontwikkelingen in het volledige Europese leefgebied van de soort. Vestiging van de soort is sterk afhankelijk van een regime van late maaidata, of invoering van maatregelen als natuurbraak en akkerrandenbeheer. De maatregelen in het beheerplan zijn hierop gericht, en zullen leiden tot versterking van de draagkracht van de Rijntakken voor de soort. Daarmee wordt de instandhoudingsdoelstelling, uitbreiding en kwaliteitsverbetering van het leefgebied gerealiseerd. Of dit ook leidt tot herstel van de populatie tot aantallen die in de buurt van het populatiedoel komen is onzeker, en hangt mede af van ontwikkelingen in het hele leefgebied van de soort (broedgebieden in

Europa en overwinteringsgebieden in Afrika). Het eindoordeel is gebaseerd op de draagkracht van het gebied voor de kwartelkoning, omdat maatregelen alleen hierop gericht kunnen worden. Dit betekent dat behoud van draagkracht geborgd, en verdere uitbreiding en kwaliteitsverbetering in zicht is

Watersnip: zie paragraaf 3.8.4

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op 1,3 hectare van het (naderend) overbelaste deel van dit leefgebiedtype.

Op leefgebiedtype Lg08 is nauwelijks sprake van overbelasting: stikstofdepositie is geen knelpunt. Een depositiebijdrage van 0,01 mol N/ha door de BMC kan daarom niet leiden tot een verslechtering van het leefgebied van de kwartelkoning en de watersnip.

3.8.6 Lg11 - Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeeleigebied

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg11 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de kwartelkoning, en soort waarvoor in het Natura 2000-gebied Rijntakken een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soort geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Kwartelkoning: uitbreiding van de omvang en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor 160 broedparen.

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van ruim 415 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.357 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op bijna 43 hectare overschreden. Op resterende oppervlakte is geen sprake van overbelasting, wel is bijna 50 hectare daarvan naderend overbelast.

Dit type grasland komt vooral voor in het Rivieren- en Zeeleigebied, in mindere mate ook op de oeverlanden van de Afgesloten zeearmen. In de eerste twee regio's komt het voor op de relatief droge gronden; op de oeverlanden is het te vinden op de voormalige kwelders. Een rijke levensgemeenschap is vooral te verwachten als er binnen een gebied een afwisseling is tussen lage, vochtige en hoge, droge delen en tussen begroeiingen met een open structuur (waarbinnen de bodem beschadigd is), grazige begroeiingen en zoomachtige vegetaties. Het grote belang van dergelijke graslanden voor de fauna geldt in het bijzonder voor weidevogels, zowel in beweide als gehooide graslanden en zowel onder vochtige als drogere omstandigheden. Grote dichtheden aan weidevogels ontstaan alleen als er voldoende rust en ruimte is (dus vooral in open landschappen) en als er voldoende bereikbaar voedsel is om de jongen mee groot te brengen.

Huidige kwaliteit

Kwartelkoning: zie paragraaf 3.8.5.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim 4,5 hectare van het (naderend) overbelaste deel van dit leefgebiedtype.

Voor de kwartelkoning is zicht op doelrealisatie. Stikstofdepositie is daarbij geen drukfactor van betekenis. Een depositiebijdrage van 0,01 mol N/ha door de BMC kan daarom niet leiden tot een verslechtering van het leefgebied van de kwartelkoning.

3.8.7 Conclusie Rijntakken

In de voorgaande paragrafen is geconcludeerd dat de depositiebijdrage geen gevolgen heeft voor de kwaliteit van de habitattypen en leefgebiedtypen (als leefgebied voor de soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt) in het Natura 2000-gebied Rijntakken en evenmin gevolgen heeft

voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen of de eventueel benodigde herstelopgave. De algemene beschrijving van de effecten van een kleine hoeveelheid stikstof (paragraaf 3.2) is daarmee van toepassing op de habitats van het Natura 2000-gebied Rijntakken. De extra depositiebijdrage is geen bedreiging voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling. Dit betekent dat significante gevolgen door de depositiebijdrage van de biomassacentrale zijn uitgesloten.

3.9 Rottige Meenthe & Brandemeer

3.9.1 Inleiding

De Rottige Meenthe & Brandemeer zijn een laagveenverlandingsgebied dat de noordelijke voortzetting vormt van de laagvenen van Noordwest-Overijssel. Naast de Weerribben en De Wieden is dit het belangrijkste gebied in Nederland is voor de grote vuurvlieder. Jonge verlanding komt goed op gang.

Onderstaande afbeelding toont de ligging van het Natura 2000-gebied. De depositiebijdrage per habitat door de BMC is beschreven in Tabel 2 (pagina 8).

Afbeelding 8 Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer.

Voor de beoordeling van de effecten van de depositiebijdrage op het Natura 2000-gebied Rijntakken is gebruik gemaakt van de onderstaande bronnen. Met oog op de leesbaarheid is daarbij niet steeds naar deze bronnen verwezen.

- Natura 2000-beheerplan Rottige Meenthe & Brandemeer (RvO 2017)
- Natuurdoelanalyse Rottige Meenthe & Brandemeer (Provincie Fryslân 2023)

3.9.2 H4010B - Vochtige heiden (laagveengebied)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 0,2 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 500 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitatype overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.3.2.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype gehaald, mits de reeds voorgenomen maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd.

De vochtige heide in Rottige Meenthe & Brandemeer heeft een zeer beperkt oppervlak, dat wel iets uit lijkt te breiden, maar de enkele hectare zeker niet haalt. Er komen wel wat goede vegetatietypes voor in het gebied en de abiotische omstandigheden en structuurkenmerken zoals een goede moslaag en beperkte vergrassing lijken ook niet slecht, hoewel niet optimaal. Doordat de heide op zo'n beperkt oppervlak voorkomt kan er toch niet worden gesproken van kwalitatief goed ontwikkelde en optimaal functionerende vochtige heidegebieden. Zowel de oppervlakte als kwaliteit van het habitatype worden daarom beoordeeld als matig ongunstig. De doelen die zijn aangewezen zijn toename van omvang en kwaliteit. De omvang van het habitatype is waarschijnlijk toegenomen, onder andere door de genomen maatregelen, dus dit doel lijkt te zijn gehaald. Verslechtering kan in ieder geval worden uitgesloten. Het is onduidelijk of de kwaliteit van het habitatype ook daadwerkelijk is verbeterd en of het kwaliteitsdoel is gehaald, maar verslechtering van de kwaliteit kan wel worden uitgesloten.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat is matig, er is echter geen sprake van verslechtering. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (vergroting oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.9.3 H6230 - Heischrale graslanden

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 1 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.4.10.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

De heischrale graslanden in Rottige Meenthe & Brandemeer hebben een beperkt oppervlak, waardoor de optimale functionele omvang van enkele hectare hoogstwaarschijnlijk niet wordt gehaald. Het gekarteerde oppervlak bestond voor de helft uit vegetaties van goede en voor de andere helft uit vegetaties van matige kwaliteit en de soortenrijkdom lijkt ook matig te zijn. De abiotische condities lijken niet optimaal te zijn, met in een groot deel van het habitatype te hoge grondwaterstanden en een (te) hoge trofiegraad. Verder is er weinig bekend over de kwaliteit en historische ontwikkeling van dit habitatype in het gebied. Zowel de oppervlakte als kwaliteit van het gebied worden met de huidige informatie beoordeeld als matig ongunstig. De omvang van het habitatype was in 2013 mogelijk iets afgenomen, maar sindsdien zijn er mogelijk ook enkele goede ontwikkelingen geweest, waardoor het onbekend is hoe het er nu voorstaat met het areaal van dit habitatype. Aangezien er verder bijna geen informatie is over dit habitatype beschikbaar is, is het niet mogelijk om aan te geven of de doelen behaald worden. Hierdoor valt verslechtering van het habitatype niet uit te sluiten.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door te hoge grondwaterstanden en te hoge voedselrijkdom. Het is niet duidelijk in welke mate de atmosferische depositie van stikstof daaraan bijdraagt. Er zijn zowel positieve als negatieve ontwikkelingen waargenomen. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.9.4 H6410 – Blauwgraslanden

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 3 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 786 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.3.3.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

De blauwgraslanden in Rottige Meenthe & Brandemeer hebben een redelijk oppervlak dat mogelijk de enkele hectares wel haalt, maar door een combinatie van verdroging en te hoge stikstofdepositie staat de kwaliteit sterk onder druk. De vermesting als gevolg van stikstofdepositie is met beheer nog tegen te gaan, maar er is sprake van een grote mate van verzuring. De oorspronkelijke locaties waren over het algemeen al ten tijde van de aanwijzing soortenarm. Door verdroging en verzuring nemen de

vegetatieve kwaliteit en soortenrijkdom in de bestaande blauwgraslanden verder af. Door de verzuurde bodem is er weinig potentieel om nieuwe blauwgraslanden te ontwikkelen, terwijl tegelijkertijd door successie de huidige blauwgraslanden lokaal ontwikkelen tot moerasheide (H4010B). In totaal leidt dit ertoe dat de omvang van blauwgraslanden in het gebied nog als gunstig kan worden beoordeeld, maar de kwaliteit van de blauwgraslanden als zeer ongunstig. Het is momenteel nog onduidelijk of de omvangsdoelstelling wordt behaald. Er zijn relatief veel vegetatietypen gevonden die mogelijk kwalificeren voor het habitatype als matige vegetatie, maar waarvoor nog aanvullende criteria gelden. Hierover kunnen pas uitspraken worden gedaan als de T1-habitatypenkaart beschikbaar is. De kwaliteit van de blauwgraslanden is achteruit gegaan. Voor de omvang is het doelbereik onbekend en is verslechtering niet uit te sluiten, voor de kwaliteit wordt de doelstelling niet gehaald en vindt verslechtering al plaats.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door verdroging en verzuring als gevolg van stikstofdepositie. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (vergroting oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.9.5 H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een behoudsopgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 0,6 voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.214 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ruim 0,1 hectare overschreden. De resterende oppervlakte is niet overbelast.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.3.4.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

De trilvenen in Rottige Meenthe & Brandemeer hebben een klein oppervlak. Doordat er bijna geen verlanding plaatsvindt en bestaande trilvenen door versnelde successie onder invloed van vermessing en verzuring door stikstofdepositie verdwijnen, zijn er bijna geen kwalitatief goede trilvenen meer over. De omvang wordt kunstmatig in stand gehouden door in veenmosrietlanden de successie terug te zetten door te inunderen met baserijk water, maar het is onduidelijk of dit een duurzame methode is. Een mogelijk probleem is dat inundatie extra voedingsstoffen meebrengt naar het gebied, waardoor vermessing een groot knelpunt kan gaan vormen in deze nieuw ontwikkelde trilveenvegetaties en ze op de lange termijn niet meer in stand te houden zijn. Bovendien is de kwaliteit van deze trilvenen lager dan die van natuurlijke trilvenen. Het habitatype is met dit intensieve beheer nu dus nog in de benen te houden, maar in de toekomst zou het kunnen dat dit niet meer mogelijk is. Al met al

worden het oppervlak en de kwaliteit van dit habitatype beoordeeld als matig ongunstig, met de kanttekening dat dit in de toekomst zeer ongunstig kan worden als er geen structurele oplossingen voor de problemen in het gebied komen. De omvang van het trilveen lijkt te zijn toegenomen, hoewel de oorspronkelijke trilvenen achteruit zijn gegaan en de toename trilvenen van lage kwaliteit betreft. De omvangdoelstelling wordt waarschijnlijk dus gehaald. Afname van de oppervlakte kan worden uitgesloten, maar door grote onzekerheden en het ontbreken van structurele oplossingen is verslechtering van de omvang van het trilveen in de toekomst zeker niet uit te sluiten. De kwaliteitsdoelstelling lijkt niet te worden gehaald. Verslechtering van de kwaliteit van de trilvenen is waarschijnlijk en kan met de huidige gegevens in ieder geval niet worden uitgesloten.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door vermessing waardoor de successie snel verloopt. De bijdrage van de achtergronddepositie daaraan is beperkt, op slechts een klein deel van het areaal is sprake van overbelasting. Het grootste knelpunt is echter het nauwelijks ontwikkelen van nieuwe verlanding. Dit wordt geremd door de slechte oppervlaktewaterkwaliteit. Die wordt vooral bepaald door de uitspoeling van nutriënten uit landbouwgronden en nauwelijks door atmosferische depositie van stikstof. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (vergroting oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.9.6 H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 155 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 500 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.3.5.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

De veenmosrietlanden in Rottige Meenthe & Brandemeer hebben een zeer groot oppervlak dat een groot deel van het totale gebied beslaat. Verzuring, verdroging en vermessing hebben echter een negatief effect op de kwaliteit van het habitatype. Er is sprake van opslag van riet en berk en een achteruitgang van de soortenrijkdom (vooral basenminnende soorten nemen af). Ook wordt op veel plekken haarmos dominant, wat ervoor zorgt dat de betreffende gebieden waarschijnlijk niet meer zullen kwalificeren als veenmosrietlanden, doordat het veenmos wordt weggeconcentreerd. Er is nog wel een relatief groot oppervlak goede vegetaties aanwezig, mede door succesvolle plagwerkzaamheden in recente jaren, maar deze staan waarschijnlijk ook onder druk. Al met al wordt de omvang van dit habitatype, doordat de optimale functionele omvang nog steeds wordt behaald, beoordeeld als gunstig

en de kwaliteit als matig ongunstig. In de toekomst dreigt de kwaliteit zelfs om te slaan naar zeer ongunstig als de omstandigheden zo slecht blijven en het haarmos blijft uitbreiden. Misschien is de omvang wel behouden, maar dit is nog niet eenduidig vast te stellen. Verslechtering van de omvang valt niet uit te sluiten. Ook voor de kwaliteit is het niet duidelijk wat de trend precies is, maar hoogstwaarschijnlijk is de kwaliteit van het habitatype afgenomen. Wat betreft de kwaliteit is er zeer waarschijnlijk sprake van verslechtering.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim 133 hectare van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door verdroging, verzuring en vermisting. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.9.7 H91D0 – Hoogveenbossen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte bijna 35 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.786 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op 0,5 hectare van het habitat overschreden. Van de bijna 34 hectare die niet overbelast is, is 0,25 hectare naderend overbelast.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.3.6.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

De hoogveenbossen in Rottige Meenthe & Brandemeer hebben een groot oppervlak dat een relatief groot deel van het Natura 2000-gebied beslaat. De optimale functionele omvang van tientallen hectaren wordt dan ook gehaald. Lokaal lijkt het habitatype uit te breiden, onder andere op verdroogde veenmosrietlanden. Verdroging in de bestaande hoogveenbossen heeft in grote delen van het gebied wel een negatief effect op de kwaliteit van het habitatype. Hoewel er weinig bekend is over de typische soorten lijkt het er wel sterk op dat de algemene soortenrijkdom in de droge delen afneemt. In de verdroogde bossen lijkt ook vermisting een probleem te kunnen worden, mogelijk door mineralisatie van de veenbodem. De vegetatieve kwaliteit lijkt nog goed te zijn in een groot deel van het gebied, hoewel er weinig veenmossen in de ondergroei aanwezig zijn. Al met al wordt de omvang van het habitatype beoordeeld als gunstig en de kwaliteit als matig ongunstig. Het is onduidelijk of de omvang van het habitatype netto in het gebied behouden blijft, uitbreidt of juist afneemt. Daardoor valt verslechtering ook niet uit te sluiten. Ook voor de kwaliteit is het onduidelijk of het behoudsdoel wordt gehaald. Enerzijds is de vegetatieve kwaliteit, onder andere in nieuw ontwikkelde bossen, nog goed, anderzijds neemt de kwaliteit van veel bossen af onder druk van verdroging. Hierdoor kan verslechtering van kwaliteit ook niet worden uitgesloten.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door verdroging en is vanwege de geringe oppervlakte kwetsbaar. De bijdrage van de achtergronddepositie is beperkt, op slechts een klein deel van het areaal is sprake van overbelasting. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.9.8 Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg07 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de grote vuurvliinder, een soort waarvoor in het Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soort geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Grote vuurvliinder: uitbreiding omvang en verbeteren kwaliteit leefgebied met als doel uitbreiding van de populatie.

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van ruim 21 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.286 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ongeveer 4 hectare overschreden. Op resterende oppervlakte is geen sprake van overbelasting, wel is bijna 5 hectare daarvan naderend overbelast.

Zie voor een verdere beschrijving van het leefgebiedtype paragraaf 3.3.8.

Huidige kwaliteit

Grote vuurvliinder: de populatietrend voor de grote vuurvliinder is tussen 1999 en 2021 stabiel, maar sinds 2017 lijkt de populatie wel sterk onder druk te staan. Omdat deze ontwikkeling pas recent is waargenomen zijn er nog geen statistische conclusies over te trekken, maar de ontwikkeling is, ondanks het lichte herstel in 2022, wel zeer zorgelijk. De populatie zit tegen de kritische ondergrens aan, waardoor de soort in een slecht jaar volledig zou kunnen verdwijnen uit het gebied. Verslechtering van de populatieaantallen is dus niet uit te sluiten en maatregelen zijn urgent. De verspreiding van de soort in dit gebied is wel toegenomen, aangezien de grote vuurvliinder nu ook wordt waargenomen in het Brandemeer. Hoewel het lastig is over de staat van het leefgebied eenduidige conclusies te trekken, lijkt er gezien de recente populatieontwikkelingen en grote knelpunten nog niet voldoende leefgebied van voldoende kwaliteit te zijn. De verbetering in waterkwaliteit van de afgelopen jaren is mogelijk positief geweest en waterzuring lijkt verspreid over het gebied voor te komen. Anderzijds vindt er weinig verlanding en verjonging van het leefgebied plaats, lijkt het beheer niet voldoende toegepast op de grote vuurvliinder en lijken deelgebieden onvoldoende verbonden. Gezien de recente afname in aantallen en de knelpunten die nog spelen lijkt het doel voor uitbreiding niet behaald. Er lijken zelfs aanwijzingen te zijn dat de staat van het leefgebied is verslechterd.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim 4,5 hectare van dit leefgebiedtype.

De kwaliteit van het leefgebied staat onder druk. De bijdrage van de achtergronddepositie daaraan is beperkt, op slechts een klein deel van het areaal is sprake van overbelasting. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.9.9 Conclusie Rottige Meenthe & Brandemeer

In de voorgaande paragrafen is geconcludeerd dat de depositiebijdrage geen gevolgen heeft voor de kwaliteit van de habitattypen en leefgebiedtypen (als leefgebied voor de soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt) in het Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer en evenmin gevolgen heeft voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen of de eventueel benodigde herstelopgave. De algemene beschrijving van de effecten van een kleine hoeveelheid stikstof (paragraaf 3.2) is daarmee van toepassing op de habitats van het Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer. De extra depositiebijdrage is geen bedreiging voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling. Dit betekent dat significante gevolgen door de depositiebijdrage van de biomassacentrale zijn uitgesloten.

3.10 Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

3.10.1 Inleiding

De uiterwaarden Zwarte Water en Vecht betreffen het geheel aan uiterwaarden ten noorden van Zwolle waar de Overijsselse Vecht samenstroomt met het Zwarte Water. De Vecht is een regenrivier die in Duitsland ontspringt. Het gedeelte van de Vecht, dat in dit gebied is opgenomen, kronkelt sterk door het landschap. Een deel van de uiterwaarden wordt soms tot laat in het voorjaar onregelmatig overstroomd. Op de met steenslag beschermde oevers van de zomerdijk groeit vaak riet, ruigte of wilgenstruweel. De uiterwaarden bestaan uit buitendijkse graslanden, waarin strangen, kolken, rivierduinen en hakhoutbosjes voorkomen. Langs het Zwarte Water komen nattere graslanden voor. Dit gebied herbergt veel kievitsbloemgraslanden. Daarnaast komt in het gebied een aantal hardhoutoibosjes voor. Ook komen relicten van blauwgraslanden voor. Op hoger liggende zandige ruggen en langs en op de dijken komen lokaal goed ontwikkelde glanshaverhooilanden voor. Lokaal zijn abelen-iepenbossen aanwezig.

Onderstaande afbeelding toont de ligging van het Natura 2000-gebied. De depositiebijdrage per habitat door de BMC is beschreven in Tabel 2 (pagina 8).

Afbeelding 9 Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht.

Voor de beoordeling van de effecten van de depositiebijdrage op het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht is gebruik gemaakt van de onderstaande bronnen. Met oog op de leesbaarheid is daarbij niet steeds naar deze bronnen verwezen.

- Natura 2000-beheerplan Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (Provincie Overijssel 2017b)
- Natuurdoelanalyse Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (Provincie Overijssel 2023c)

3.10.2 H6120 – Stroomdalgraslanden

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 1,5 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.286 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op 0,2 hectare overschreden. Van de resterende oppervlakte is ruim 0,9 hectare naderend overbelast.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.8.2.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype gehaald, mits de reeds voorgenomen maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Hoewel de ontwikkeling en oppervlakte van het habitatype niet goed bekend is, is het niet aannemelijk dat stikstofdepositie en knelpunt vormt. De overbelasting is beperkt en speelt slechts op een gering deel van het totale areaal.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

Volgens de NDA is de instandhoudingsdoelstelling (behoud van oppervlakte en kwaliteit) binnen bereik. De depositiebijdrage van de BMC is te gering om daar verandering in aan te brengen.

3.10.3 H6410 – Blauwgraslanden

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 0,3 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 786 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.3.3.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

De ontwikkeling van de oppervlakte is niet bekend, wel is vastgesteld dat de kwaliteit is afgenomen. De oorzaak daarvan is gelegen in verdroging en te kortdurende inundatie in de winter, stikstofdepositie en een te kleine oppervlakte en versnipperd voorkomen in het gebied.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door verdroging en stikstofdepositie. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.10.4 H6510A - Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (glanshaver)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 1,6 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.357 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op 0,6 hectare overschreden. Van de resterende oppervlakte is 0,5 hectare naderend overbelast.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype gehaald, mits de reeds voorgenomen maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Hoewel de ontwikkeling en oppervlakte van het habitatype niet goed bekend is, is het niet aannemelijk dat stikstofdepositie en knelpunt vormt. De overbelasting is beperkt en speelt slechts op een gering deel van het totale areaal.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

Volgens de NDA is de instandhoudingsdoelstelling (behoud oppervlakte en kwaliteit) binnen bereik. De depositiebijdrage van de BMC is te gering om daar verandering in aan te brengen.

3.10.5 H6510B - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een behoudsopgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 133 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.571 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op 0,5 hectare overschreden. Van de resterende oppervlakte is 0,5 hectare naderend overbelast. Vrijwel de gehele oppervlakte is dus niet overbelast.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype gehaald, mits de reeds voorgenomen maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Van zowel de oppervlakte als de kwaliteit is vastgesteld dat die binnen het gebied varieert. In delen van het gebied neemt het areaal af, in andere delen neemt het areaal toe. Dit geldt evenzo voor de kwaliteit. Omdat nauwelijks sprake is van overschrijding van de KDW, moet de oorzaak van de verandering in oppervlakte en kwaliteit gezocht worden in andere factoren, zoals bemesting in of nabij de locatie of intensief beheer door agrarisch gebruik.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

Volgens de NDA is de instandhoudingsdoelstelling (uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit) binnen bereik. De depositiebijdrage van de BMC is te gering om daar verandering in aan te brengen.

3.10.6 Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg07 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de grutto, een soort waarvoor in het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soort geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Grutto: behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht als slaap- en rustplaats en foerageergebied voor (seizoensgemiddeld) 80 overwinterende grutto's.

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van bijna 26 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.286 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ongeveer 3,5 hectare overschreden. Op resterende oppervlakte is geen sprake van overbelasting, wel is 0,25 hectare daarvan naderend overbelast.

Zie voor een verdere beschrijving van het leefgebiedtype paragraaf 3.3.8.

Huidige kwaliteit

Grutto: Het aantal grutto's dat het Natura 2000-gebied in de winterperiode gebruikt kan van jaar tot jaar sterk variëren. De laatste jaren (sinds 2010) zijn de aantallen echter aanzienlijk lager dan het in de instandhoudingsdoelstelling genoemde aantal. Volgens de NDA ligt de oorzaak daarvan in andere factoren dan stikstofdepositie, omdat het leefgebied nauwelijks overbelast is en de kwaliteit daarvan niet negatief wordt beïnvloed door de depositie.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,02 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De huidige achtergronddepositie is niet van negatieve invloed op de kwaliteit van het leefgebied van de grutto. De extra depositiebijdrage door de BMC van maximaal 0,02 mol N/ha/jaar is te klein om hierin verandering te brengen.

3.10.7 Lg08 - Nat, matig voedselrijk grasland

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg08 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de kwartelkoning en de grutto, soorten waarvoor in het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soorten geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Kwartelkoning: behoud omvang en kwaliteit leefgebied ten met een draagkracht voor 5 broedparen.
- Grutto: zie paragraaf 3.10.6.

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van bijna 40 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.517 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op slechts 0,06 hectare overschreden. Op resterende oppervlakte is geen sprake van overbelasting, wel is 0,02 hectare daarvan naderend overbelast.

Zie voor een verdere beschrijving van het leefgebiedtype paragraaf 3.3.9.

Huidige kwaliteit

Kwartelkoning: het aantal dat het Natura 2000-gebied broedt kan van jaar tot jaar sterk variëren. De laatste jaren (sinds 2010) zijn de aantallen echter regelmatig aanzienlijk lager dan het in de instandhoudingsdoelstelling genoemde aantal, hoewel er ook jaren zij geweest (2012, 2013, 2020) met hogere aantallen. Aangenomen mag worden dat de kwaliteit van het broedgebied op orde is en de oorzaak voor de wisselende aantallen buiten het gebied gezicht moet worden. Volgens de NDA is het leefgebied nauwelijks overbelast is en de kwaliteit daarvan niet negatief wordt beïnvloed door de depositie.

Grutto: zie paragraaf 3.10.6.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,02 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De huidige achtergronddepositie is niet van negatieve invloed op de kwaliteit van het leefgebied van de kwartelkoning en de grutto. De extra depositiebijdrage door de BMC van maximaal 0,02 mol N/ha/jaar is te klein om hierin verandering te brengen.

3.10.8 Lg10 - Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand- en veengebied

Beschrijving van het leefgebiedtype

Het leefgebiedtype Lg10 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de kwartelkoning en de zwarte stern, soorten waarvoor in het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soorten geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Kwartelkoning: zie paragraaf 3.10.7
- Zwarte stern: uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit tot een draagkracht voor 60 broedparen.

Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 18,5 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.286 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ruim 4,5 hectare van het habitat overschreden. Op resterende oppervlakte is geen sprake van overbelasting, wel is ruim 5 hectare daarvan naderend overbelast.

Zie voor een verdere beschrijving van het leefgebiedtype paragraaf 3.3.10.

Huidige kwaliteit

Kwartelkoning: zie paragraaf 3.10.7

Zwarte stern: rond 2015 lag het aantal broedparen boven het in de instandhoudingsdoelstelling genoemde aantal, sindsdien is het aantal broedparen gedaald tot ongeveer 40 broedparen. Aangenomen mag worden dat de kwaliteit van het broedgebied op orde is en de oorzaak voor de wisselende aantallen buiten het gebied gezicht moet worden. Volgens de NDA is het leefgebied nauwelijks overbelast is en de kwaliteit daarvan niet negatief wordt beïnvloed door de depositie.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,02 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De huidige achtergronddepositie is niet van negatieve invloed op de kwaliteit van het leefgebied van de kwartelkoning en de zwarte stern. De extra depositiebijdrage door de BMC van maximaal 0,02 mol N/ha/jaar is te klein om hierin verandering te brengen.

3.10.9 Lg11 - Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeeleigebied

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg11 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de kwartelkoning, soorten waarvoor in het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soorten geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Kwartelkoning: zie paragraaf 3.10.8
- Zwarte stern: zie paragraaf 3.10.8

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van ruim 37 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.357 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op 5,5 hectare overschreden. Op resterende oppervlakte is geen sprake van overbelasting, wel is ruim 2 hectare daarvan naderend overbelast.

Zie voor een verdere beschrijving van het leefgebiedtype paragraaf 3.8.6.

Huidige kwaliteit

Kwartelkoning: zie paragraaf 3.10.7

Zwarte stern: zie paragraaf 3.10.8

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,02 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De huidige achtergronddepositie is niet van negatieve invloed op de kwaliteit van het leefgebied van de kwartelkoning en de zwarte stern. De extra depositiebijdrage door de BMC van maximaal 0,02 mol N/ha/jaar is te klein om hierin verandering te brengen.

3.10.10 Conclusie Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

In de voorgaande paragrafen is geconcludeerd dat de depositiebijdrage geen gevolgen heeft voor de kwaliteit van de habitattypen en leefgebiedtypen (als leefgebied voor de soorten waarvoor een

instandhoudingsdoelstelling geldt) in het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht en evenmin gevolgen heeft voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen of de eventueel benodigde herstelopgave. De algemene beschrijving van de effecten van een kleine hoeveelheid stikstof (paragraaf 3.2) is daarmee van toepassing op de habitats van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. De extra depositiebijdrage is geen bedreiging voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling. Dit betekent dat significante gevolgen door de depositiebijdrage van de biomassacentrale zijn uitgesloten.

3.11 Weerribben

3.11.1 Inleiding

Het gebied Weerribben is een ten dele vergraven veengebied in de kop van Overijssel. Het bestaat uit uitgeveende trekgraten, onvergraven legakkers van wisselende breedte, grotere percelen niet-vergraven veen, verlandend water, trilveen rietlanden, graslanden, ruigteterreinen en moerasbossen. Alle successiestadia van open water tot en met moerasheide en veenbos zijn aanwezig. Mede door de betrekkelijk late verving weerspiegelen ze nog veel van de oorspronkelijke gebiedsopbouw. Het huidige landschap met een karakteristiek patroon van petgaten en legakkers is ontstaan door het afgraven van veen voor de turfwinning. Toen rond 1920 de turfwinning niet meer rendabel was, schakelde de lokale bevolking geleidelijk over op rietteelt. In 1919 werd het Stroink gemaal bij Blokzijl gebouwd om het waterpeil in Noordwest Overijssel onder controle te krijgen. Hierdoor werden de rietlanden minder nat, waardoor het verlandingsproces versnelde en het riet doorgroeid raakte met ruigtekruiden.

Onderstaande afbeelding toont de ligging van het Natura 2000-gebied. De depositiebijdrage per habitat door de BMC is beschreven in Tabel 2 (pagina 8).

Afbeelding 10 Natura 2000-gebied Weerribben.

Voor de beoordeling van de effecten van de depositiebijdrage op het Natura 2000-gebied Weerribben is gebruik gemaakt van de onderstaande bronnen. Met oog op de leesbaarheid is daarbij niet steeds naar deze bronnen verwezen.

- Natura 2000-beheerplan De Wieden en Weerribben (Provincie Overijssel 2017a)
- Natuurdoelanalyse Weerribben (Provincie Overijssel 2023d)

3.11.2 H4010B - Vochtige heiden (laagveengebied)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een behoudsopgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 132 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 500 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitatype overschreden.

Zie voor de verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.3.2.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

De knelpunten bestaan voor dit habitatype uit stikstofdepositie, slechte waterkwaliteit en verdroging. De kwaliteit van de vegetatie is overwegend goed maar lokaal matig. Er zijn geen veranderingen in oppervlakte en kwaliteit. Onder de huidige omstandigheden is het naar verwachting niet mogelijk de uitbreidingsdoelstelling te realiseren.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,02 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door stikstofdepositie, verdroging en slechte waterkwaliteit. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (vergroting oppervlak en behoud kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.11.3 H6410 – Blauwgraslanden

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 7 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 786 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.3.3.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

De knelpunten bestaan voor dit habitatype uit stikstofdepositie, slechte waterkwaliteit en verdroging. De kwaliteit van de vegetatie is matig maar stabiel en verslechtert -op basis van de huidige kennis- niet. De oppervlakte is afgenomen. Onder de huidige omstandigheden is het naar verwachting niet mogelijk de het oppervlakteverlies terug te draaien en de kwaliteitsverbetering te realiseren.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door stikstofdepositie, verdroging en slechte waterkwaliteit. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzware van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzware van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.11.4 H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een verbeteropgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 40 voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.214 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ruim 2,5 hectare overschreden. De resterende oppervlakte is niet overbelast, ruim 2 hectare daarvan is wel naderend overbelast.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.3.4.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

De knelpunten bestaan voor dit habitatype uit stikstofdepositie, slechte waterkwaliteit en verdroging. De kwaliteit is goed tot matig. Na een jarenlange negatieve trend voor oppervlakte en kwaliteit is het laatste decennium sprake van een licht herstel. Mogelijk heeft de daling van de achtergronddepositie hieraan bijgedragen: voor dit habitat is nog slechts lokaal sprake van overbelasting. De grootste knelpunten liggen dan ook in verdroging en de slechte waterkwaliteit die nieuwe verlandingsstadia sterk beperkt.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal 0,02 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door stikstofdepositie, verdroging en slechte waterkwaliteit. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzware van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een

wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (vergroting oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.11.5 H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van bijna 288 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 500 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt over de gehele oppervlakte van het habitat overschreden.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.3.5.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

De knelpunten bestaan voor dit habitatype uit stikstofdepositie, slechte waterkwaliteit en verdroging. De kwaliteit van de vegetatie is overwegend goed, maar lokaal matig. De trend voor de kwaliteit is stabiel en laat -op basis van de huidige kennis- geen verslechtering zien. De oppervlakte is afgenomen. Onder de huidige omstandigheden is het naar verwachting niet mogelijk de het oppervlakteverlies terug te draaien.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van 0,02 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door stikstofdepositie, verdroging en slechte waterkwaliteit. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.11.6 H7210 – Galigaanmoerassen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een uitbreidingsopgave voor de oppervlakte en een behoudsopgave voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van ruim 15 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.429 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op slechts 0,4 hectare overschreden. Van de resterende oppervlakte is 0,6 hectare naderend overbelast. Vrijwel de gehele oppervlakte is dus niet overbelast.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype gehaald, mits de reeds voorgenomen maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Hoewel de ontwikkeling en oppervlakte van het habitatype niet goed bekend is, is het niet aannemelijk dat stikstofdepositie en knelpunt vormt. De overbelasting is beperkt en speelt slechts op een gering deel van het totale areaal. De knelpunten bestaan voor dit habitatype uit slechte waterkwaliteit

en verdroging. Als gevolg daarvan is de kwaliteit matig en is de trend van zowel oppervlakte als kwaliteit negatief. Onder de huidige omstandigheden (verdroging en slechte waterkwaliteit) is het naar verwachting niet mogelijk de het oppervlakteverlies terug te draaien en de kwaliteit te verbeteren.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door verdroging en slechte waterkwaliteit. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (vergroting oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.11.7 H91D0 – Hoogveenbossen

Beschrijving van het habitatype

Voor het habitatype geldt in dit gebied een behoudsopgave voor de oppervlakte en voor de kwaliteit. Het habitat komt volgens de habitakaart van AERIUS met een oppervlakte bijna 520 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het habitatype is 1.786 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op bijna 17 hectare van het habitat overschreden. Van de bijna 34 hectare die niet overbelast is, is bijna 12 hectare naderend overbelast.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitatype paragraaf 3.3.6.

Huidige kwaliteit

Volgens de NDA wordt de instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype niet gehaald, tenzij aanvullende maatregelen worden genomen die verder gaan dan de huidige maatregelenpakketten.

De knelpunten bestaan voor dit habitatype uit slechte waterkwaliteit en verdroging. Hoewel de ontwikkeling en oppervlakte van het habitatype niet goed bekend is, is het niet aannemelijk dat stikstofdepositie en knelpunt vormt. De overbelasting is beperkt en speelt slechts op een gering deel van het totale areaal. Onder de huidige omstandigheden (verdroging en slechte waterkwaliteit) is het naar verwachting niet mogelijk de het oppervlakteverlies terug te draaien en de kwaliteit te verbeteren.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van 0,02 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit habitatype.

De kwaliteit van het habitat staat onder druk door verdroging en slechte waterkwaliteit. De depositiebijdrage van de BMC is gering en is niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar in de kwaliteit van het habitat. De bijdrage kan daardoor niet leiden tot enig zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype en leidt evenmin tot een verzwaring van de beheeropgave. Op dit moment wordt aan de behoudsdoelstelling voor de oppervlakte voldaan en de geringe extra depositiebijdrage door de BMC kan daarin geen verandering brengen. De kwaliteit van het habitat staat onder druk door de te hoge achtergronddepositie. De depositiebijdrage door de BMC leidt niet tot een wezenlijke verzwaring van de maatregelen die nodig zijn hierin verandering te brengen. De depositiebijdrage van

de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstellingen (behoud oppervlak en verbetering kwaliteit) gehaald kunnen worden.

3.11.8 Lg05 - Grote-zeggenmoeras

Beschrijving van het leefgebiedtype

Het leefgebiedtype Lg05 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de zeggekorfslak. Het habitat komt volgens de habitatkaart van AERIUS met een oppervlakte van 606 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.714 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op slechts bijna 4 hectare overschreden en op bijna 4 hectare naderend overschreden. Er is dus nauwelijks sprake van overbelasting voor dit habitat.

Zie voor een verdere beschrijving van het habitattype paragraaf 3.3.7.

Huidige kwaliteit

De zeggekorfslak komt verspreid voor in het gebied, de trend is echter niet bekend. Omdat binnen Lg05 nauwelijks sprake is van oeverbelasting, heeft een eventueel knelpunt voor deze soort een andere oorzaak dan stikstofdepositie. Waarschijnlijk hebben verdroging en de slechte waterkwaliteit een negatieve invloed op de kwaliteit van het leefgebiedtype.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit leefgebiedtype.

De huidige achtergronddepositie is voor dit leefgebiedtype geen knelpunt van betekenis en de extra depositiebijdrage door de BMC brengt hierin geen verandering. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstelling voor de zeggekorfslak gehaald kan worden.

3.11.9 Lg07 - Dotterbloemgrasland van veen en klei

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg07 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de watersnip en de grote vuurvliinder soorten waarvoor in het Natura 2000-gebied Weerribben een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soorten geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Watersnip: behoud van oppervlakte en kwaliteit leefgebied voor een populatie van 160 broedparen.
- Grote vuurvliinder: uitbreiding van oppervlakte en verbetering van kwaliteit met als doel het vergroten van de populatie.

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van bijna 116 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.286 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op ongeveer 13 hectare overschreden. Op resterende oppervlakte is geen sprake van overbelasting, wel is 10 hectare daarvan naderend overbelast.

Zie voor een verdere beschrijving van het leefgebiedtype paragraaf 3.3.8.

Huidige kwaliteit

Watersnip: het aantal watersnippen dat in het gebied broedt daalt al sinds 2004 en is met gemiddeld 60-70 broedparen aanwezig in het gebied. Dit is veel lager dan het in de instandhoudingsdoelstelling genoemde aantal. Omdat de achtergronddepositie in slechts een klein deel van leefgebiedtype Lg07 hoger is dan de KDW, wordt het lage aantal waarschijnlijk veroorzaakt door andere factoren. De soort zit in Nederland aan de rand van het verspreidingsgebied en mogelijk speelt klimaatverandering een rol.

Grote vuurvlinder: de soort komt met een populatie van 250 – 1000 individuen verspreid voor in het kraggenlandschap, en naast Lg07 ook in H6410 en H7140B. Aangepast zomermaai-beheer is van belang, waarbij waterzuring met eitjes worden ontzien. Omdat Lg07 op slechts een klein deel van het areaal (beperkt) overbelast is, vormt stikstofdepositie voor dit deel van het leefgebied geen knelpunt van belang.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van 0,02 en gemiddeld 0,01 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit leefgebiedtype.

De huidige achtergronddepositie is voor dit leefgebiedtype geen knelpunt van betekenis en de extra depositiebijdrage door de BMC brengt hierin geen verandering. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstelling voor de watersnip en grote vuurvlinder gehaald kan worden.

3.11.10 Lg08 - Nat, matig voedselrijk grasland

Beschrijving van het leefgebiedtype

Lg08 maakt onderdeel uit van het leefgebied van de watersnip, een soort waarvoor in het Natura 2000-gebied Weerribben een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor deze soort geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling:

- Watersnip: zie paragraaf 3.11.9.

Het leefgebiedtype komt met een oppervlakte van bijna 91 hectare voor in het Natura 2000-gebied. De KDW van het leefgebiedtype is 1.517 mol N/ha/jaar en deze waarde wordt op slechts 1,5 hectare overschreden. Op resterende oppervlakte is geen sprake van overbelasting, wel is bijna 2 hectare daarvan naderend overbelast.

Zie voor een verdere beschrijving van het leefgebiedtype paragraaf 3.3.9.

Huidige kwaliteit

Watersnip: zie paragraaf 3.11.9. Het leefgebiedtype Lg08 is alleen lokaal (beperkt) overbelast.

Omvang depositiebijdrage en effectbeoordeling

Het project leidt tot een depositiebijdrage van maximaal en gemiddeld 0,02 mol N/ha/jr op ruim de volledige oppervlakte van dit leefgebiedtype.

De huidige achtergronddepositie is voor dit leefgebiedtype geen knelpunt van betekenis en de extra depositiebijdrage door de BMC brengt hierin geen verandering. De depositiebijdrage van de BMC staat er daarom niet aan in de weg dat de instandhoudingsdoelstelling voor de watersnip gehaald kan worden.

3.11.11 Conclusie Weerribben

In de voorgaande paragrafen is geconcludeerd dat de depositiebijdrage geen gevolgen heeft voor de kwaliteit van de habitattypen en leefgebiedtypen (als leefgebied voor de soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt) in het Natura 2000-gebied Weerribben en evenmin gevolgen heeft voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen of de eventueel benodigde herstelopgave. De algemene beschrijving van de effecten van een kleine hoeveelheid stikstof (paragraaf 3.2) is daarmee van toepassing op de habitats van het Natura 2000-gebied Weerribben. De extra depositiebijdrage is geen bedreiging voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling. Dit betekent dat significante gevolgen door de depositiebijdrage van de biomassacentrale zijn uitgesloten.

4 CUMULATIE EN CONCLUSIE

4.1 Inleiding

In het voorgaande hoofdstuk is voor alle beoordeelde Natura 2000-gebieden geconcludeerd dat de depositiebijdrage van de Biomassacentrale aan de Bremenbergrweg te Meppel (BMC) geen significante gevolgen zal hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van die gebieden. In dit hoofdstuk wordt in gegaan op de cumulatie met andere plannen en projecten en wordt de integrale conclusie van deze voortoets gegeven.

4.2 Cumulatie

De Omgevingswet schrijft voor dat het effect van een project moet worden beoordeeld in cumulatie met de andere plannen en projecten. De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft bepaald dat gecumuleerd moet worden met projecten waarvoor (1) wel een natuur-vergunning is verleend maar die nog niet of slechts ten dele zijn uitgevoerd ten tijde van het nemen van het besluit én (2) die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen negatieve effecten op de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied kunnen hebben. (ECLI:NL:RVS:2015:2848). In die uitspraak heeft de Afdeling ook bepaald dat in beginsel niet gecumuleerd wordt met andere projecten waarvoor een vergunning is verleend én die ten tijde van de besluitvorming reeds zijn uitgevoerd en ook niet met bestaande activiteiten waarvoor geen vergunning is benodigd.

Over het algemeen wordt, als het gaat om stikstof, ervanuit gegaan dat ook projecten meegenomen moeten worden die al wel gerealiseerd zijn, maar nog niet in de achtergronddepositie zijn meegenomen. Dit omdat gerealiseerde projecten met een vertraging van ongeveer 2 jaar in de berekening van de achtergronddepositie (ADW) komen. Schematisch ziet het er dan uit zoals in onderstaande afbeelding:

De ADW bepaalt mede de kwaliteit, en de huidige kwaliteit vormt de basis van de beoordeling. Vervolgens wordt beoordeeld of het project (in cumulatie met hetgeen dat nog niet in de achtergrond zit) significante gevolgen kan hebben.

Cumulatie-projecten

Sinds de val van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) in mei 2019 zijn er nog slechts beperkt nieuwe vergunningen op grond van de Wet natuurbescherming verleend die een toename van stikstofdepositie toestaan, en in veel gevallen waren dat projecten die alleen in de realisatiefase een depositiebijdrage hebben. Er zijn voor zover bekend geen projecten vergund maar nog niet gerealiseerd die leiden tot een depositietoename in het gebied waarbinnen de BMC een depositiebijdrage heeft. Dat betekent dat er geen vergunde, maar nog niet gerealiseerde projecten zijn die kunnen cumuleren met de depositiebijdrage die ontstaat als gevolg van het gebruik van de BMC.

4.3 Conclusie

In dit rapport zijn de ecologische gevolgen beoordeeld van de depositiebijdrage die ontstaat als gevolg van de BMC. De depositiebijdrage raakt overbelaste habitat- en leefgebiedtypen in negen Natura 2000-gebieden. In onderstaande tabel is de maximale depositie per Natura 2000-gebied weergegeven.

Tabel 3 Maximale depositiebijdrage (mol N/ha/jr) op overbelast habitat in Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebied	Depositie
De Wieden	0,22
Drents-Friese Wold & Leggelderveld	0,03
Dwingelderveld	0,04
Holtingerveld	0,07
Olde Maten & Veerslootslanden	0,03
Rijntakken	0,01
Rottige Meenthe & Brandemeer	0,01
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	0,02
Weerribben	0,02

Uit de beoordeling van de effecten van de berekende extra stikstofdepositiebijdrage op de kwaliteit van deze habitats blijkt dat deze niet zal leiden tot veranderingen in de vegetatiesamenstelling, groeisnelheid of onderlinge concurrentieverhoudingen tussen plantensoorten van de betreffende habitats. Evenmin leidt deze kleine extra stikstofdepositiebijdrage tot een verzwarende van de beheeropgave of tot een belemmering bij het uitvoeren van herstelmaatregelen. Het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen komt daardoor dus niet in gevaar.

Voor ieder van de habitats (habitat- en leefgebiedtypen) is in een habitat-specifieke beoordeling geconcludeerd dat uitgesloten is dat vanwege de depositiebijdrage die ontstaat door uitvoering van het project een afname van de kwaliteit van deze habitats op zal treden. De depositiebijdrage leidt niet tot een aantasting van de kwaliteit van de beoordeelde Natura 2000-gebieden of tot belemmering van de mogelijkheden maatregelen te treffen die noodzakelijk zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden. Daarmee is uitgesloten dat de uitvoering van het project (zijnde het volledig in werking zijn van de BMC) afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor de Natura 2000-gebieden.

LITERATUUR

- Arcadis 2019. Uitvoeringsplan duinherstel Schiermonnikoog. Kenmerk 07 [REDACTED].2
- Goderie, R. & K. Vertegaal, 2020. Achtergrondnotitie actualiseren StikstofEffectvoorspellingsModel (SEM 3.1). Goderie Ecologisch Advies, Vertegaal Ecologisch Advies en Onderzoek
- Provincie Drenthe 2016a. Beheerplan Dwingelderveld. November 2016
- Provincie Drenthe 2016b. Beheerplan Holtingerveld. November 2016
- Provincie Drenthe 2017. Beheerplan Drents-Friese Wold & Leggelderveld. Februari 2017.
- Provincie Drenthe 2023a. Natuurdoelanalyse Drents-Friese Wold & Leggelderveld
- Provincie Drenthe 2023b. Natuurdoelanalyse Dwingelderveld
- Provincie Drenthe 2023c. Natuurdoelanalyse Holtingerveld
- Provincie Fryslân 2023. Natuurdoelanalyse Rottige Meenthe & Brandemeer
- Provincie Gelderland 2018. Beheerplan Natura 2000 Rijntakken
- Provincie Gelderland 2023. Natuurdoelanalyse Rijntakken
- Provincie Overijssel 2016a. Natura 2000-beheerplan Olde Maten & Veerslootlanden. September 2016
- Provincie Overijssel 2017a. Natura 2000-beheerplan De Wieden en Weerribben.
- Provincie Overijssel 2017b. Natura 2000-beheerplan Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht
- Provincie Overijssel 2023a. Natuurdoelanalyse De Wieden
- Provincie Overijssel 2023b. Natuurdoelanalyse Olde Maten & Veerslootlanden
- Provincie Overijssel 2023c. Natuurdoelanalyse Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht
- Provincie Overijssel 2023d. Natuurdoelanalyse Weerribben
- RVO 2017. Natura 2000-beheerplan Rottige Meenthe & Brandemeer. Rijksdienst voor ondernemend Nederland 2017
- Ter Steege, M. W., 1996. Regulation of nitrate uptake in a whole plant perspective: Changes in influx and efflux of nitrate in spinach.
- Velders, G.J.M., Aben, J.M.M., G.P. Geilenkirchen, H.A. den Hollander, L. Nguyen, van der Swaluw, E., W.J. de Vries, and R.J. Wichink Kruit. 2018. Grootschalige concentratie- en depositiekaarten Nederland. Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

Bijlage 1 Stikstofdepositieberekening

Rapportage van de AERIUS berekening met kenmerk Rejgkw5PiB2u (13 mei 2024)

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met stikstofgevoelige habitattypen en/of leefgebieden, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstofdepositie.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over de PDF en AERIUS kunt u vinden in de handleidingen of op onze website.

Contactgegevens

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

Provincie Drenthe

-,

--

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

Biomassacentrale Bremenbergweg Meppel
vol vermogen 8760 uur per jaar

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

Rejgkw5PiB2u

13 mei 2024, 16:57

OwN2000-rekengrid

Totale emissie

Situatie 1 - Beoogd

Rekenjaar

2022

Emissie NH₃

6,0 g/j

Emissie NO_x

4.180,7 kg/j

Resultaten

Situatie 1 - Beoogd

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

Grootste toename

Grootste afname

Hoogste bijdrage

0,22 mol/ha/j

9.365,84 ha

0,00 ha

0,22 mol/ha/j

-

Hexagon

6432067

Gebied

De Wieden

Situatie 1 (Beoogd), rekenjaar 2022

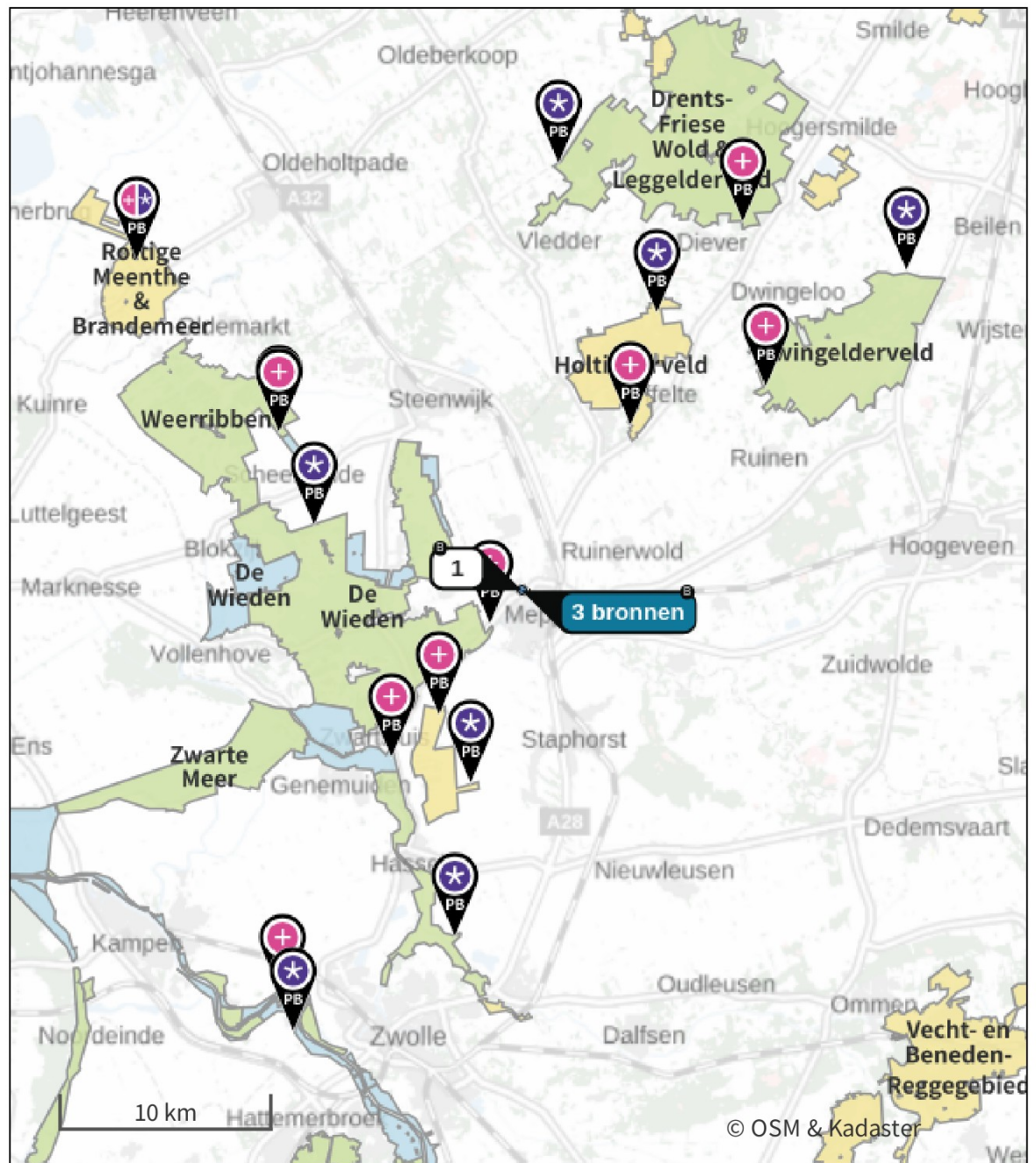
Emissiebronnen

	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Energie Energie Pellet 1	-	2.081,0 kg/j
2 Energie Energie pellet 2	-	2.081,0 kg/j
3 Energie Energie gasketel	-	18,4 kg/j
 Verkeersnetwerk	6,0 g/j	0,3 kg/j

Gebouwen

	Rekenmaat (LxBxH, oriëntatie)
1 Gebouw 1	15,4 m x 8,7 m x 6,0 m, 59 °

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Habitatrictlijn	Grootste toename (projectberekening)
Vogelrichtlijn	Grootste afname (projectberekening)
Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn	Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)
Niet bepaald	

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingsituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Situatie 1" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	9.365,84	3.318,95	9.365,84	0,22	0,00	-

Per gebied	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
De Wieden (35)	1.234,70	2.286,29	1.234,70	0,22	0,00	-
Holtingerveld (29)	377,41	2.111,25	377,41	0,07	0,00	-
Dwingelderveld (30)	2.543,31	3.318,95	2.543,31	0,04	0,00	-
Drents-Friese Wold & Leggelderveld (27)	3.221,47	2.239,18	3.221,47	0,03	0,00	-
Olde Maten & Veerslootslanden (37)	12,16	1.492,08	12,16	0,03	0,00	-
Weerribben (34)	1.690,04	2.193,47	1.690,04	0,02	0,00	-
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (36)	49,19	1.814,99	49,19	0,02	0,00	-
Rottige Meenthe & Brandemeer (18)	223,79	1.843,71	223,79	0,01	0,00	-
Rijntakken (38)	13,77	3.047,58	13,77	0,01	0,00	-

Situatie 1, Rekenjaar 2022

1 Energie | Energie

Naam	Pellet 1	Gebouw	Gebouw 1	NO _x	2.081,0 kg/j
Locatie	X:208332,25 Y:524475,45	Uittreedhoogte	10,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Uittreeddiameter	0,3 m		
Temporele variatie	Standaard Profiel	Temperatuur	140,00 °C (11,85 °C)		
	Industrie	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	3,1 m/s		

2 Energie | Energie

Naam	pellet 2	Gebouw	Gebouw 1	NO _x	2.081,0 kg/j
Locatie	X:208331,83 Y:524474,82	Uittreedhoogte	10,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Uittreeddiameter	0,3 m		
Temporele variatie	Standaard Profiel	Temperatuur	140,00 °C (11,85 °C)		
	Industrie	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	3,1 m/s		

3 Energie | Energie

Naam	gasketel	Gebouw	Gebouw 1	NO _x	18,4 kg/j
Locatie	X:208336,24 Y:524476,71	Uittreedhoogte	6,0 m		
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd	Warmteinhoud	0,000 MW		
Temporele variatie	Standaard Profiel				
	Industrie				

4 Wegverkeer | Weg

Naam	wegverkeer		Links	Rechts	NO _x	0,3 kg/j
Locatie	X:208498,2 Y:524456,38	Type scherm	-	-	NO ₂	69,4 g/j
Lengte	531,84 m	Hoogte	-	-	NH ₃	6,0 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (doorstromend)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					
Verkeer		Max. snelheid		Aantal voertuigbewegingen		In file
Licht verkeer		Voorgeschreven factoren		208,0 /jaar		0,0 %
Middelwaar vrachtverkeer		Voorgeschreven factoren		0,0 /jaar		0,0 %
Zwaar vrachtverkeer		Voorgeschreven factoren		116,0 /jaar		0,0 %
Busverkeer		Voorgeschreven factoren		0,0 /jaar		0,0 %

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2023.2_20240329_bf14d3585e

Database versie 2023.2_bf14d3585e_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://link.aerius.nl/website>

COLOFON

Titel: Voortoets Natura 2000, BMC Bremenbergweg Meppel

Auteur: [REDACTED]

Opdrachtgever: Provincie Drenthe

Rapportnummer: 2023-195-08

Versie: 1.0

Datum: 14 mei 2024

Status: Definitief

Citeren als: [REDACTED] 2024. Voortoets Natura 2000, BMC Bremenbergweg Meppel. Rapportnummer 2023-195-08. Koolstra Advies, Assen.

©Koolstra Advies 2024. Overname van delen van dit rapport of hergebruik van gegevens uit dit rapport is toegestaan met bronvermelding.

De in dit rapport gebruikte verspreidingsgegevens uit de NDFF mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Disclaimer

De informatie in dit rapport is op de meest zorgvuldige manier tot stand gekomen. Desondanks kan er een fout of een onvolledigheid in voorkomen. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend.

Koolstra Advies is een handelsnaam van Koolstra Advies B.V., bij de Kamer van Koophandel geregistreerd onder nummer 84504781.

Koolstra Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen